



Νομική Σχολή

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Ειδίκευση: Αστικό Δίκαιο & Σύγχρονες Οικονομικές Συναλλαγές

Διπλωματική Εργασία

Οι νομολογιακές εξελίξεις μετά το νόμο 4.800/2021 στο δικαίωμα άσκησης της
επικοινωνίας του γονέα με το ανήλικο τέκνο του.

Μαρία Κεφάλα – Καρλή

Επιβλέπων Καθηγητής: Γεώργιος Λέκκας

Τριμελής Επιτροπή: Γεώργιος Λέκκας

Παναγιώτης Νικολόπουλος

Ναταλία Καράμπελα

Αθήνα, 2025

Στην ιστορία του ήρωα της Αργοναυτικής εκστρατείας, οι περιπέτειες του για την κατάκτηση του θρόνου της Ιωλκού, με δίδαξαν, ότι η κατάκτηση της «ιδεατής» ζωής έρχεται μέσα από εσωτερική πάλη, στοχοθέτηση, και αγώνα.

Περιεχόμενα

Πίνακας βραχυγραφιών.....	4
Πρόλογος.....	5
Εισαγωγή.....	7
Κεφάλαιο Α: Η νομική φύση της επικοινωνίας ως λειτουργικό δικαίωμα του γονέα, στο πλαίσιο του άρθρου 1520 ΑΚ.....	8
Κεφάλαιο Β: Ο χειρισμός του νομικού παραστάτη.....	10
Κεφάλαιο Γ: Αποδελτίωση δικαστικών αποφάσεων του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδος, από το έτος 2022 έως 2025, όπου ανατεθειμένης της αποκλειστικής επιμέλειας του προσώπου του ανηλίκου τέκνου στον ένα γονέα ρυθμίζεται το δικαίωμα επικοινωνίας του άλλου γονέα μαζί του.....	12
Κεφάλαιο Δ: Δικαστικές αποφάσεις, μετά τον ν. 4.800/2021, του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, κατά τα έτη 2022-2025 (δικάζοντας κατά την ειδική διαδικασία των οικογενειακών διαφορών): Ανάθεση αποκλειστικής επιμέλειας ανηλίκου στον έναν γονέα και ρύθμιση του δικαιώματος επικοινωνίας του άλλου γονέα με το παιδί του.....	25
i. Στατιστικά στοιχεία, που έχουν αντληθεί από τα τηρούμενα ηλεκτρονικά αρχεία του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, για τα έτη 2022-2025.....	32
Κεφάλαιο Ε: Ερωτηματολόγια που έχουν συμπληρωθεί από τα διάδικα μέρη-γονείς, μετά τη δικαστική διαδικασία.....	72
Κεφάλαιο ΣΤ: Συμπεράσματα.....	74

Πίνακας βραχυγραφιών

ν.	νόμος
ΑΚ	Αστικός Κώδικας
περ.	περίπτωση
λ.χ.	λόγω χάρη
υπ' αριθμ.	υπό αριθμό
χλμ	χιλιομετρική
ΚΠολΔ	Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας
ΥΑΣΔ	Υποχρεωτική Αρχική Συνεδρία Διαμεσολάβησης
ΕΔΣΑ	Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου
ΠΚ	Ποινικός Κώδικας
παρ.	παράγραφος
τελ.	τελευταίο

Πρόλογος

Το οικογενειακό δίκαιο, που είχε θεσπιστεί στην Ελλάδα, με τον ν. 1329/1983, μεταρρυθμίστηκε, μετά από τριάντα (30) ολόκληρα έτη, με τον ν. 4800/2021. Ασφαλώς, και ο θεσμός της οικογένειας, όπως αυτός εξελισσόταν καθ'όλη την διάρκεια αυτών των ετών, επείτασσε αλλαγές και μεταρρυθμίσεις, οι οποίες, όμως, αλλαγές άργησαν πολύ να έρθουν, αλλά και όταν, εν τέλει, ήλθαν με την θεσμοθέτηση του ν. 4800/2021, ήγειραν αντιδράσεις και τελούσαν, υπό αμφισβήτηση, ακόμη και από την ίδια την Δικαιοσύνη, δοθέντος ότι, όπως αποδεικνύεται από στατιστικές μελέτες, οι διατάξεις του νέου αυτού νόμου, αναφορικά με το οικογενειακό δίκαιο και την ρύθμιση των σχέσεων γονέων και τέκνων, δεν εφαρμόζονταν στην πράξη.

Στην ελληνική κοινωνία, και κατ'έπекταση στην ελληνική, μέχρι πρότινος, μητριαρχική δομή οικογένειας υπήρχε, -και χρησιμοποιώ ρήμα σε παρελθοντικό χρόνο, καθ'ότι θέλω να ελπίζω ότι αυτά τα κατάλοιπα ανήκουν πλέον στον παρελθόν-, η «στερεοτυπική» αντίληψη, ότι η μητέρα, εξ'ορισμού, υπό την ιδιότητά της, αυτή και μόνο, είναι το καταλληλότερο πρόσωπο, ως προς την άσκηση της επιμέλειας του ανηλίκου τέκνου της, και ότι αυτό, δηλαδή η ανάθεση της αποκλειστικής επιμέλειας του ανηλίκου στην μητέρα, εξυπηρετεί, άνευ άλλου τινός, το «καλώς νοούμενο» συμφέρον του ανηλίκου τέκνου.

Ωστόσο, ο πολυδύναμος ρόλος της γυναίκας στην κοινωνία, και ιδίως η συμμετοχή της στον επαγγελματικό στίβο, επέφερε σταδιακά αλλαγές στην δομή της ελληνικής, μέχρι πρότινος, μητριαρχικής οικογένειας, πράγμα που σημαίνει, ότι στις σύγχρονες πλέον μορφές οικογένειας ο πατέρας έχει, επίσης, ενεργό ρόλο και παρουσία στην ζωή, ανατροφή και εν γένει διαπαιδαγώγηση των ανηλίκων τέκνων του, και μάλιστα ο ρόλος του είναι τέτοιος που δεν μπορεί να αναπληρωθεί και να αντικατασταθεί από κανένα τρίτο πρόσωπο.

Λαμβανομένων υπόψη πάντων των ανωτέρω, ο «κανόνας» σήμερα, μετά τον ν. 4800/2021, είναι ότι, με την διάσπαση της εγγάμου συμβιώσεως, και οι δύο γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του προσώπου του ανηλίκου ή των ανηλίκων τέκνων τους. Η από κοινού άσκηση της επιμέλειας είναι υποχρεωτική και ανεξάρτητη από το εάν την επιθυμούν οι γονείς. Αποκλίσεις δε, από τον «κανόνα» της από κοινού άσκησης της επιμέλειας υφίστανται μόνο εάν συντρέχει σπουδαίος λόγος, που εγκυμονεί κινδύνους για το παιδί ή εάν συντρέχει πραγματική αδυναμία ως προς την άσκηση της επιμέλειας από τον έναν γονέα, λόγω της μόνιμης μετεγκατάστασης του παιδιού σε άλλη πόλη ή χώρα. Η καταλληλότητα, λοιπόν, του γονέα, και η εξυπηρέτηση του «καλώς νοούμενου» συμφέροντος του ανηλίκου, ως προς την άσκηση της επιμέλειας του προσώπου του, δεν συνδέονται άρρηκτα και ανατιολόγητα με την μητρική και μόνο ιδιότητα, που φέρει η γυναίκα, και ούτως έχοντων –δικαστική- απόκλιση από την εφαρμογή του συστήματος της από κοινού άσκησης της επιμέλειας του προσώπου των ανηλίκων μπορεί να λάβει χώρα μόνο εφόσον συντρέχουν οι παραπάνω λόγοι, με ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία.

Υπό αυτές τις συνθήκες, η μητέρα και ο πατέρας έχουν, τουλάχιστον, κατ'αρχήν νομοθετικά, ίση μεταχείριση και ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις, ως προς τα ανήλικα τέκνα τους, και αυτό που μένει, και πράγματι έχουν γίνει σημαντικά βήματα, και όλο και περισσότερες αποφάσεις που εκδίδονται εφαρμόζουν την από κοινού άσκηση της επιμέλειας, είναι να υπάρξει και δικαστικά πλήρη συμμόρφωση με τον ισχύοντα νόμο, και *in concreto* να εφαρμόζεται, με γνώμονα πάντα το «καλώς νοούμενο» συμφέρον του ανηλίκου, που στις σύγχρονες μορφές οικογένειας επιτάσσει και οι δύο γονείς, μετά την διάσπαση της εγγάμου συμβιώσεώς τους, να βρίσκονται στην ζωή του παιδιού τους, και ως εκ τούτου να αποφεύγονται φαινόμενα γονεϊκής αποξένωσης.

Εισαγωγή

Στη παρούσα εργασία αντικείμενο μελέτης είναι οι εκδοθείσες αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, τα έτη 2022 έως 2025, με τις οποίες, και μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4800/2021, ανατίθεται η αποκλειστική επιμέλεια του προσώπου του ανήλικου τέκνου στον έναν γονέα, με συνέπεια την ρύθμιση του δικαιώματος επικοινωνίας του άλλου γονέα με το ανήλικο τέκνο του. Εκ του λόγου της νομοθετικής ρύθμισης του άρθρου 1520 ΑΚ, όπως αυτό αντικαταστάθηκε μετά την έναρξη ισχύος του ν.4800/2021, που ορίζει ότι ελάχιστος χρόνος επικοινωνίας του γονέα με τον οποίον διαμένει το ανήλικο τέκνο είναι το ένα τρίτο (1/3) ετησίως, ερευνάτε, πρωτίστως, σε ποιες αποφάσεις, που εκδόθηκαν τα έτη 2022 έως 2025, από το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας, τηρήθηκε το μαχητό τεκμήριο επικοινωνίας, και σε ποιες αποφάσεις έλαβε χώρα παρέκκλιση από το μαχητό τεκμήριο επικοινωνίας, ως και οι λόγοι αυτής, της παρέκκλισης, και εν συνέχεια εξάγονται συμπεράσματα, τα οποία και θα καταδείξουν τη στάση που έχει υιοθετήσει αυτά τα χρόνια ένα επαρχιακό Πρωτοδικείο, αναφορικά με την εφαρμογή των διατάξεων του νέου αυτού νόμου (ν. 4800/2021), σε υποθέσεις ρύθμισης οικογενειακών ζητημάτων, που άπτονται κυρίως τη ρύθμιση του δικαιώματος επικοινωνίας του γονέα με τον οποίον δεν διαμένει το ανήλικο τέκνο, ανατεθειμένης της αποκλειστικής επιμέλειας του τελευταίου στον άλλο γονέα, κατ'εξάιρεση του κανόνα περί συνεπιμέλειας, που έχει θεσμοθετηθεί με τη διάταξη της ΑΚ 1513.

Κεφάλαιο Α: Η νομική φύση της επικοινωνίας ως λειτουργικό δικαίωμα του γονέα, στο πλαίσιο του άρθρου 1520 ΑΚ.

Το περιεχόμενο και η λειτουργία της επικοινωνίας του παιδιού με τον γονέα δεν πρέπει να διαφοροποιείται με κριτήριο τον τρόπο θεμελίωσης της γονικής σχέσης.

Η ενίσχυση της επικοινωνίας με τον άλλον γονέα επιτυγχάνεται με τη θέσπιση ρητών υποχρεώσεων για κάθε γονέα έναντι του άλλου γονέα. Ειδικότερα, στο πνεύμα αυτό η ΑΚ 1518 παρ. 4 ορίζει ότι κάθε γονέας υποχρεούται να διαφυλάσσει και να ενισχύει τη σχέση του τέκνου με τον άλλον γονέα, τους αδελφούς του, καθώς και με την οικογένεια του άλλου γονέα, ιδίως όταν οι γονείς δεν ζουν μαζί ή άλλος γονέα έχει αποβιώσει. Περαιτέρω, η ΑΚ 1520 παρ. 1 εδ. β' ορίζει ότι ο γονέας με τον οποίο διαμένει το τέκνο οφείλει να διευκολύνει και να προωθεί την επικοινωνία του τέκνου με τον άλλο γονέα σε τακτική χρονική βάση. Από την άλλη πλευρά, η παραβίαση των προαναφερόμενων υποχρεώσεων αποτελούν περιπτώσεις κακής άσκησης της γονικής μέριμνας σύμφωνα με την ΑΚ 1532 παρ. 2, στο πραγματικό της οποίας έχουν ενταχθεί ως μορφές εξειδίκευσης της αόριστης νομικής έννοιας (1) η υπαίτια παράβαση των όρων της συμφωνίας των γονέων ή της δικαστικής απόφασης για την επικοινωνία του τέκνου με τον γονέα με τον οποίο δεν διαμένει και η με κάθε άλλο τρόπο παρεμπόδιση της επικοινωνίας (ΑΚ 1532 παρ. 2 εδ. γ'), (2) η διατάραξη της συναισθηματικής σχέσης του τέκνου με τον άλλο γονέα και την οικογένειά του και η με κάθε τρόπο πρόκληση διάρρηξης των σχέσεων του τέκνου με αυτούς (ΑΚ 1532 παρ. 2 περ. β'), που μπορεί να συντελεστεί και με την παρεμπόδιση της επικοινωνίας, ενώ αποτελεί επίσης περίπτωση κακής άσκησης της γονικής μέριμνας η κακή άσκηση και η υπαίτια παράλειψη της άσκησης του δικαιώματος επικοινωνίας από τον γονέα, με τον οποίον δεν διαμένει το παιδί (ΑΚ 1532 παρ. 2 περ. δ'), έτσι ώστε να υπογραμμίζεται η νομική φύση της επικοινωνίας ως λειτουργικού δικαιώματος του γονέα, του οποίου η άσκηση είναι υποχρεωτική χάριν του συμφέροντος του παιδιού.

Συνεπώς, ο γονέας με τον οποίον διαμένει το τέκνο οφείλει να διευκολύνει και να προωθεί την επικοινωνία του παιδιού με τον άλλο γονέα. Η υποχρέωση αυτή είναι πολύ σημαντική στο πλαίσιο της από κοινού άσκησης της επιμέλειας από τους γονείς και μεταφράζεται σε υποχρέωση ενίσχυσης της από κοινού άσκησης της επιμέλειας μέσω της διευκόλυνσης της επικοινωνίας του παιδιού με τον άλλο γονέα, με τον οποίον αυτό δεν διαμένει. Η κύρωση για την παραβίαση της υποχρέωσης αυτής είναι σοβαρή και αποτρεπτική: η παραβίαση της υποχρέωσης διευκόλυνσης της επικοινωνίας του παιδιού με τον άλλο γονέα, αλλά και η εκ μέρους του άλλου γονέα συνεπής και προς το συμφέρον του παιδιού άσκηση του δικαιώματος επικοινωνίας πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από το δικαστήριο, το οποίο κρίνει επί του αιτήματος κάθε γονέα για θέμα άσκησης της γονικής μέριμνας και ειδικότερα της επιμέλειας, προσδιορισμού ή μεταβολής του τόπου διαμονής του παιδιού [ΑΚ 1511 παρ. 2 εδ. β', ΑΚ 1513 παρ. 3, ΑΚ 1520 παρ. 3 εδ. γ'] (λ.χ. ανάθεση αυτής στον γονέα του οποίου δεν διευκολύνεται το δικαίωμα επικοινωνίας). Πέραν αυτού ο γονέας, με τον οποίον

διαμένει το παιδί, σε περίπτωση κακής άσκησης ή καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος επικοινωνίας από τον άλλο γονέα, έχει το δικαίωμα να ζητήσει από το δικαστήριο τη ρύθμιση ή τη μεταρρύθμιση της επικοινωνίας (ΑΚ 1520 παρ. 3 εδ. γ').

Με τις προαναφερόμενες διατάξεις προσδιορίζεται η σημασία της επικοινωνίας του παιδιού με τον γονέα και οριοθετείται η άσκησή της. Η επικοινωνία ως λειτουργικό δικαίωμα δημιουργεί υποχρέωση στον γονέα άσκησή του, από το οποίο ο γονέας δεν μπορεί να παραιτηθεί¹.

¹ βλ. Η επιμέλεια του παιδιού κατά τον Αστικό Κώδικα μετά το ν. 4800/2021, Γεώργιος Λέκκας, σελ. 265 έως 268.

Κεφάλαιο Β: Ο χειρισμός του νομικού παραστάτη

Κατά την συνάντηση εντολέως και δικηγόρου, κρίνεται σκόπιμο να ληφθεί από το τελευταίο το λεγόμενο ιστορικό και στη συνέχεια, με βάση τις συγκεκριμένες συνθήκες να λάβει χώρα ενημέρωση, σχετικά με το ισχύον δίκαιο, μετά το Νόμο, 4800/2021. Η ίδια, ως δικηγόρος, σε περίπτωση γονέων, που λόγω επαγγελματικών υποχρεώσεων δεν διαθέτουν επαρκή χρόνο, για την άσκηση της επιμέλειας του προσώπου του ανήλικου τέκνου της, προτείνω:

α) Με δεδομένο, ότι αποσυνδέεται ο τρόπος διαμονής του παιδιού από την άσκηση της επιμέλειας του προσώπου του, από κοινού άσκηση της επιμέλειας, με εξαίρεση τις πράξεις επιμέλειας, της ΑΚ 1513 εδ. β', οπότε ο γονέας με τον οποίο αυτό θα διαμένει, θα ασκεί μόνος του, ΜΟΝΟ τις πράξεις καθημερινής φροντίδας, και θα αποφασίζουν από κοινού για όλα τα θέματα, που εντάσσονται στον εννοιολογικό πυρήνα της ΑΚ 1518, με όσο το δυνατόν ευρύτερη επικοινωνία του γονέα, με τον οποίο το παιδί δεν θα διαμένει, έτσι ώστε να μην αποψιλωθεί από το περιεχόμενό της, η συνεπιμέλεια του εν λόγω γονέα. Αλλωστε κατ'άρθρο 1519 παρ. 1 ΑΚ, για ζητήματα υγείας εκτός από τα επείγοντα και τα εντελώς τρέχοντα, καθώς και για ζητήματα εκπαίδευσης, που επιδρούν αποφασιστικά στο μέλλον του ανήλικου, οι αποφάσεις λαμβάνονται από τους δύο γονείς από κοινού, και

β) Με δεδομένο ότι, συμπληρωματικός πυλώνας των νέων ρυθμίσεων του ν. 4800/2021, αποτελεί η ενίσχυση της επικοινωνίας με το παιδί, του γονέα, με τον οποίο αυτό, δεν διαμένει, όσο το δυνατόν ευρύτερη επικοινωνία με φυσική παρουσία και επαφή με το τέκνο και διαμονή αυτού στην οικία του. Αλλωστε, ο ελάχιστος χρόνος επικοινωνίας του τέκνου με φυσική παρουσία με τον γονέα, με τον οποίο δεν διαμένει, κατ'άρθρο 1520 ΑΚ, τεκμαίρεται στο 1/3 του συνολικού χρόνου και αποκλεισμός ή περιορισμός της επικοινωνίας είναι δυνατός μόνο για εξαιρετικά σοβαρούς λόγους. Ιδίως όταν ο γονέας με τον οποίο δεν διαμένει το τέκνο, κρίνεται ακατάλληλος να ασκεί το δικαίωμα της επικοινωνίας. Για την διαπίστωση της ακαταλληλότητάς του γονέα το Δικαστήριο μπορεί να διατάξει κάθε πρόσφορο μέσο, ιδίως την εκπόνηση εμπεριστατωμένης έκθεσης κοινωνικών λειτουργών ή ψυχιάτρων ή ψυχολόγων.

Η δε ρύθμιση του δικαιώματος επικοινωνίας, από το Δικαστήριο θα πρέπει να γίνεται πάντοτε, με γνώμονα το συμφέρον του τέκνου, που θα εξειδικεύεται ανάλογα με τις συνθήκες κάθε περίπτωσης. Θα εκτιμηθούν τα περιστατικά που διαπιστώθηκαν βάσει αξιολογικών κριτηρίων που αντλεί το Δικαστήριο από τους κανόνες της λογικής και τα διδάγματα της κοινής πείρας, θα ληφθούν σχετικά με το πρόσωπο του ανήλικου, τα πορίσματα της εξελικτικής ψυχολογίας και παιδοψυχιατρικής και για την διαπίστωσή του θα ληφθούν υπόψη και θα αξιολογηθούν όλα τα επωφελή για το ανήλικο στοιχεία και περιστάσεις, χωρίς να επιδρά στην απόφαση κανένας από τους διαφορετικούς παράγοντες που συνοδεύουν το πρόσωπο κάθε γονέα, η τυχόν υπαιτιότητα του γονέα στη διακοπή της συμβίωσης, οι προκύπτουσες συντρέχουσες

συνθήκες και περιστάσεις, κάτω από τις οποίες θα ασκείται αυτή η προσωπική επικοινωνία.

Κεφάλαιο Γ: Αποδελτίωση δικαστικών αποφάσεων του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδος, από το έτος 2022 έως 2025, όπου ανατεθειμένης της αποκλειστικής επιμέλειας του προσώπου του ανηλίκου τέκνου στον ένα γονέα ρυθμίζεται το δικαίωμα επικοινωνίας του άλλου γονέα μαζί του.

Παρατίθεται ο Πίνακας 1 Α με τίτλο «Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2022», στον οποίον και εκτίθενται, τα κάτωθι στοιχεία: α) αριθμός δικαστικής απόφασης, β) χρόνος κατάθεσης αγωγών, γ) χρόνος προσδιορισμού αρχικής δικασίμου, δ) αναβολές, ε) χρόνος συζήτησης, στ) χρόνος εκδικάσεως υπόθεσης, και ζ) ένδικα μέσα.

Αριθμός δικαστικής απόφασης	Χρόνος κατάθεσης αγωγών	Χρόνος προσδιορισμού αρχικής δικασίμου	Αναβολές	Χρόνος συζήτησης	Χρόνος εκδόσεως απόφασης	Ένδικα Μέσα
272/2022	5-1-2021	22-4-2021	2	14-4-2022	22-7-2022	-
303/2022	α': 5-8-2020 β': 20-1-2022	α': 12-11-2020 β': 10-2-2022	3	14-4-2022	28-8-2022	-
276/2022	α': 16-9-2021 β': 28-12-2021 γ': 6-12-2021	α': 9-12-2021 β': 22-4-2021 γ': 20-1-2022	3	20-1-2022	28-7-2022	-
318/2022	α': 16-11-2021 β': 19-4-2022	α': 10-2-2022 β': 26-5-2022	1	26-5-2022	5-9-2022	-
360/2022	α': 17-6-2021 β': 15-12-2021	α': 20-1-2022 β': 20-1-2022	1	14-4-2022	5-10-2022	-
136/2022	11-12-2022	20-5-2021	1	23-9-2021	19-4-2022	-
175/2022	α': 20-5-2020 β': 9-6-2021	α': 10-12-2020 β': 25-11-2021	2	25-11-2021	16-5-2022	-

Πίνακας 1 Α: Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2022.

Παρατίθεται ο Πίνακας 1 Β με τίτλο «Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2022», στον οποίον και εκτίθενται τα κάτωθι στοιχεία: α) δικαστής (φύλο), β) φύλο τέκνων, γ) ηλικία τέκνων, δ) επάγγελμα γονέων/κοινωνική κατάσταση, ε) παραστάθηκαν μετά ή δια τα διάδικα μέρη, στ) εξέταση ανωμοτί διαδίκων, ζ) εξέταση μαρτύρων ακροατήριο, και η) γνώμη ανηλίκου.

Δικαστής (φύλο)	Φύλο τέκνων	Ηλικία Τέκνων	Επάγγελμα Γονέων/κοινωνική κατάσταση	Παραστάθηκαν μετά ή δια τα διάδικα μέρη	Εξέταση ανωμοτί διαδίκων	Εξέταση μαρτύρων ακροατήριο	Γνώμη ανηλίκου
Γυναίκα	άρρεν	4 ετών περίπου	μητέρα: άνεργη πατέρας: ναυτικός γιαγιά: ιδιωτική υπάλληλος	δια	όχι	όχι	όχι
Γυναίκα	άρρεν	9 ετών	δεν προκύπτουν	μετά	όχι	1 μάρτυρας	όχι
	θήλυ	8,5 ετών					
Γυναίκα	(2) θήλυ	10 ετών 8 ετών	δεν προκύπτουν	μετά	όχι	όχι	όχι
Γυναίκα	θήλυ	6,5 ετών					
Γυναίκα	θήλυ	6,5 ετών	μητέρα: φιλόλογος- καθηγήτρια πατέρας: συνταξιούχος ναυτικός	μετά	ναι (ενάγοντος)	1 μάρτυρας	ναι
Γυναίκα	θήλυ άρρεν	11 ετών 7 ετών	πατέρας: 47 ετών, εργάζεται σε σούπερ μάρκετ μητέρα: εργάζεται σε σούπερ μάρκετ	μετά	όχι	1 μάρτυρας	ναι
Γυναίκα	θήλυ	4 ετών	δεν προκύπτουν	Μετά	όχι	1 μάρτυρας	όχι
Γυναίκα	άρρεν	10 ετών	πατέρας: 43 ετών, πλοίαρχος	Μετά	Ναι	1 μάρτυρας	Ναι
	θήλυ	8 ετών	μητέρα: 45 ετών, εργάζεται ως τραπεζική υπάλληλος				

Πίνακας 1 Β: Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2022.

Παρατίθεται ο Πίνακας 1 Γ με τίτλο «Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2022», στον οποίον και εκτίθενται τα κάτωθι στοιχεία: α) παρέκκλιση ή μη του Δικαστή από τη γνώμη του τέκνου, β) συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς, γ) διάταξη επικοινωνίας επ'απειλή χρηματικής ποινής και προσωπικής κράτησης, δ) δικαστικά έξοδα, και ε) αποτέλεσμα ως προς το αγωγικό αίτημα περί ρύθμισης της επικοινωνίας

Παρέκκλιση ή μη του Δικαστή από τη γνώμη του τέκνου	Συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς	Διάταξη επικοινωνίας επ'απειλή χρηματικής ποινής και προσωπικής κράτησης	Δικαστικά έξοδα	Αποτέλεσμα, ως προς το αγωγικό αίτημα περί ρύθμισης της επικοινωνίας
-	όχι	Ναι	καταδικάζει την ενάγουσα σε δικαστικά έξοδα ύψους 200 ευρώ	Ρύθμιση επικ. γονέα-πατέρα & γιαγιάς εκ της πατρικής γραμμής με το ανήλικο τέκνο *η μικρή ηλικία του τέκνου, ως και το επάγγελμα του πατέρα, ναυτικός, αποτέλεσαν λόγους παρέκκλισης από το μαχητό τεκμήριο επικοινωνίας
-	ναι, με ιδιωτικό συμφωνητικό	Όχι	Συμφωνησιμός	Ρύθμιση επικ. πατέρα σύμφωνα με το ιδιωτικό συμφ.
-	ναι -611ΚΠολΔ-προφορικές δηλώσεις των πληρεξουσίων δικηγόρων στο ακροατήριο	Ναι	Συμφωνησιμός	Ρύθμιση επικ. πατέρα σύμφωνα με τη συμφωνία των διαδίκων-γονέων
Στο σκεπτικό της απόφασης δεν αναφέρεται η εκφρασθείσα βούληση του τέκνου	όχι	ναι	Συμφωνησιμός	Ρύθμιση επικ. πατέρα σύμφωνα με το μαχητό τεκμήριο
Το Δικαστήριο ακολούθησε με την απόφασή του την εκφρασθείσα βούληση των ανηλίκων τέκνων	όχι	ναι	Συμφωνησιμός	Ρύθμιση επικ. πατέρα σύμφωνα με το μαχητό τεκμήριο ως προς το ένα ανήλικο τέκνο, και ως προς το

Πίνακας 2 Γ: Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2022.

Παρατίθεται ο Πίνακας 2Α με τίτλο «Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2023», στον οποίον και εκτίθενται, τα κάτωθι στοιχεία: α) αριθμός δικαστικής απόφασης, β) χρόνος κατάθεσης αγωγών, γ) χρόνος προσδιορισμού αρχικής δικασίμου, δ) αναβολές, ε) χρόνος συζήτησης, στ) χρόνος εκδίκασεως υπόθεσης, και ζ) ένδικα μέσα.

Αριθμός δικαστικής απόφασης	Χρόνος κατάθεσης αγωγών	Χρόνος προσδιορισμού αρχικής δικασίμου	Αναβολές	Χρόνος συζήτησης	Χρόνος εκδόσεως απόφασης	Ένδικα Μέσα
420/2023	α': 7-4-2022 β': 29-9-2022	α': 12-5-2022 β': 19-1-2023	2	19-1-2023	7-9-2023	-
259/2023	α': 29-7-2021 β': 18-7-2022	α': 9-6-2022 β': 29-9-2022	1	29-9-2023	31-5-2023	-
72/2023	α': 13-3-2022 β': 7-9-2022	α': 9-6-2022 β': 13-10-2022	1	13-10-022	27-1-2023	-
89/2023	α': 7-2-2022 β': 12-5-2022	α': 9-6-2022 β': 12-5-2022	1	10-11-022	9-2-2023	έφεση ενάγων- πατέρα
320/2023	3-5-2025		1	25-5-2023	29-6-2023	-
11/2023	10-3-2022	26-5-2022	1	29-9-2022	5-1-2023	-
520/2023	α': 20-7-2022 β': 12-10-2022	α': 13-10-2022 β': 19-9-2023	1	19-1-2023	18-12-2023	-

Πίνακας 2 Α: Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2023.

Παρατίθεται ο Πίνακας 2 Β με τίτλο «Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2023», στον οποίον και εκτίθενται τα κάτωθι στοιχεία: α) δικαστής (φύλο), β) φύλο τέκνων, γ) ηλικία τέκνων, δ) επάγγελμα γονέων/κοινωνική κατάσταση, ε) παραστάθηκαν μετά ή δια τα διάδικα μέρη, στ) εξέταση ανωμοτί διαδίκων, ζ) εξέταση μαρτύρων ακροατήριο, και η) γνώμη ανηλίκου

Δικαστής (φύλο)	Φύλο τέκνων	Ηλικία Τέκνων	Επάγγελμα Γονέων/κοινωνική κατάσταση	Παραστάθηκαν μετά ή δια τα διάδικα μέρη	Εξέταση ανωμοτί διαδίκων	Εξέταση μαρτύρων ακροατήριο	Γνώμη ανηλίκου
Ανδρας	άρρεν	10 ετών	μητέρα: κομμώτρια	μετά	όχι	2 μάρτυρες	ναι
	άρρεν	10 ετών	πατέρας: ιδιωτικός υπάλληλος/οδηγός				
Γυναίκα	άρρεν	3 ετών	πατέρας: ιατρός, γυναικολόγος μητέρα: γραμματέας στο ιατρείο του, πλέον άνεργη	μετά	όχι	2 μάρτυρες	όχι
Γυναίκα	(3) άρρεν	12 ετών 11 ετών 8 ετών	πατέρας: 42 ετών, καλλιτέχνης, οργανοπαίχτης κιθάρας και λάουτου μητέρα: 42 ετών, εργάζεται ως υπάλληλος γραφείου σε λογιστικό γραφείο	μετά	όχι	2 μάρτυρες	όχι
Γυναίκα	(2) άρρεν	5 ετών 32 μηνών	μητέρα: 34 ετών, Αξιωματικός Νοσηλευτικής πατέρας: 37 ετών, Αξιωματικός Πολεμικού Ναυτικού	μετά	όχι	2 μάρτυρες	όχι
Γυναίκα	θήλυ	7 ετών	πατέρας: εργάζεται σε φορτηγό μητέρα: άνεργη	μετά (ενάγουσα) δια (εναγόμενος)	ναι (ενάγουσα)	1 μάρτυρας	όχι
Γυναίκα	άρρεν	7 ετών	πατέρας: 45 ετών, εργάζεται ως εργατοτεχνίτης σε εταιρεία μητέρα: 45 ετών, ελεύθερη επαγγελματίας	μετά	ναι (ενάγουσα)	1 μάρτυρας	όχι
Γυναίκα	θήλυ	6 ετών	πατέρας: εργατοτεχνίτης	μετά	όχι	1 μάρτυρας	όχι
	άρρεν	4 ετών	μητέρα: μισθωτή υπάλληλος				
Γυναίκα	(2) θήλυ δίδυμα	14 ετών 12 ετών	πατέρας: ιατρός ορθοπαιδικός μητέρα:	δια (ενάγουσα) μετά	όχι	0	όχι

Πίνακας 2 Β: Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2023.

Παρατίθεται ο Πίνακας 2 Γ με τίτλο «Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2023», στον οποίον και εκτίθενται τα κάτωθι στοιχεία: α) παρέκκλιση ή μη του Δικαστή από τη γνώμη του τέκνου, β) συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς, γ) διάταξη επικοινωνίας επ'απειλή χρηματικής ποινής και προσωπικής κράτησης, δ) δικαστικά έξοδα, και ε) αποτέλεσμα ως προς το αγωγικό αίτημα περί ρύθμισης της επικοινωνίας.

Παρέκκλιση ή μη του Δικαστή από τη γνώμη του τέκνου	Συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς	Διάταξη επικοινωνίας επ'απειλή χρηματικής ποινής και προσωπικής κράτησης	Δικαστικά έξοδα	Αποτέλεσμα, ως προς το αγωγικό αίτημα περί ρύθμισης της επικοινωνίας
Παρέκκλιση από τη γνώμη του τέκνου	όχι	Ναι	Συμφωνισμός	Ρύθμιση της επικ. σύμφωνα με το μαχητό τεκμήριο
-	όχι	Ναι	Συμφωνισμός	Ρύθμιση επικ. πατέρα κατά τρόπο που παρεκκλίνει από το τεκμήριο
-	όχι	Ναι	Συμφωνισμός	Ρύθμιση επικ. πατέρα σύμφωνα με το μαχητό τεκμήριο
-	όχι	ναι	Συμφωνισμός	Ρύθμιση επικ. πατέρα κατά τρόπο που παρεκκλίνει από το τεκμήριο
-	όχι	ναι	Συμφωνισμός	Ομοίως *η νυκτερινή εργασία, η προσκόλληση του παιδιού στη μητέρα, η νεαρή ηλικία αυτού, και τα τυχόν θέματα υγείας που αντιμετωπίζει το τέκνο αποτελούν από το Δικαστήριο λόγους παρέκκλισης από το τεκμήριο επικ.
-	όχι	Ναι	Καταδικάζει τον εναγόμενο στα δικαστικά έξοδα ύψους 350 ευρώ	Αναβάλει συζήτηση και διατάσσει τη διενέργεια ψυχιατρικής πραγματογνωμοσύνης
-	ναι 611ΚπολΔ	ναι	Συμφωνισμός	Ρυθμίζει την επικ. του πατέρα σύμφωνα με την συμφωνία των διαδίκων-γονέων
-	ναι	Ναι	Συμφωνισμός	Ρυθμίζει επικ. πατέρα σύμφωνα με την συμφωνία των διαδίκων-γονέων
Το Δικαστήριο υιοθετεί τη γνώμη των ανηλίκων τέκνων	όχι	Ναι	Συμφωνισμός	Επικυρώνει τη μεταβολή του τόπου διαμονής των ανηλίκων τέκνων & Ρυθμίζει την επικ. πατέρα
Το Δικαστήριο υιοθετεί τη γνώμη των ανηλίκων τέκνων	όχι	Ναι	Συμφωνισμός	Ρυθμίζει την επικ. της μητέρας με το παιδί κατά τρόπο που παρεκκλίνει από το μαχητό τεκμήριο ** λόγοι παρέκκλισης: η βούληση του πατέρα να συνεχιστεί η επικ. όπως είχε ρυθμιστεί με τη προσωρινή διαταγή, ως και η γνώμη του ανηλίκου

Πίνακας 2 Γ: Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2023.

Παρατίθεται ο Πίνακας 3Α με τίτλο «Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2024», στον οποίον και εκτίθενται, τα κάτωθι στοιχεία: α) αριθμός δικαστικής απόφασης, β) χρόνος κατάθεσης αγωγών, γ) χρόνος προσδιορισμού αρχικής δικασίμου, δ) αναβολές, ε) χρόνος συζήτησης, στ) χρόνος εκδικάσεως υπόθεσης, και ζ) ένδικα μέσα.

Αριθμός δικαστικής απόφασης	Χρόνος κατάθεσης αγωγών	Χρόνος προσδιορισμού αρχικής δικασίμου	Αναβολές	Χρόνος συζήτησης	Χρόνος εκδόσεως απόφασης	Ένδικα Μέσα
96/2024	α': 13-7-2023 β': 28-8-2023 καταθ. κλήσης: 25-8-2023	α': 13-6-2024 β': 13-6-2024 18-1-2024	0	18-1-2024	28-2-2024	-
13/2024	15-2-2022	9-6-2022	2	23-2-2023	5-1-2024	-
277/2024	α': 13-12-2023 β': 15-11-2023	α': 28-3-2024 β': 22-2-2024	1	23-5-2024	29-7-2024	-
392/2024	α': 21-2-2024 β': 18-6-2024	α': 23-5-2024 β': 17-10-2024	1	17-10-024	17-5-2024	-
180/2024	11-4-2023	14-3-2024	1	14-3-2024	17-5-2024	-
342/2024	13-1-2023	8-6-2023	1	23-11-023	25-10-2024	-
252/2024	α': 20-11-2023 β': 16-2-2024	α': 11-4-2024 β': 11-4-2024	0	11-4-024	5-7-2024	-

Πίνακας 3 Α: Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2024.

Παρατίθεται ο Πίνακας 3 Β με τίτλο «Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2024», στον οποίον και εκτίθενται τα κάτωθι στοιχεία: α) δικαστής (φύλο), β) φύλο τέκνων, γ) ηλικία τέκνων, δ) επάγγελμα γονέων/κοινωνική κατάσταση, ε) παραστάθηκαν μετά ή δια τα διάδικα μέρη, στ) εξέταση ανωμοτί διαδίκων, ζ) εξέταση μαρτύρων ακροατήριο, και η) γνώμη ανηλίκου.

Δικαστής (φύλο)	Φύλο τέκνων	Ηλικία Τέκνων	Επάγγελμα Γονέων/κοινωνική κατάσταση	Παραστάθηκαν μετά ή δια τα διάδικα μέρη	Εξέταση ανωμοτί διαδίκων	Εξέταση μαρτύρων ακροατήριο	Γνώμη ανηλίκου
Αντρας	Άρρεν	5 ετών	μητέρα: 40 ετών, άνεργη, απόφοιτη τη τεχνικού λυκείου, με γνώσεις κομμωτικής πατέρας: εργάζεται σε εταιρεία	μετά (εναγόμενος)	όχι	1 μάρτυρας	όχι
Γυναίκα	Άρρεν άρρεν	17 ετών 11 ετών	δεν προκύπτουν	μετά (ενάγων) ερήμην (εναγόμενη)	όχι	1 μάρτυρας	όχι
Αντρας	(2) άρρεν	16 ετών 6 ετών	μητέρα: 43 ετών, μισθωτή σε φαρμακείο πατέρας: 56 ετών, διατηρεί πρατήριο υγρών καυσίμων	μετά	όχι	1 μάρτυρας	όχι
Γυναίκα	θήλυ άρρεν θήλυ	ενήλικη ενήλικος 14 ετών	μητέρα: φιλόλογος- καθηγήτρια πατέρας: συνταξιούχος ναυτικός	μετά	όχι	όχι	όχι
Αντρας	Θήλυ	14 ετών	πατέρας: υπεύθυνος πωλήσεων μητέρα: άνεργη, καθηγήτρια μαθηματικών	μετά	ναι (εναγόμενος)	1 μάρτυρας	όχι
Γυναίκα	άρρεν θήλυ	12 ετών 10 ετών	δεν προκύπτουν	μετά	ναι	0	ναι
Αντρας	θήλυ	10 ετών	δεν προκύπτουν	μετά	όχι	1 μάρτυρας	όχι

Πίνακας 3 Β: Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2024.

Παρατίθεται ο Πίνακας 3 Γ με τίτλο «Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2024», στον οποίον και εκτίθενται τα κάτωθι στοιχεία: α) παρέκκλιση ή μη του Δικαστή από τη γνώμη του τέκνου, β) συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς, γ) διάταξη επικοινωνίας επ'απειλή χρηματικής ποινής και προσωπικής κράτησης, δ) δικαστικά έξοδα, και ε) αποτέλεσμα ως προς το αγωγικό αίτημα περί ρύθμισης της επικοινωνίας.

Παρέκκλιση ή μη του Δικαστή από τη γνώμη του τέκνου	Συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς	Διάταξη επικοινωνίας επ'απειλή χρηματικής ποινής και προσωπικής κράτησης	Δικαστικά έξοδα	Αποτέλεσμα, ως προς το αγωγικό αίτημα περί ρύθμισης της επικοινωνίας
-	όχι	ναι	Συμψηφισμός	Ρύθμιση επικ. πατέρα με τέκνο σύμφωνα με το μαχητό τεκμήριο
-	όχι	ναι	Συμψηφισμός	Ρύθμιση επικ. πατέρα με τέκνο σύμφωνα με το μαχητό τεκμήριο
-	όχι	ναι	Συμψηφισμός	Ρύθμιση επικ. πατέρα κατά τρόπο που παρεκκλίνει από το τεκμήριο *η επιθυμία της μητέρας και οι έντονα συγκρουσιακές σχέσεις των διαδίκων αποτέλεσαν λόγους παρέκκλισης από το τεκμήριο.
-	ναι	ναι	Συμψηφισμός	Ρύθμιση επικ. πατέρα με τέκνο κατόπιν συμφωνίας των διαδίκων-γονέων
-	όχι	ναι	Συμψηφισμός	Αποκλεισμός δια ζώσης επικ. πατέρα με τέκνο *άσκηση ενδοοικογενειακή βίας (λεκτική βία).
Το Δικαστήριο ακολουθεί τη γνώμη των ανηλίκων τέκνων	όχι	ναι	Συμψηφισμός	Περιορισμός επικ. ως προς το ένα ανήλικο τέκνο, θέτει ως όρο την εκκίνηση συνεδριών με ψυχολόγο

Πίνακας 3 Γ: Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2024.

Παρατίθεται ο Πίνακας 4 Α με τίτλο «Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2025», στον οποίον και εκτίθενται, τα κάτωθι στοιχεία: α) αριθμός δικαστικής απόφασης, β) χρόνος κατάθεσης αγωγών, γ) χρόνος προσδιορισμού αρχικής δικασίμου, δ) αναβολές, ε) χρόνος συζήτησης, στ) χρόνος εκδίκασεως υπόθεσης, και ζ) ένδικα μέσα.

Αριθμός δικαστικής απόφασης	Χρόνος κατάθεσης αγωγών	Χρόνος προσδιορισμού αρχικής δικασίμου	Αναβολές	Χρόνος συζήτησης	Χρόνος εκδόσεως απόφασης	Ένδικα Μέσα
230/2025	α': 8-1-2024	α': 11-4-2024		26-9-2024	7-5-2025	Έφεση (και από τις δύο πλευρές)
	β': 22-1-2024	β': 11-4-2024	1			
385/2025	α': 20-2-2024	α': 23-5-2024		17-10-024	14-7-2025	-
	β': 26-9-2024	β': 17-10-2024	1			
206/2025	α': 12-12-2023	α': 11-4-2024		11-4-2024	29-4-2025	-
	β': 6-3-2024	β': 11-4-2024	0			
11/2025	α': 13-7-2023	α': 18-1-2024	0	18-4-024	7-1-2025	-
	β': 13-12-2023	β': 18-1-2024				
276/2025	α': 10-8-2023	α': 23-11-2023	1	14-11-024	29-5-2025	-
	β': 27-10-2023	β': 13-6-2023				
244/2025	α': 8-6-2023	α': 14-12-2023	2	31-10-024	19-5-2025	-
	β': 15-4-2024	β': 31-10-2024				
341/2025	α':	α': 11-4-2024	0	11-4-024	5-7-2024	-
	β': 16-2-2024	β': 11-4-2024				

Πίνακας 4 Α: Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2025.

Παρατίθεται ο Πίνακας 4 Β με τίτλο «Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2025», στον οποίον και εκτίθενται τα κάτωθι στοιχεία: α) δικαστής (φύλο), β) φύλο τέκνων, γ) ηλικία τέκνων, δ) επάγγελμα γονέων/κοινωνική κατάσταση, ε) παραστάθηκαν μετά ή δια τα διάδικα μέρη, στ) εξέταση ανωμοτί διαδίκων, ζ) εξέταση μαρτύρων ακροατήριο, και η) γνώμη ανηλίκου.

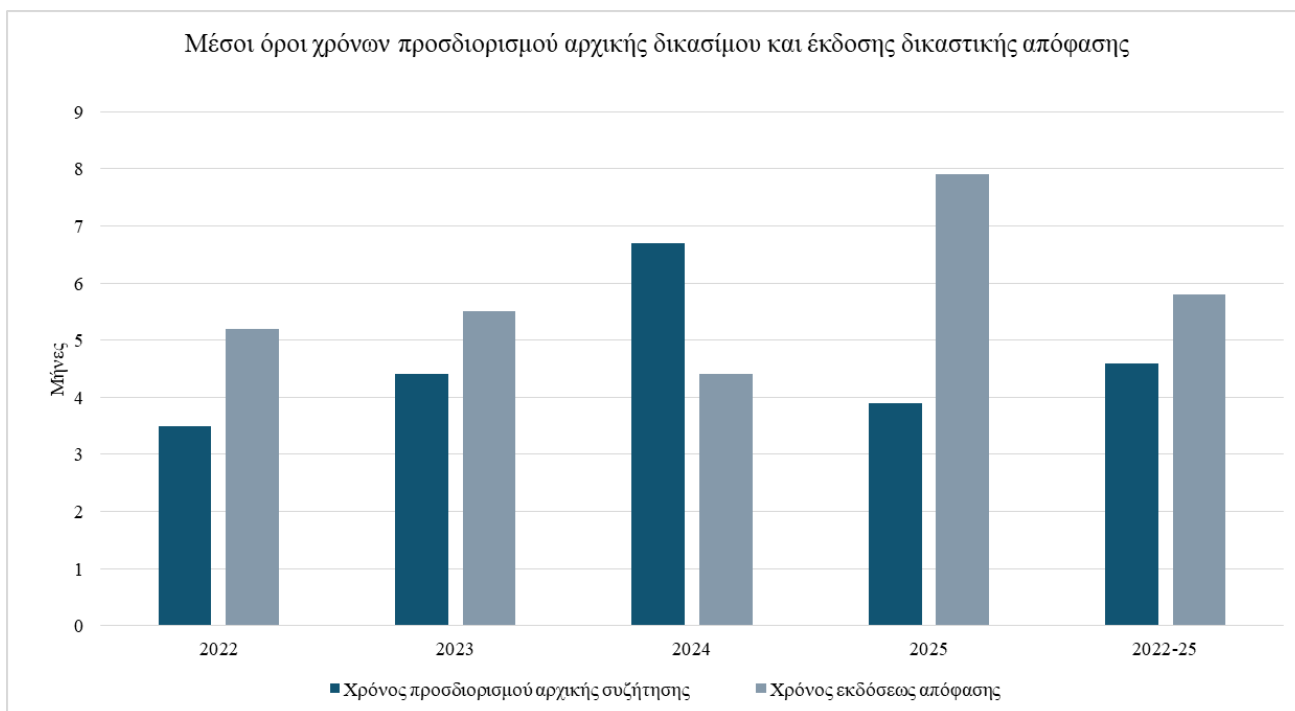
Δικαστής (φύλο)	Φύλο τέκνων	Ηλικία Τέκνων	Επάγγελμα Γονέων/κοινωνική κατάσταση	Παραστάθηκαν μετά ή δια τα διάδικα μέρη	Εξέταση ανωμοτί διαδίκων	Εξέταση μαρτύρων ακροατήριο	Γνώμη ανηλίκου
Γυναίκα	άρρεν	10 ετών	μητέρα: εκπαιδευτικός στη πρωτοβάθμια εκπαίδευση πατέρας: εκπαιδευτικός στη πρωτοβάθμια εκπαίδευση	μετά	όχι	1 μάρτυρας	ναι
Γυναίκα	θήλυ	5 ετών	δεν προκύπτουν	μετά	όχι	2 μάρτυρες	όχι
Γυναίκα	θήλυ άρρεν	15 ετών 12 ετών	μητέρα: υπάλληλος γραφείου σε Α.Ε. πατέρας: ιδιωτικός υπάλληλος-οδηγός	μετά	όχι	2 μάρτυρες	ναι
Γυναίκα	θήλυ	5 ετών	μητέρα: αγρότισσα πατέρας: υπάλληλος σε πρακτορείο	μετά	όχι	όχι	όχι
Γυναίκα	θήλυ θήλυ	10 ετών 7 ετών	πατέρας: 39 ετών, υπαξιωματικός του ελληνικού στρατού, με βαθμό επιλογίας μητέρα: 38 ετών, εργάζεται ως υπάλληλος γραφείου	μετά	ναι (ενάγων)	1 μάρτυρας	όχι
Γυναίκα	άρρεν	7 ετών	μητέρα: ανεργη πατέρας: πτυχιούχος του οικονομικού πανεπιστημίου Μακεδονίας και μουσικός	μετά	ναι	1 μάρτυρας	όχι
Γυναίκα	θήλυ άρρεν	14 ετών 8 ετών	πατέρας: ιδιωτικός υπάλληλος μητέρα: εργάζεται στην οικογενειακή επιχείρηση, είναι μέτοχος και μέλος του ΔΣ, όπως επίσης διαχειρίστρια και εταίρος ΙΚΕ	μετά	ναι	1 μάρτυρας	ναι

Πίνακας 4 Β: Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2025.

Παρατίθεται ο Πίνακας 4 Γ με τίτλο «Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2025», στον οποίον και εκτίθενται τα κάτωθι στοιχεία: α) παρέκκλιση ή μη του Δικαστή από τη γνώμη του τέκνου, β) συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς, γ) διάταξη επικοινωνίας επ'απειλή χρηματικής ποινής και προσωπικής κράτησης, δ) δικαστικά έξοδα, και ε) αποτέλεσμα ως προς το αγωγικό αίτημα περί ρύθμισης της επικοινωνίας

Παρέκκλιση ή μη του Δικαστή από τη γνώμη του τέκνου	Συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς	Διάταξη επικοινωνίας επ'απειλή χρηματικής ποινής και προσωπικής κράτησης	Δικαστικά έξοδα	Αποτέλεσμα, ως προς το αγωγικό αίτημα περί ρύθμισης της επικοινωνίας
Παρέκκλιση από τη γνώμη του τέκνου	όχι	ναι	Συμψηφισμός	Ρύθμιση επικ. πατέρα με τέκνο *η απόσταση μεταξύ του τόπου διαμονής των διαδίκων, ως και η σταδιακή αποκατάσταση των σχέσεων μεταξύ των διαδίκων-γονέων αποτέλεσαν από το Δικαστήριο λόγους παρέκκλισης από το τεκμήριο επικ.
-	όχι	ναι	Συμψηφισμός	Ρύθμιση επικ. παππούδων με το εγγόνι τους, υπό τον όρο παρακολούθησης από πλευράς των παππούδων συνεδριών συμβουλευτικής σε ψυχολόγο
Από το σκεπτικό της απόφασης δεν προκύπτει η γνώμη των ανηλίκων τέκνων	όχι	ναι	Συμψηφισμός	Ρύθμιση επικ. πατέρα κατά τρόπο που παρεκκλίνει από το τεκμήριο *η απόσταση μεταξύ του τόπου διαμονής των διαδίκων, ως και η σταδιακή αποκατάσταση των σχέσεων μεταξύ των διαδίκων-γονέων αποτέλεσαν από το Δικαστήριο λόγους παρέκκλισης από το τεκμήριο επικ.
-	ναι	ναι	Συμψηφισμός	Ρύθμιση επικ. πατέρα κατά τρόπο που παρεκκλίνει από το τεκμήριο

Πίνακας 4 Γ: Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2025.



Διάγραμμα 1: Μέσοι όροι χρόνων προσδιορισμού αρχικής δικασίμου και έκδοσης δικαστικής απόφασης.

Κεφάλαιο Δ: Δικαστικές αποφάσεις, μετά τον ν. 4.800/2021, του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, κατά τα έτη 2022-2025 (δικάζοντας κατά την ειδική διαδικασία των οικογενειακών διαφορών): Ανάθεση αποκλειστικής επιμέλειας ανηλίκου στον έναν γονέα και ρύθμιση του δικαιώματος επικοινωνίας του άλλου γονέα με το παιδί του.

Δικαστικές αποφάσεις για το έτος 2022

α) Οι υπ' αριθμ. 175/2022 και 136/2022, αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας:

Κατόπιν ασκήσεως αγωγής του ενάγοντος πατέρα, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας απευθυνομένη, αιτούμενος ο τελευταίος, μεταξύ άλλων, τη ρύθμιση του δικαιώματος επικοινωνίας του με τα ανήλικα τέκνα του, το Δικαστήριο προχώρησε σε ρύθμιση του δικαιώματος επικοινωνίας του μαζί τους, αφού πρώτα δέχτηκε: «Αν, πράγματι, η αρνητική στάση της ήταν αποτέλεσμα χειραγώγησης από τη μητέρα, ως ο πατέρας ισχυρίζεται, αντίστοιχη συμπεριφορά θα επεδείκνυε και ο υιός τους, ως δέκτης των ίδιων πληροφοριών και έχοντας μικρή διαφορά ηλικίας-και άρα, ωριμότητας-από την αδερφή του...Ο πατέρας, με τον οποίο δεν διαμένουν τα τέκνα, έχει αυτονόητα δικαίωμα για προσωπική επικοινωνία μαζί τους, η οποία, ως προελέχθη, επιβάλλεται για λόγους ομαλής ψυχικής και συναισθηματικής ανάπτυξης των παιδιών. Ουδείς λόγος αποκλεισμού του δικαιώματος του πατέρα για επικοινωνία με τα τέκνα του συντρέχει. Λαμβάνοντας, πρωτίστως, υπόψιν το συμφέρον των παιδιών, το δικαίωμα επικοινωνίας του με αυτά πρέπει να ρυθμιστεί κατά τον εξής, ανταποκρινόμενο στην ηλικία, το καθημερινό πρόγραμμα και τις ανάγκες των τέκνων τρόπο, που υπολείπεται του προβλεπόμενου από το άρθρ. 1520 ΑΚ 1/3 του συνολικού χρόνου, σε ετήσια βάση, πλην όμως, τούτο επιβάλλεται, προκειμένου να αποφευχθεί ο αποσυντονισμός των ανηλίκων, με διαρκή ταξίδια μεταξύ Αφρατίου και Μαντουδίου:»²

Αν μη τι άλλο, είναι εντελώς παράδοξο-αντιφατικό, όταν το ίδιο, το Δικαστήριο, δέχεται, ότι «ουδείς λόγος αποκλεισμού του δικαιώματος του πατέρα για επικοινωνία με τα τέκνα του συντρέχει», την ίδια στιγμή, να ρυθμίζει την επικοινωνία του μαζί τους, κατά τρόπο που «υπολείπεται του προβλεπόμενου από το άρθρο 1520

² βλ. 12^ο και 13^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 175/2022, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

ΑΚ 1/3 του συνολικού χρόνου, σε ετήσια βάση», ως χαρακτηριστικά αναγράφεται στο σκεπτικό της υπ' αριθμ. 175/2022 απόφασής του. Στη παρούσα περίπτωση, το Δικαστήριο ρυθμίζει το δικαίωμα του πατέρα με τα ανήλικα τέκνα του, κατά τρόπο που υπολείπεται του προβλεπόμενου από το άρθρο 1520 ΑΚ 1/3 του συνολικού χρόνου, σε ετήσια βάση, με την αιτιολογία ότι «τούτο επιβάλλεται, προκειμένου να αποφευχθεί ο αποσυντονισμός των ανηλίκων, με διαρκή ταξίδια μεταξύ Αφρατίου και Μαντουδίου», αιτιολογία, όμως, που, κατά τη προσωπική μου κρίση, δεν κρίνεται επαρκής, δοθέντος ότι η χιλιομετρική απόσταση μεταξύ Αφρατίου- Μαντουδίου και τανάπαλιν είναι μόλις 59 χλμ, και σ' αυτή την ηλικία που είναι τα ανήλικα τέκνα, ηλικίας 11 και 9 ετών αντίστοιχα, μια τέτοια χιλιομετρική απόσταση δεν δύναται, με βάση τη λογική και πραγματική πορεία των πραγμάτων, να τα αποσυντονίσει, και ως εκ τούτου να αποτελέσει ικανό λόγο παρέκκλισης από το μαχητό τεκμήριο επικοινωνίας.

Επίσης, και με την υπ' αριθμ. 136/2022 απόφασή του, το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας ρυθμίζει το δικαίωμα επικοινωνίας του ενάγοντος πατέρα με το ανήλικο τέκνο του, κατά τρόπο που υπολείπεται του προβλεπόμενου από το άρθρο 1520 ΑΚ 1/3 του συνολικού χρόνου, σε ετήσια βάση, έχοντας του σκεπτικού του: «Ο ενάγων διατηρεί το δικαίωμα επικοινωνίας με αυτήν εφόσον δεν διαμένει μαζί της. Περαιτέρω από τα προσκομιζόμενα από τον ενάγοντα αντίγραφα από βιβλία αδικημάτων-συμβάντων Αστυνομικών Τμημάτων, για τις φερόμενες εκ μέρους της εναγομένης παραβιάσεις του δικαιώματος επικοινωνίας του, τα ηλεκτρονικά μηνύματα μεταξύ των διαδίκων, καθώς και οι ασκηθείσες αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων, δεν αφορούν τη σχέση του ενάγοντος με την ανήλικη κόρη του, αλλά αποτυπώνουν αφενός τις προσωπικές αξιολογήσεις των διαδίκων και τις αποτυχημένες απόπειρες συνεννόησής τους, σχετικά με την επίτευξη της επικοινωνίας του ενάγοντος με την κόρη του, αφετέρου τις κακές σχέσεις μεταξύ τους και την αδυναμία συνεννόησής τους για οποιοδήποτε ζήτημα, με συνέπεια την δικαστική αντιδικία τους. Επισημαίνεται ότι το Δικαστήριο καθορίζει την επικοινωνία του γονέα με το ανήλικο τέκνο, που δεν έχει την επιμέλειά του και δεν διαμένει μαζί του, το οποίο είναι εντελώς διαφορετικό ζήτημα από το εάν το ανήλικο τέκνο, από ελεύθερη δική του βούληση, αρνείται τελικώς να επικοινωνήσει με τον γονέα του, εξαιτίας της συναισθηματικής φόρτισης και της αντιπαιδαγωγικής συμπεριφοράς του γονέα του, σε βάρος του. Ακόμα επισημαίνεται ότι δεν έλαβε

χώρα η επικοινωνία του Δικαστή με την ανήλικη λόγω του νεαρού της ηλικίας της, μόλις τεσσάρων ετών, η οποία επικοινωνία, άλλωστε, δεν έχει ως σκοπό τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων ³, αλλά αποσκοπεί στην έκφραση γνώμης του ανήλικου τέκνου, που λαμβάνεται απλώς υπόψη από το Δικαστήριο, κατά το μέτρο της ωριμότητας του τέκνου και της ικανότητάς του να αντιληφθεί το συμφέρον του ⁴, δίχως δηλαδή να συνιστά αποδεικτικό μέσο, δοθέντος μάλιστα ότι η διαπίστωση καθεαυτή της ανάγκης ακροάσεως του τέκνου, στηρίζεται σε ελεύθερη απόδειξη και εναπόκειται στην απολύτως ανέλεγκτη κρίση του Δικαστηρίου ⁵. Κρίνεται μετά ταύτα ότι οι περιορισμοί του δικαιώματος επικοινωνίας του ενάγοντος πρέπει να αφορούν αποκλειστικά στον τόπο, τρόπο και χρόνο άσκησης αυτού, εφόσον τούτο επιβάλλεται από το συμφέρον της ανήλικης και προς αποφυγή διατάραξης του προγράμματος της ζωής της. Το Δικαστήριο, εξαιτίας και της μικρής ηλικίας της ανήλικης, σε συνδυασμό με τις ανάγκες του καθημερινού προγράμματος διαβίωσής της και το γεγονός ότι ο μεν ενάγων είναι κάτοικος η δε εναγομένη κατοικεί μαζί με την ανήλικη στην Χαλκίδα, κρίνει ότι η επικοινωνία του ενάγοντος με το ανήλικό τέκνο του, πρέπει να ρυθμιστεί ως ακολούθως:» ⁶.

Και στην εν λόγω υπόθεση, η χιλιομετρική απόσταση, μεταξύ του τόπου κατοικίας του ενάγοντος πατέρα και του τόπου κατοικίας της μητέρας μετά του ανήλικου τέκνου της, σε συνδυασμό πάντα και με την ηλικία αυτού, που εν προκειμένω είναι πράγματι μικρή, μόλις 4 ετών, οδήγησε το Δικαστήριο ορθώς, αυτή τα φορά, κατά την κρίση μου, να προβεί σε παρέκκλιση από το μαχητό τεκμήριο επικοινωνίας.

β) Οι υπ' αριθμ. 360/2022 και 318/2022 αποφάσεις, του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας:

Στην υπόθεση, που εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 360/2022 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, το Δικαστήριο, μη συντρέχοντος του όποιου λόγου περί αποκλεισμού ή περιορισμού του δικαιώματος επικοινωνίας του πατέρα με το ένα, εκ των δύο, ανηλίκων τέκνων του, ρύθμισε το δικαίωμα αυτού με το ανήλικό άρρεν τέκνο του, λαμβάνοντας υπόψη το προβλεπόμενο στο άρθρο 1520 παρ. 1 εδ. γ'

³ ΜΠρΑΘ 60/2017 ΕφΑΔ 2017. 55

⁴ ΑΠ 201/2011 ΝοΒ 2010. 174, ΑΠ 1316/2009 ΝοΒ 2010. 162, Λαδογιάννης σε ΑΠ. Γεωργιάδη ΣΕΑΚ II, σελ. 869, αριθμ. 8

⁵ βλ. Κεραμέυς/Κονδύλης/Νίκας (-Αρβανιτάκης), ΚΠολΔ II, εκδ. 2000, άρθρο 681Γ, αριθμ. 4

⁶ βλ. 3^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 136/2022, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

ΑΚ τεκμήριο του (1/3) του συνολικού χρόνου ⁷, ενώ, αναφορικά με το έτερο θήλυ ανήλικο τέκνο του, διέλαβε στο σκεπτικό της απόφασής του, τα κάτωθι: «Αναφορικά με την η σταθερή άρνησή της το τελευταίο χρονικό διάστημα να επικοινωνεί με τον πατέρα της οφείλεται στις τραυματικές εμπειρίες της από τους καυγάδες των γονέων της και στην προσκόλληση στη μητέρα της, σε συνδυασμό με την αδυναμία του πατέρα της να την προσεγγίσει με τρόπο ουσιαστικό. Πλην όμως, δεδομένου του πραγματικού ενδιαφέροντος του πατέρα της για εκείνη και της σχετικής επάρκειάς του ως προς την εκπλήρωση των γονεϊκών του καθηκόντων, το Δικαστήριο κρίνει ότι το συμφέρον της ανήλικης επιβάλλει να επανεκκινήσει άμεσα και σε σταθερή βάση η επικοινωνία και η συχνότερη επαφή μαζί του, ώστε να αποτραπεί η πλήρης συναισθηματική τους αποξένωση. Είναι βέβαια γεγονός ότι ο πατέρας της δεν έχει εμπλακεί ουσιαστικά στη ζωή της κόρης του από τον Σεπτέμβριο του 2021, με συνέπεια οι σχέσεις τους να βρίσκονται σε κρίσιμο σημείο. Για τον λόγο αυτό, αναμένεται από αμφοτέρους τους διαδίκους γονείς η επίδειξη αυξημένης υπευθυνότητας, ώστε να αποκατασταθεί το απαραίτητο κλίμα γαλήνης, ηρεμίας, σταθερότητας και ασφάλειας για την ομαλή ανάπτυξη της προσωπικότητας της ανήλικης. Προς τον σκοπό αυτό και χάριν της απρόσκοπτης άσκησης του δικαιώματος επικοινωνίας του πατέρα της μαζί της και πιθανό μελλοντικά της άσκησης συνεπιμέλειας, συνίσταται έντονα η συνδρομή ειδικού ψυχολόγου κοινής επιλογής των διαδίκων, που θα αναλάβει τη διενέργεια ατομικών εβδομαδιαίων συνεδριών τόσο με την ανήλικη, ώστε αυτή να αρχίσει να διαχειρίζεται τα συναισθήματά της, όσο και με τον πατέρα, ώστε αυτός να αφομοιώσει κατάλληλες τακτικές προσέγγισής της. Στη συνέχεια, όταν το έδαφος κριθεί πρόσφορο από τον ειδικό ψυχολόγο και καθ' υπόδειξη του, θα πρέπει να λάβουν χώρα ομαδικές συνεδρίες του πατέρα και της με τη συμμετοχή ενδεχομένως και της μητέρας, σε χρόνο πάντως διαφορετικό από το διάστημα άσκησης του δικαιώματος της

⁷ (βλ. 10^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 360/2022 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας: «Περαιτέρω, ο πατέρας των παιδιών έχει αυτονόητο δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας με τα παιδιά του, προϋπόθεση αναγκαία για την ομαλή ψυχοπνευματική και συναισθηματική τους ανάπτυξη...Αναφορικά με τον το συμφέρον και οι επιθυμίες του ίδιου του παιδιού επιβάλλουν να διευρυνθεί η επικοινωνία με τον πατέρα του. Ειδικότερα, για την ουσιαστική ανάπτυξη του συναισθηματικού δεσμού του με τον πατέρα του κρίνεται ότι δεν αρκεί η επικοινωνία τους σε περιορισμένες ημέρες και ώρες, αλλά απαιτείται η διανυκτέρευση του παιδιού στο σπίτι του πατέρα. Συνεπώς, η επικοινωνία του με τον πατέρα του πρέπει να διαμορφωθεί, λαμβάνοντας υπόψη το προβλεπόμενο στο άρθρο 1520 παρ. 1 εδ. γ' ΑΚ τεκμήριο του ενός τρίτου (1/3) του συνολικού χρόνου, ως εξής:»

επικοινωνίας του πατέρα μαζί της»⁸, και ούτως εχόντων ρύθμισε το δικαίωμα επικοινωνίας του πατέρα μαζί της, κατά τρόπο που παρεκκλίνει από το μαχητό τεκμήριο επικοινωνίας.

Ας προσεχθεί, όμως, ότι στο διατακτικό της απόφασής του, το Δικαστήριο δεν διέλαβε τον όρο της διενέργειας συνεδριών με ειδικό ψυχολόγο, ως προϋπόθεση εκκίνησης της επικοινωνίας του πατέρα με την ανήλικη θυγατέρα του.

Από την άλλη, στην υπόθεση, που εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 318/2022 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, το Δικαστήριο, μη συντρέχοντος του όποιου λόγου περί αποκλεισμού ή περιορισμού του δικαιώματος επικοινωνίας του πατέρα με το ανήλικο τέκνο του, ρύθμισε το δικαίωμα αυτού μαζί του, λαμβάνοντας υπόψη το προβλεπόμενο στο άρθρο 1520 παρ. 1 εδ. γ' ΑΚ τεκμήριο του (1/3) του συνολικού χρόνου⁹.

γ) Οι υπ' αριθμ. 303/2022 και 276/2022, αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας:

Και στις δύο υποθέσεις, όπου οι εκδόθηκαν οι υπ' αριθμ. 303/2022 και 276/2022 αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, υπήρξε συμφωνία των διαδίκων γονέων, προς το σκέλος της ρύθμισης του δικαιώματος επικοινωνίας του πατέρα με τα ανήλικα τέκνα του. Στο μεν, σκεπτικό, της υπ' αριθμ. 303/2022 απόφασης, του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, μεταξύ άλλων, αναγράφεται: «Ενόψει των ανωτέρω, της ηλικίας των τέκνων και των περιστάσεων που συντρέχουν στη συγκεκριμένη περίπτωση, του επαγγέλματος του πατέρα των τέκνων (αστυνομικός, που συνεπάγεται ότι συνήθως έχει ελεύθερο χρόνο τα απογεύματα), καθώς και του γεγονότος ότι η επικοινωνία του ενάγοντος με τα ανήλικα τέκνα του είναι προς το συμφέρον των τελευταίων, αφού έτσι διατηρείται ο μεταξύ τους

⁸ βλ. 11^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 360/2022 απόφασης, του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

⁹ βλ. 11^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 318/2022 απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.: «Περαιτέρω αυτονόητη προϋπόθεση για την ομαλή ανάπτυξη της προσωπικότητας του ανηλίκου τέκνου των διαδίκων και τη συναισθηματική του πληρότητα είναι η επικοινωνία του με τον ενάγοντα-εναγόμενο πατέρα του, ο οποίος επίσης αποδείχτηκε ότι το περιβάλλει με αισθήματα αγάπης, στοργής και αφοσίωσης. Η εν λόγω επικοινωνία πρέπει να ρυθμιστεί με διευρυμένο περιεχόμενο (σε σχέση και με την υπ' αριθμ. 554/2020 απόφαση ασφαλιστικών μέτρων του Δικαστηρίου αυτού), λαμβάνοντας υπόψη και του ελεύθερου χρόνου που διαθέτει ο πατέρας (όντας συνταξιούχος), σε συνδυασμό με τις ανειλημμένες επαγγελματικές υποχρεώσεις της μητέρας, οι οποίες λαμβάνουν χώρα κυρίως απογευματινές ώρες (παράδοση φιλολογικών μαθημάτων), γενομένου εν μέρει δεκτού και ως ουσιαστικά βάσιμου του σχετικού επικουρικού αιτήματος της υπό στοιχείο Α' αγωγής. Ειδικότερα, το δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας του ενάγοντος-πατέρα με τη ανήλικη θυγατέρα του πρέπει να ρυθμιστεί ως ακολούθως:»

φυσικός δεσμός και παρέχεται η δυνατότητα στον τελευταίο ενημέρωσής του για τη διαβίωση και την ανάπτυξη αυτών και δεν δημιουργείται από αυτήν κάποιος κίνδυνος για την ψυχική ηρεμία των τέκνων, πρέπει να ρυθμιστεί αυτή κατά τον ανωτέρω αναφερόμενο τρόπο, με τον οποίον, άλλωστε, συμφωνεί και η μητέρα αυτών. Συνακόλουθα, η Β' αγωγή πρέπει να γίνει δεκτή, κατά το σκέλος της ρύθμισης του δικαιώματος επικοινωνίας του ενάγοντος-πατέρα των τέκνων με εκείνα, κατά τα αναλυτικά εκτιθέμενα στο διατακτικό της παρούσας»¹⁰, και στο δε, σκεπτικό, της υπ' αριθμ. 276/2022 απόφασης, του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, μεταξύ άλλων, αναγράφεται: «Περαιτέρω, η λύση, στην οποία συγκλίνουν οι διάδικοι για τον τρόπο ρύθμισης της επικοινωνίας των ανηλίκων με τον ενάγοντα της υπό στοιχείο α' αγωγής-εναγόμενο της υπό στοιχείο γ' αγωγής, κρίνεται από το Δικαστήριο ως η πλέον κατάλληλη, ανταποκρινόμενη στο αληθινό συμφέρον των ανηλίκων, στην ηλικία και στις ειδικότερες συνθήκες της ζωής τους, διότι αφενός ενισχύεται ο ψυχικός και συναισθηματικός δεσμός τους με τον πατέρα τους, που είναι αναγκαίος για την ομαλή ψυχοσωματική του ανάπτυξη και ανάδειξή τους σε ανεξάρτητες και υπεύθυνες προσωπικότητες, αφού εξυπηρετείται η ανάγκη οικοδόμησης και εμπέδωσης σχέσεων εμπιστοσύνης και ασφάλειας μεταξύ αυτών και του πατέρα τους. Ενόψει λοιπόν του ότι η επικοινωνία του πατέρα με τα ανήλικα τέκνα του παρίσταται προφανώς επωφελής για τα τελευταία και επιβάλλεται για λόγους ομαλής ψυχοσωματικής ανάπτυξης τους, λαμβάνοντας υπόψη τη συμφωνία των διαδίκων ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου και όλες τις παραπάνω συντρέχουσες περιστάσεις της ένδικης υπόθεσης, με αποκλειστικό γνώμονα το αληθινό συμφέρον των τέκνων, πρέπει να ρυθμιστεί το δικαίωμα της προσωπικής επικοινωνίας του ενάγοντος της υπό στοιχείο α' αγωγής-εναγομένου της υπό στοιχείο γ' αγωγής, ως ακολούθως:»

¹¹.

Ας προσεχθεί, όμως, ότι, ενώ και στις δύο υποθέσεις ρυθμίστηκε, κατόπιν συμφωνίας των διαδίκων γονέων το δικαίωμα επικοινωνίας του πατέρα με τα ανήλικα τέκνα του, στην πρώτη υπόθεση, το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδος, με την υπ' αριθμ. 303/2022 απόφασή του, δεν απείλησε χρηματική ποινή και προσωπική κράτηση σε βάρος της εναγομένης μητέρας, κατ' άρθρο 950 παρ. 2 ΚΠολΔ, για κάθε περίπτωση που η τελευταία παρεμποδίζει την επικοινωνία του πατέρα με τα ανήλικα

¹⁰ βλ. 9ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 303/2022, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

¹¹ βλ. 7ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 276/2022 απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

τέκνα του, με το σκεπτικό, ότι «δεν προέκυψε παρεμπόδιση της επικοινωνίας του ενάγοντος-πατέρα με τα τέκνα του από πλευράς της εναγομένης-μητέρας αυτών, ενώ αντίθετα, δια της σύναψης του από 14.04.2022 ιδιωτικού συμφωνητικού προκύπτει συμβιβαστική διάθεση από αμφότερες τις πλευρές για τη διευθέτηση των ζητημάτων που άπτονται της επιμέλειας και διατροφής των ανηλίκων τέκνων τους, καθώς και του δικαιώματος επικοινωνίας του πατέρα αυτών με εκείνα»¹². Αντιθέτως, στη δεύτερη υπόθεση, το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας, με την υπ' αριθμ. 276/2022 απόφασή του, και χωρίς ειδική αιτιολογία προς τούτο, απείλησε σε βάρος της εναγομένης χρηματική ποινή ποσού 200,00 ευρώ, για κάθε περίπτωση που η τελευταία παρεμποδίσει την επικοινωνία του πατέρα με τα ανήλικα τέκνα του¹³.

Κατά τη προσωπική μου κρίση, ενόψει της φύσης των εν λόγω διαφορών, που άπτονται τη ρύθμιση ζητημάτων οικογενειακών σχέσεων-καταστάσεων, και με δεδομένο το ευμετάβλητο αυτών, κρίνεται σκόπιμο το δικάζον Δικαστήριο, ανεξαρτήτως της συμβιβαστικής ή μη ρύθμισης των διαφορών αυτών, από πλευράς των διαδίκων γονέων, να «εξοπλίζει» τις εκδοθείσες δικαστικές αποφάσεις του, με δυνατότητα εκτελέσεως, κατά τις διατάξεις του ΚΠολΔ, πόσο δε μάλλον, όταν πρόκειται για ρύθμιση του δικαιώματος επικοινωνίας του γονέα με το ανήλικο τέκνο του.

δ) Η υπ' αριθμ. 272/2022 απόφαση, του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας:

Με την υπ' αριθμ. 272/2022 απόφασή του, το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας ρύθμισε το δικαίωμα επικοινωνίας του πατέρα και της γιαγιάς, εκ της πατρικής γραμμής, με το ανήλικο τέκνο, κατά τέτοιο τρόπο, που στη περίπτωση του πατέρα, παρεκκλίνει από το μαχητό τεκμήριο επικοινωνίας, ενώ και στην περίπτωση γιαγιάς, εκ της πατρικής γραμμής, η επικοινωνία της τελευταίας με τον ανήλικο εγγονό της, είναι επίσης περιορισμένη, χωρίς να συντρέχει, και στις δύο περιπτώσεις, ουδείς λόγος για κάτι τέτοιο, και μάλιστα χωρίς να υφίσταται στο σκεπτικό της εν λόγω απόφασης ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία γι' αυτό. Κατά τη προσωπική μου κρίση, το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας, με αναφορά και μόνο στην μικρή ηλικία του τέκνου, αλλά και στο επάγγελμα του πατέρα, ναυτικός το επάγγελμά του,

¹² βλ. 9^ο φύλλο της υπ' αριθμ. 303/2022, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

¹³ βλ. 10 της υπ' αριθμ. 276/2022 απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.: «ΑΠΕΙΛΕΙ σε βάρος της εναγομένης της υπό στοιχείο α' αγωγής-ενάγουσας της υπό στοιχείο γ' αγωγής χρηματική ποινή ποσού διακοσίων (200,00) ευρώ, για κάθε περίπτωση που η τελευταία παρεμποδίσει την προαναφερόμενη επικοινωνία του πατέρα με τα ανήλικα τέκνα του»

εσφαλμένως, προέβη σε παρέκκλιση από την εφαρμογή του μαχητού τεκμηρίου επικοινωνίας, ενώ προηγουμένως είχε δεχτεί ότι «η επικοινωνία του ενάγοντος με το ανήλικο τέκνο του είναι προς το συμφέρον του τελευταίου, αφού έτσι διατηρείται ο μεταξύ τους φυσικός δεσμός και παρέχεται η δυνατότητα στο τελευταίο ενημέρωσής του για τη διαβίωση και την ανάπτυξη αυτού και δεν δημιουργείται από αυτήν κάποιος κίνδυνος για την ψυχική ηρεμία του τέκνου»¹⁴. Επίσης, εσφαλμένως, κατά τη προσωπική μου κρίση, το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας, με την εν λόγω απόφασή του, και με μοναδική εν αυτή αναφορά, τη μικρή ηλικία του παιδιού, ρύθμισε το δικαίωμα επικοινωνίας της γιαγιάς, εκ της πατρικής γραμμής, με το εγγόνι της, -και μόνο, ας προσεχθεί, κατά τα χρονικά διαστήματα, που ο πατέρας θα είναι ναυτολογημένος-, κατά τρόπο περιορισμένο, ως ακολούθως: α) κάθε Δευτέρα, Τετάρτη και Παρασκευή τηλεφωνικά ή μέσω εφαρμογών skype, viber, messenger, ή άλλης κατάλληλης, μεταξύ των ωρών 17.00-19.00 και β) κάθε 1^ο και 3^ο Σαββατοκύριακο από ώρα 11.00 έως ώρας 19.00 του Σαββάτου και από ώρα 11.00 έως ώρα 19.00 την Κυριακή¹⁵, ενώ προηγουμένως είχε δεχτεί: «Περαιτέρω, σύμφωνα με το καλώς νοούμενο συμφέρον του ανήλικου τέκνου, επιβάλλεται να μην αποξενωθεί ψυχικά από την πατρική του οικογένεια, και δη από τη γιαγιά του, με την οποία έχει αναπτύξει κοινωνικοσυναισθηματική σχέση οικογενειακής φύσης, η δε επικοινωνία αυτή είναι προς το συμφέρον του τέκνου. Τούτο δεν το αμφισβητεί άλλωστε η εναγομένη, μητέρα του τέκνου»¹⁶.

ι. Στατιστικά στοιχεία, που έχουν αντληθεί από τα τηρούμενα ηλεκτρονικά αρχεία του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας:

Κατά το έτος 2022, το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας, κατόπιν ασκήσεως σχετικών αγωγών, εξέδωσε επτά (7), τον αριθμό, δικαστικές αποφάσεις, που ρύθμιζαν το δικαίωμα επικοινωνίας του ενός γονέα με το ανήλικο τέκνο του, ανατεθειμένης της αποκλειστικής επιμέλειας αυτού στον άλλον γονέα. Από την άλλη, μια (1), τον αριθμό, ανοιγείσα δίκη, με αυτό το αντικείμενο, καταργήθηκε λόγω διαμεσολάβησης, μια (1), τον αριθμό, ανοιγείσα δίκη, με επίσης αυτό το αντικείμενο,

¹⁴ βλ. 3^ο φύλλο, της υπ'αριθμ. 272/2022 απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

¹⁵ βλ. 4^ο φύλλο, της υπ'αριθμ. 272/2022 απόφασης, του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

¹⁶ βλ. 4^ο φύλλο, της υπ'αριθμ. 272/2022 απόφασης, του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

ματαιώθηκε, και σε δύο (2), τον αριθμό, ανοιγείς δίκες, με αυτό και πάλι το αντικείμενο έγινε παραίτηση, εκ του δικογράφου ¹⁷.

Δικαστικές αποφάσεις για το έτος 2023

α) Η υπ'αριθμ. 547/2023, απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδος:

Κατόπιν συνεκδικάσεως, των ασκηθεισομένων αγωγών, της ενάγουσας για την υπό στοιχεία α' αγωγή και εναγομένης για την υπό στοιχεία β' αγωγή, και ακολούθως του ενάγοντος για την υπό στοιχεία β' αγωγή και εναγομένου για την υπό στοιχεία α' αγωγή, περί ρύθμισης της επιμελείας, διατροφής, και επικοινωνίας των τριών ανήλικων τέκνων τους, εκδόθηκε η υπ'αριθμ. 547/2023, απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδος, δικάζοντος κατά την ειδική διαδικασία των οικογενειακών διαφορών.

Ειδικότερα, η ενάγουσα-μητέρα των τριών ανήλικων τέκνων, με την ασκηθείσα αγωγή της, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας απευθυνομένη, αιτούταν, όπως της ανατεθεί οριστικά η άσκηση της επιμέλειας του προσώπου των ανήλικων τέκνων της, και υποχρεωθεί ο εναγόμενος-πατέρας να καταβάλει διατροφή, για τη κάλυψη των διατροφικών αναγκών των ανήλικων τέκνων τους, ενώ από την άλλη, ο ενάγων-πατέρας, με την ασκηθείσα αγωγή του, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας απευθυνομένη, αιτούταν, όπως ρυθμιστεί το δικαίωμα επικοινωνίας του με τα ανήλικα τέκνα του, επ'απειλή χρηματικής ποινής και προσωπικής κράτησης για κάθε παραβίαση των διατάξεων της εκδοθεισομένης απόφασης σε βάρος της εναγομένης μητέρας, και κηρυχθεί η εκδοθεισομένη απόφαση προσωρινά εκτελεστή, πλην της διάταξης περί προσωπικής κράτησης.

Κατά τον χρόνο εκδίκασης της ως άνω υπόθεσης, είχε τεθεί σε ισχύ ο νόμος 4800/2021, και ως εκ τούτου στη διάταξη πλέον του άρθρου 1520 παρ. 1 ΑΚ, όπως αντικαταστάθηκε δυνάμει του νόμου 4800/2021, και εκτίθεται και στη μείζονα σκέψη της ανωτέρω απόφασης, ορίζεται: «Ο γονέας με τον οποίον δεν διαμένει το τέκνο, έχει το δικαίωμα και την υποχρέωση της, κατά το δυνατό, ευρύτερης επικοινωνίας με

¹⁷ βλ. την, με ημερομηνία, 29-8-2025, ημερήσια κατάσταση αποτελεσμάτων συζήτησης, του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας.

αυτό, στην οποία περιλαμβάνονται τόσο η φυσική παρουσία και επαφή με το τέκνο, όσο και η διαμονή του τέκνου στην οικία του. Ο γονέας, με τον οποίο διαμένει το τέκνο οφείλει να διευκολύνει και να προωθεί την επικοινωνία του τέκνου με τον άλλο γονέα σε τακτή χρονική βάση. Ο χρόνος επικοινωνίας του τέκνου με φυσική παρουσία με τον γονέα, με τον οποίο δε διαμένει, τεκμαίρεται στο 1/3 του συνολικού χρόνου, εκτός αν ο γονέας αυτός ζητά μικρότερο χρόνο επικοινωνίας ή επιβάλλεται να καθοριστεί μικρότερος ή μεγαλύτερος χρόνος επικοινωνίας για λόγους που αφορούν στις συνθήκες διαβίωσης ή στο συμφέρον του τέκνου, εφόσον σε κάθε περίπτωση δεν διαταράσσεται η καθημερινότητα του τέκνου. Αποκλεισμός ή περιορισμός της επικοινωνίας είναι δυνατός μόνο για εξαιρετικά σοβαρούς λόγους, ιδίως όταν ο γονέας, με τον οποίο δε διαμένει με το τέκνο, κριθεί ακατάλληλος να ασκεί το δικαίωμα επικοινωνίας. Για τη διαπίστωση της ακαταλληλότητας του γονέα το δικαστήριο μπορεί να διατάξει κάθε πρόσφορο μέσο, ιδίως την εκπόνηση εμπειριστατωμένης έκθεσης κοινωνικών λειτουργών ή ψυχιάτρων ή ψυχολόγων», και σύμφωνα με την παρ. 3 εδ. α' αυτού «τα σχετικά με την επικοινωνία ζητήματα καθορίζονται ειδικότερα είτε με έγγραφη συμφωνία των γονέων είτε από το δικαστήριο». Το άκρως προσωπικό δικαίωμα του γονέα για επικοινωνία με το ανήλικο τέκνο του απορρέει από το φυσικό δεσμό του αίματος και του αισθήματος στοργής προ αυτό, συντελεί δε στην ανάπτυξη του ψυχικού του κόσμου και της εν γένει προσωπικότητάς του, αφού σκοπός του δικαιώματος επικοινωνίας είναι η διατήρηση του ψυχικού δεσμού γονέα και τέκνου, η δυνατότητα άμεσης γνώσης του γονέα, με τον οποίο δεν διαμένει το τέκνο για την ανάπτυξη της προσωπικότητας και γενικά την όλη κατάσταση του τέκνου του και η άμβλωση των συνεπειών της ανώμαλης εξέλιξης της έγγαμης συμβίωσης¹⁸. Ήδη από την παραπάνω διάταξη προβλέπεται ρητά ότι η επικοινωνία του γονέα με τον οποίον δε διαμένει το τέκνο με αυτή συνιστά όχι μόνο δικαίωμα αλλά και υποχρέωση, η οποία όμως δεν είναι αγωγήμη, αφού δεν συνάδει με τη φύση της σχέσης γονέα και τέκνου αλλά και με το συμφέρον του τέκνου ο εξαναγκασμός του γονέα να επικοινωνεί με το τέκνο του, θέση η οποία εναρμονίζεται και με τον σκοπό των τροποποιήσεων που επήλθαν με τον ν. 4800/2021, όπως προσδιορίζεται στο άρθρο 1 του ως άνω νόμου που είναι η «εξυπηρέτηση του βέλτιστου συμφέροντος του τέκνου». Η υπαίτια παράλειψη όμως της άσκησης του δικαιώματος επικοινωνίας από τον δικαιούχο αλλά και η κακή

¹⁸ Εφ Δωδ 55/2021 ΤΝΠ Νόμος, ΕφΘεσ 200/2019, ΤΝΠ Νόμος, ΕφΘεσ 1324/2001, Αρμ. 2003/1442

άσκησή του, όπως και η υπαίτια παραβίαση των όρων της συμφωνίας των γονέων ή της δικαστικής απόφασης για την επικοινωνία του τέκνου, με τον οποίο δε διαμένει και η με κάθε άλλο τρόπο παρεμπόδιση της επικοινωνίας αποτελεί κακή άσκηση της γονικής μέριμνας, ως προβλέπεται από τη διάταξη του άρθρου 1532 παρ. 2, ως αντικαταστάθηκε με το νόμο 4800/2021 (Κεφάλαιο Γ άρθρο 14). Περαιτέρω, με την παραπάνω διάταξη καθιερώνεται ελάχιστο μαχητό τεκμήριο χρόνου επικοινωνίας του τέκνου με φυσική παρουσία με το γονέα, με τον οποίο δε διαμένει. Η καθιέρωση του ανωτέρω τεκμηρίου δημιουργεί μια υπαρκτή βάση διαλόγου μεταξύ των γονέων, ώστε να αποφεύγονται οι εντάσεις και οι διαφωνίες μεταξύ τους, ως προς το δικαίωμα επικοινωνίας του τέκνου με το γονέα με τον οποίο δεν διαμένει, οι οποίες αποβαίνουν εν τέλει σε βάρος του τέκνου. Τούτο καθορίζεται στο ένα τρίτο (1/3) του συνολικού χρόνου, ο οποίος προσδιορίζεται ημερολογιακά ¹⁹, συμπεριλαμβανομένου του συνόλου των δραστηριοτήτων του τέκνου υποχρεωτικών, προαιρετικών, ψυχαγωγίας, ωρών ύπνου ²⁰. Ωστόσο, το παραπάνω τεκμήριο υποχωρεί αν ο δικαιούχος γονέας ζητεί μικρότερο χρόνο ή αν επιβάλλεται ο καθορισμός μικρότερου ή μεγαλύτερου χρόνου επικοινωνίας για λόγους που αφορούν στις συνθήκες διαβίωσης ή στο συμφέρον του τέκνου, με γνώμονα πάντοτε τη μη διατάραξη της καθημερινότητας του τέκνου. Το συμφέρον του τέκνου εξειδικεύεται εκτός από το κριτήριο της μη διατάραξης της καθημερινότητας, που είναι ενδεικτικό-όπως και το κριτήριο των συνθηκών διαβίωσης-, και από τη διάταξη του άρθρου 1511 ΑΚ. Έτσι, το δικαστήριο ζητάει και συνεκτιμά τη γνώμη του τέκνου ανάλογα με την ωριμότητά του (άρθρο 1511 παρ. 4, 1520 παρ. 4 ΑΚ) και λαμβάνει υπόψη τους δεσμούς του τέκνου με καθέναν από τους γονείς και τους αδερφούς του, τυχόν συμφωνίες των γονέων για την άσκηση της γονικής μέριμνας (άρθρο 1514 παρ. 3 ΑΚ), την ικανότητα και πρόθεση καθενός γονέα να σέβεται τα δικαιώματα του άλλου, τη συμπεριφορά του γονέα κατά το προηγούμενο χρονικό διάστημα, τη συμμόρφωση του κάθε γονέα με τις νόμιμες υποχρεώσεις του, με δικαστικές αποφάσεις, με εισαγγελικές διατάξεις και με προηγούμενες συμφωνίες που είχε συνάψει με τον άλλο γονέα (άρθρο 1511 παρ. 2 εδ. β' ΑΚ). Παράλληλα δε, για την εξεύρεση του βέλτιστου συμφέροντος δεν πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ των γονέων εξαιτίας κυρίως του φύλου, της γλώσσας, της θρησκείας, των πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, της ιθαγένειας, της

¹⁹ ΜονΠρΑθ 5418/2021 ΤΝΠ Νόμος

²⁰ βλ. Λέκκα, Η επιμέλεια του παιδιού κατά τον Αστικό Κώδικα μετά το νόμο 4800/2021, σ. 279

εθνικής ή κοινωνικής προέλευσης ή της περιουσίας αλλά θα πρέπει να γίνεται σεβαστή η ισότητα μεταξύ των γονέων ²¹.

Με βάση την ως άνω μείζονα σκέψη, και τα αποδειχθέντα, ως αληθή, πραγματικά περιστατικά, που δέχτηκε το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας, το τελευταίο προχώρησε στις παρακάτω παραδοχές, ήτοι: α) ότι με την οριστική ανάθεση της αποκλειστικής επιμέλειας των ανηλίκων τέκνων των διαδίκων στην ενάγουσα μητέρα τους, δεν αποκλείεται το ενδιαφέρον και η ενεργός συμμετοχή του εναγόμενου πατέρα τους στις λειτουργίες της γονικής μέριμνας, που διατηρούνται από κοινού με την ενάγουσα, και β) ότι ο εναγόμενος-ενάγων, πατέρας των ανηλίκων, παρά τη διάσπαση της έγγαμης συμβίωσης με τη μητέρα τους, έχει επιδείξει ειλικρινή διάθεση, προκειμένου να διατηρήσει και να αναπτύξει τον συναισθηματικό του δεσμό μαζί τους ²².

Ούτως έχοντων των πραγμάτων, και μη συντρέχοντος του όποιου λόγου, περί περιορισμού ή αποκλεισμού του δικαιώματος επικοινωνίας, του ενάγοντος πατέρα, με τα ανήλικα τέκνα του, το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας ρύθμισε την επικοινωνία του μαζί τους, ως ακολούθως: α) κάθε Τετάρτη από ώρα 14:30 έως ώρα 19:00, β) κάθε πρώτο και τέταρτο Παρασκευοσαββατοκύριακο του μήνα, από ώρα 18:00 της Παρασκευής έως ώρα 19:00 της Κυριακής, γ) κατά τις εορτές των Χριστουγέννων-Πρωτοχρονιάς για τα έτη που λήγουν σε μονό αριθμό, από ώρα 14:30 της 23^{ης} Δεκεμβρίου έως ώρα 12:00 της 31^{ης} Δεκεμβρίου και για τα έτη που λήγουν σε ζυγό αριθμό, από ώρα 10:00 της 30^{ης} Δεκεμβρίου έως ώρα 20:30 της 7^{ης} Ιανουαρίου, δ) κατά τις εορτές του Πάσχα, για τα έτη που λήγουν σε μονό αριθμό από ώρα 10:00 του Σαββάτου του Λαζάρου έως ώρα 20:30 της Δευτέρας του Πάσχα και για τα έτη που λήγουν σε ζυγό αριθμό από ώρα 10:00 της Δευτέρας του Πάσχα έως ώρα 20:30 της Κυριακής του Θωμά, ε) κατά τις θερινές διακοπές από ώρα 10:00 της 5^{ης} Ιουλίου έως ώρα 22:00 της 25^{ης} Ιουλίου και από ώρα 10:00 της 1^{ης} Αυγούστου έως ώρα 22:00 της 13^{ης} Αυγούστου, στ) κατά τις ημέρες των ονομαστικών εορτών των ανηλίκων κατά τα έτη που λήγουν σε ζυγό αριθμό και κατά την ημέρα των γενεθλίων τους κατά τα έτη που λήγουν σε μονό αριθμό από ώρα 14:30 έως ώρα 19:00, στ) κατά την εθνική επέτειο της 25^{ης} Μαρτίου κατά τα έτη που λήγουν σε μονό αριθμό και κατά την επέτειο της 28^{ης} Οκτωβρίου κατά τα έτη που

²¹ βλ. το 4^ο, 5^ο, 6^ο και 7^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 547/2023, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

²² βλ. φύλλο 13^ο και 14^ο, της υπ' αριθμ. 547/2023, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

λήγουν σε ζυγό αριθμό από ώρα 9:30 έως ώρα 19:00, ζ) κατά την Καθαρά Δευτέρα και την εορτή του Αγίου Πνεύματος από ώρα 9:30 έως ώρα 19:00 κατά τα λήγοντα σε ζυγό αριθμό έτη για την πρώτη και κατά τα λήγοντα σε μονά έτη για τη δεύτερη, η) καθημερινή τηλεφωνική επικοινωνία ή μέσω των εφαρμογών skype, viber ή messenger κ.λπ.) καθημερινά, τις ημέρες που ο εναγόμενος-ενάγων δεν θα συναντιέται με τα τέκνα του, μεταξύ των ωρών, 17:00-21:00, εκτός αν το συμφέρον των ανηλίκων επιβάλλει άλλη ώρα εντός της ημέρας, κατόπιν συνεννόησης των διαδίκων ²³.

Η καθορισθείσα, με την υπ'αριθμ. 547/2023, απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδος, επικοινωνία, του ενάγοντος-πατέρα, συνάδει/συμβαδίζει πλήρως, μη συντρέχοντος, επαναλαμβάνω, του όποιου λόγου περί περιορισμού ή αποκλεισμού του δικαιώματος επικοινωνίας του με το ανήλικο τέκνο του, με τη νομοθετική επιταγή του άρθρου 1520 ΑΚ, περί εφαρμογής του ελάχιστου μαχητού τεκμηρίου, του 1/3, του συνολικού χρόνου επικοινωνίας του τέκνου με φυσική παρουσία με το γονέα, με τον οποίο δεν διαμένει.

Σημειωτέον ότι, οι δικαστικές αποφάσεις, που καθορίζουν το δικαίωμα επικοινωνίας του γονέα, με το οποίο δεν διαμένει το ανήλικο τέκνο, όπως η παρούσα, ορίζουν ρητά στο διατακτικό τους, ότι ο έτερος γονέας υποχρεούται να ανέχεται την επικοινωνία, και μάλιστα απειλούν σε βάρος του προσωπική κράτηση και χρηματική ποινή, και αυτό, προκειμένου να είναι δυνατή, με βάση τις διατάξεις του ΚΠολΔ, η εκτέλεση των διατάξεων της εκδοθεισομένης δικαστικής απόφασης, περί επικοινωνίας, στις περιπτώσεις που ο υπόχρεος γονέας προς παράδοση του ανηλίκου τέκνου, παραλείπει και δεν παραδίδει το ανήλικο τέκνο στον δικαιούχο γονέα, προς άσκηση του δικαιώματος επικοινωνίας του μαζί του ²⁴.

Εντωμεταξύ, οι διατάξεις περί επικοινωνίας, όπως αυτές διαλαμβάνονται σε δικαστικές αποφάσεις, δεν μπορούν να κηρυχθούν προσωρινά εκτελεστές, γι'αυτό και εν προκειμένω η υπ'αριθμ. 547/2023 απόφαση, του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδος, απορρίπτει, ορθώς, το αγωγικό αίτημα, του ενάγοντος πατέρα, περί κήρυξης της επικοινωνίας, που θα καθορίσει το Δικαστήριο, με τα ανήλικα τέκνα

²³ βλ. 14^ο φύλλο, της υπ'αριθμ. 547/2023, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

²⁴ βλ. 15^ο και 21^ο φύλλο, της υπ'αριθμ. 547/2023, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.: «ΑΠΑΓΓΕΛΛΕΙ σε βάρος της εναγομένης της με στοιχείο Β αγωγής, για την περίπτωση παρεμπόδισης εφαρμογής της αμέσως ανωτέρω διάταξης, προσωπική κράτηση διάρκειας ενός (1) μηνός και χρηματική ποινή ποσού τριακοσίων (300,000) ευρώ υπέρ του ενάγοντος της ίδια αγωγής»)

του, ως προσωρινώς εκτελεστή, έχουσα του σκεπτικού της: «Το αίτημα να κηρυχθεί η απόφαση που θα εκδοθεί προσωρινά εκτελεστής είναι απορριπτέο ως μη νόμιμο, διότι η απόφαση που ρυθμίζει την προσωπική επικοινωνία ως διαπλαστική δεν κηρύσσεται προσωρινά εκτελεστή, αλλά το απαγγελλόμενο με την απόφαση διαπλαστικό αποτέλεσμα επέρχεται από και δια της τελεσίδικης της απόφασης και εκτελείται άμεσα δυνάμει του άρθρου 950 παρ. 2 ΚΠολΔ^{25,26}.

β) Η υπ' αριθμ. 520/2023, απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδος:

Επί της εν λόγω υπόθεσης, αφορούσα τούτη, τα ζητήματα ρύθμισης της επιμέλειας, της διατροφής και της επικοινωνίας των ανηλίκων τέκνων, των διαδίκων, ο δικάζων δικαστής, του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδος, καίτοι είχε γίνει ανεπιτυχή διαμεσολάβηση μεταξύ των διαδίκων, και ακολούθως υφίστατο το έγγραφο, περί περαίωσης της αρχικής υποχρεωτικής συνεδρίας διαμεσολάβησης (ΥΑΣΔ), προχώρησε, κατά τα προβλεπόμενα στη διάταξη του άρθρου 611 ΚΠολΔ, σε προσπάθεια συμβιβαστικής επίλυσης της διαφοράς, με συνέπεια αυτή να έχει επιτυχή έκβαση.

Υπό αυτές τις συνθήκες, η μητέρα, των ανηλίκων τέκνων, κατόπιν της ασκηθείσας αγωγής του ενάγοντος πατέρα για ρύθμιση του δικαιώματος επικοινωνίας του με τα ανήλικα τέκνα του, και υπό την ιδιότητά της, ως εναγομένης και ασκούσας εν τοις πράγμασι της επιμέλειας του προσώπου των ανηλίκων τέκνων τους, με δήλωσή της, ρητά συναίνεσε στην επικοινωνία του ενάγοντος πατέρα με τα τέκνα του, κατά τον τρόπο που αναπτύχθηκε και προφορικά στο ακροατήριο²⁷.

Ωστόσο, το δικάζον Δικαστήριο πρέπει, παρόλο που, ενόψει της συμβιβαστικής επίλυσης της διαφοράς κατ' άρθρο 611 ΚΠολΔ, υπήρξε συμφωνία των διαδίκων για τη ρύθμιση του δικαιώματος επικοινωνίας του ενάγοντος πατέρα με τα ανήλικα τέκνα του, να ερευνήσει, στα πλαίσια της δικαιοδοτικής του αποστολής

²⁵ ΑΠ 1631/2018 σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 429/2002 ΕλλΔνη 2002, σελ. 1621, ΕφΘεσ 2658/2019 σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ)

²⁶ βλ. 12^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 547/2023, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

²⁷ βλ. 9^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 520/2023, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκίδος: «Η εναγόμενη στην ανωτέρω αγωγή, κατά την επιχειρούμενη συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς, με δήλωση στο ακροατήριο, ρητά συναίνεσε στην επικοινωνία του ενάγοντος με τα τέκνα τους, κατά τρόπο που αναπτύχθηκε και προφορικά...».

και της πολυδύναμης κοινωνικής του ευθύνης, αν ο εν λόγω συμβιβασμός αποβλέπει στο συμφέρον των ανηλίκων τέκνων (άρθρο 611 εδ. β' ΚΠολΔ). Με δεδομένο τω ανωτέρω, το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας, καίτοι στη μείζονα σκέψη της εκδοθεισομένης, υπ' αριθμ. 520/2023, απόφασής του, παραλείπει να αναφέρει τα οριζόμενα της διάταξης του άρθρου 1520 ΑΚ, όπως αυτή τροποποιήθηκε με το νόμο 4800/2021, προβαίνει, ορθώς, στις παρακάτω παραδοχές, ήτοι: α) ότι με την ρύθμιση του δικαιώματος επικοινωνίας του με τα ανήλικα τέκνα του διασφαλίζεται το ενδιαφέρον και η ενεργός συμμετοχή του ενάγοντος πατέρα στη ζωή τους, ο οποίος συνεχίζει και διατηρεί την από κοινού με την εναγομένη μητέρα τους άσκηση των λοιπών λειτουργιών της γονικής μέριμνας, σε κάθε κρίσιμο ζήτημα, που ήθελε προκύψει στη μέχρι την ενηλικίωσή τους διαδρομή του βίου τους, και β) ότι με γνώμονα το πραγματικό συμφέρον των τέκνων των διαδίκων, επιβάλλεται η διατήρηση διαρκούς επικοινωνίας με τον πατέρα τους, προκειμένου να μην αποξενωθούν ψυχικά από αυτόν και να ενισχυθούν οι μεταξύ τους υφιστάμενοι δεσμοί αίματος και τα αισθήματα αμοιβαίας αγάπης και στοργής, πάντα με σκοπό την ομαλή ανάπτυξή τους ²⁸, και ούτως έχοντων των πραγμάτων συνεχίζει, ρυθμίζοντας στο διατακτικό της εν λόγω απόφασής του, την επικοινωνία του ενάγοντος πατέρα με τα ανήλικα τέκνα του, ως ακολούθως: «1. Κάθε πρώτο και τρίτο Σαββατοκύριακο εκάστου μηνός από ώρα 12:00 (μεσημβρινή) του Σαββάτου έως ώρας 19:00 της Κυριακής, β) κάθε Τρίτη και Πέμπτη εκάστης εβδομάδας του μήνα από ώρα 17:30 έως ώρα 20:30, γ) κατά τις εορτές των Χριστουγέννων κάθε έτος που λήγει σε μονό αριθμό από την 23^η Δεκεμβρίου και ώρα 20:00 και κάθε έτος που λήγει σε ζυγό αριθμό από την 30^η Δεκεμβρίου και ώρα 20:00 και κάθε έτος που λήγει σε ζυγό αριθμό από την 30^η Δεκεμβρίου και ώρα 10:00 έως και την 6^η Ιανουαρίου του επόμενου έτους έως ώρα 20:00, δ) κατά τις εορτές του Πάσχα κάθε έτος που λήγει σε μονό αριθμό από τη Μεγάλη Πέμπτη και ώρα 10:00 μέχρι και την Τετάρτη της Διακαινησίμου Εβδομάδας και ώρα 20:00 και κάθε έτος που λήγει σε ζυγό αριθμό από την Παρασκευή πριν το Σάββατο του Λαζάρου και ώρα 18:00 έως και τη Μεγάλη Πέμπτη και ώρα 20:00, ε) κατά τη διάρκεια των θερινών διακοπών κάθε έτος που λήγει σε ζυγό αριθμό από 10 Ιουλίου και ώρα 10:00 έως 20 Ιουλίου και ώρα 20:00 και από 14 Αυγούστου και ώρα 10:00 έως 21 Αυγούστου και ώρα 20:00 και κάθε έτος που λήγει σε μονό αριθμό από 1^η Ιουλίου και ώρα 10:00 έως 8 Αυγούστου

²⁸ βλ. 10^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 520/2023, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

και ώρα 20:00. Ο πατέρας των τέκνων για όσο χρόνο δεν θα διαμένει με αυτά θα έχει δικαίωμα επικοινωνίας καθημερινά μαζί τους, τηλεφωνικά ή με άλλα μέσα (viber, skype, messenger), μεταξύ των ωρών 19:00 μ.μ. έως 21:00 μ.μ., και για χρονικό διάστημα που δεν θα παρεμποδίζονται οι σχολικές και εξωσχολικές δραστηριότητές τους και η ανάπαυσή τους. Το ίδιο θα ισχύει και για τη μητέρα τους για τα χρονικά διαστήματα που αυτά θα διαμένουν με το πατέρα τους»²⁹.

Αντιθέτως, στην υπόθεση, όπου εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 72/2023 απόφαση, του Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας, το Δικαστήριο, παρά την όλη αντιδικία των διαδίκων-γονέων για τη ρύθμιση του δικαιώματος επικοινωνίας του πατέρα με το ανήλικο τέκνο του, προχώρησε στη ρύθμιση του δικαιώματος του ενάγοντος πατέρα με το ανήλικο τέκνο του, σύμφωνα με το μαχητό τεκμήριο, του άρθρου 1520 ΑΚ, χωρίς να διαλάβει την όποια αιτιολογία, πόσο δε μάλλον, ειδική και εμπεριστατωμένη, στο σκεπτικό της απόφασής του.

Επίσης, παρότι στη απόφαση, υπ' αριθμ. 520/2023, του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, υπήρξε συμφωνία των γονέων για τη ρύθμιση του δικαιώματος επικοινωνίας του ενάγοντος πατέρα με τα ανήλικα τέκνα του, το Δικαστήριο δεν παρέλειψε στο διατακτικό του, ορθώς, να ορίσει, ότι «απειλεί σε βάρος της εναγομένης χρηματική ποινή ποσού τριακοσίων (300) ευρώ και προσωπική κράτηση διάρκειας (30) ημερών, για την περίπτωση, που παρεμποδίζει το κατά τον προαναφερόμενο τρόπο, δικαίωμα επικοινωνίας του ενάγοντος με τα ανήλικα τέκνα του»³⁰, και επομένως να εξοπλίζει με δυνατότητα εκτέλεσης, κατά τα οριζόμενα στο ΚΠολΔ, τις διατάξεις επικοινωνίας.

γ) Η υπ' αριθμ. 475/2023, απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας:

Ο ενάγων πατέρας, της υπό στοιχεία α' αγωγής, επικαλούμενος, κατ' άρθρο 1519 ΑΚ, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το νόμο 4800/2021, μονομερή, χωρίς δηλαδή τη ρητή συναίνεση και συγκατάθεσή του προς τούτο, μεταβολή του τόπου διαμονής των ανηλίκων τέκνων του, από τη Χρυσούπολη Καβάλας, στη περιοχή της Νέας Αρτάκης του Ν. Ευβοίας, από πλευράς της εναγομένης μητέρας, αιτείτο, με την ασκηθείσα αγωγή του, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας απευθυνομένη, (α) όπως του ανατεθεί η αποκλειστική επιμέλεια των ανηλίκων

²⁹ βλ. 17^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 520/2023, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

³⁰ βλ. 18^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 520/2023, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

τέκνων του, (β) άλλως όπως από κοινού με την εναγόμενη μητέρα ασκεί την επιμέλεια των ανηλίκων τέκνων του και οριστεί ο ίδιος ως ο γονέας με τον οποίον τα ανήλικα θα διαμένουν, (γ) άλλως όπως κοινού με την εναγόμενη μητέρα ασκεί την επιμέλεια αυτών και οριστεί η οικία της τελευταία ως τόπος διαμονής των ανηλίκων τέκνων του, ρυθμιζομένου στη περίπτωση αυτή του δικαιώματος επικοινωνίας του με τα ανήλικα τέκνα του, (δ) άλλως όπως από κοινού με την εναγόμενη ασκεί την επιμέλεια των ανηλίκων τέκνων του, με το σύστημα της χρονικής κατανομής και εναλλασσόμενης κατοικίας, (ε) και άλλως, όπως σε περίπτωση απόρριψης των ως άνω αιτημάτων του, περί ανάθεσης στον ίδιο της αποκλειστικής επιμέλειας άλλως συνεπιμέλειας, ρυθμίζεται το δικαίωμα επικοινωνίας τους με τα ανήλικα τέκνα του. Από την άλλη η ενάγουσα μητέρα, της υπό στοιχία β' αγωγής, με την ασκηθείσα αγωγή της, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδος απευθυνομένη, αιτείτο, όπως της ανατεθεί η αποκλειστική επιμέλεια των ανηλίκων τέκνων της, καθοριστεί το ποσό συνεισφοράς του εναγόμενου πατέρα για τη κάλυψη των διατροφικών αναγκών των ανηλίκων τέκνων του, επιτραπεί η μεταβολή του τόπου διαμονής των τέκνων τους, από τη Χρυσούπολη Καβάλας, στη Νέα Αρτάκη, και οριστεί η τελευταία ως ο τόπος διαμονής τους.

Κατόπιν συνεκδικάσεως των δύο αυτών αντίθετων αγωγών, λόγω της πρόδηλης συνάφειάς τους, και προς αποφυγή εκδόσεως αντιφατικών αποφάσεων, εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 475/2023 απόφαση, του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, δικάζοντας κατά την ειδική διαδικασία των οικογενειακών διαφορών. Το δικάζον Δικαστήριο, συναξιολογώντας τους ισχυρισμούς των διαδίκων, μετά τα προσαγόμενα μετ' επικλήσεως αποδεικτικά μέσα, από πλευράς τους, δέχτηκε, ως αληθή, αποδειχθέντα πραγματικά περιστατικά, τα κάτωθι: α) ότι η μετακίνηση της μητέρας μετά των ανηλίκων τέκνων στη Νέα Αρτάκη πυροδότησε έντονη διαμάχη ανάμεσα στους διαδίκους εξαιτίας του γεγονότος, ότι ο πατέρας δεν συναινεί σε αυτή, καθόσον αξιολογεί ότι η μεταβολή αυτή θα επιδράσει στην άσκηση του δικαιώματος επικοινωνίας με αυτά, β) ότι από κανένα αξιόπιστο αποδεικτικό μέσο δεν προέκυψε, ότι η μητέρα επιθυμεί και προσδοκά να ματαιώσει την επικοινωνία του πατέρα με τα τέκνα, τουναντίον έχει εκφράσει επανειλημμένα τη θέση της πως το συμφέρον των τέκνων απαιτεί να διατηρηθεί η επικοινωνία των τέκνων με τον πατέρα τους, γ) ότι οι επιφυλάξεις του πατέρα, ως προς τα πραγματικά κίνητρα της μητέρας, επικαλούμενος ότι ο πραγματικός λόγος της μετακίνησής της είναι προσωπικός, και δη η επιθυμία

της να βρίσκεται κοντά σε άντρα με τον οποίον διατηρεί δεσμό, κρίνονται αβάσιμες, δ) ότι η μητέρα επιδίωξε τη μετακίνηση και τη μεταβολή του τόπου κατοικίας για επαγγελματικούς λόγους (επιτακτική και αναπόφευκτη ανάγκη βιοπορισμού και εξοικονόμησης δαπανών μετακίνησης προς την εργασία της-εξασφάλιση καλύτερου ωραρίου εργασίας-εγγύτητα στην πατρική της οικογένεια-εξοικονόμηση δαπανών για μίσθωση οικίας), ε) ότι, επίσης, η μητέρα επιδίωξε τη μετακίνηση και τη μεταβολή του τόπου κατοικίας, λαμβανομένων υπόψη, των χαρακτηριστικών του νέου οικογενειακού περιβάλλοντος (αναφορικά με την ασφάλεια, την καταλληλότητα και τη σταθερότητα ως προς τα πρόσωπα, τις σχέσεις, τους χώρους), ως και της ηλικίας των ανηλίκων τέκνων, της ωριμότητας, της αντίληψης, της ευκολίας μάθησης και της προσαρμοστικότητά τους στα νέα δεδομένα, στ) ότι η αβίαστα εκφρασθείσα –κατά την επικοινωνία των ανηλίκων με τον Δικαστή- βούλησή τους, η οποία διατυπώθηκε ελεύθερη και ανεπηρέαστη από επιδράσεις και υποβολές τρίτων, είναι να μην αλλάξει η καθημερινότητά τους και να παραμείνουν στην πατρική οικία της μητέρας τους στη Νέα Αρτάκη Ευβοίας, ενόψει, μάλιστα και της συναισθηματικής ασφάλειας που νιώθουν με τον παππού και τη γιαγιά εκ της μητρικής γραμμής, εκφράζοντας, συγχρόνως, την ικανοποίησή τους για τη καθημερινότητά τους στο σχολείο και στο σπίτι, και ζ) ότι έχει αναπτυχθεί μεταξύ των ανηλίκων και της μητέρας τους και των παππούδων εκ της μητρικής γραμμής, οι οποίοι συνδράμουν ενεργά στην ανατροφή τους, ισχυρός και σταθερός συναισθηματικός δεσμός³¹.

Κατά προσωπική δε κρίση, το γεγονός, ότι στην ελάχιστο σκέψη, της εν λόγω απόφασης, η Δικαστής, δεν εκτιμά μόνο, το αν η εκφρασθείσα βούληση των ανηλίκων τέκνων, είναι ελεύθερη-αβίαστη, και όχι προϊόν πειθαναγκασμού της μητέρας τους, αλλά εκθέτει εκτενώς και λεπτομερώς, τα όσα, τα ανήλικα τέκνα της μετέφεραν-εκμυστηρεύτηκαν, στα πλαίσια της προσωπικής επικοινωνίας, που είχε το Δικαστήριο μαζί τους³², μας οδηγεί στο συμπέρασμα, ότι βαρύνουσας σημασίας

³¹ βλ. 15^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 473/2023, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκίδος

³² οράτε το 15^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 475/2025, απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδος, στο οποίο αναγράφεται, επί λέξει: «Ταυτόχρονα, τα ανήλικα τέκνα εξέφρασαν ενώπιον της Δικαστή το παράπονό τους για την συχνά εκδηλούμενη από μεριά του πατέρα τους υπέρμετρη αυστηρότητα κατά το διάστημα που διέμεναν μαζί του στη Χρυσούπολη Καβάλας στα πλαίσια ασκήσεως από μέρους του του δικαιώματος επικοινωνίας και την έλλειψη σεβασμού προς τις ανάγκες και τις επιθυμίες τους, ειδικότερα δε η ανήλικη θυγατέρα των διαδίκων επεσήμανε στη Δικαστή το γεγονός, ότι ο πατέρας της δεν της έδωσε την έγκρισή του, προκειμένου εκείνη να δώσει εξετάσεις και να φοιτήσει κατά το ακαδημαϊκό έτος 2023-2024 στο Πρότυπο Γυμνάσιο, γεγονός που την πλήγωσε ιδιαίτερα, καθώς ήταν κάτι που επιθυμούσε πολύ. Κατά την ίδια επικοινωνία ήταν σαφής η κόπωση των ανηλίκων από τη δικαστική διαμάχη των γονέων τους»),

ρόλο για το σχηματισμό πλήρους δικανικής πεποιθήσεως, αναφορικά με τα υπό κρίση ζητήματα, είχε τελικώς η εκφρασθείσα βούληση των ανηλίκων τέκνων, και μάλιστα σε τέτοιο βαθμό, που ενδεχομένως να ήταν αυτή, και μόνο, αυτή, που καθόρισε τη σχηματισθείσα κρίση του δικάζοντος Δικαστηρίου, ως αυτή εκτίθεται κατωτέρω.

Με δεδομένα, λοιπόν, τα ανωτέρω, -ως αληθή αποδειχθέντα πραγματικά πραγματικά-, το δικάζον δικαστήριο, προχώρησε στη συνέχεια στις ακόλουθες παραδοχές, ήτοι: α) ότι η επιδιωκόμενη μεταβολή της κατοικίας των ανηλίκων τέκνων των διαδίκων στην Νέα Αρτάκη ευνοεί την υλική ευημερία και την ψυχοδιανοητική ανάπτυξη των τέκνων, χωρίς να υπονομεύεται ή να διακινδυνεύεται η σχέση αυτών με τον πατέρα τους, ο οποίος δεν θα αποστερηθεί το δικαίωμα επικοινωνίας με τα τέκνα, β) ότι πρέπει να προσδιοριστεί ως τόπος κατοικίας των ανηλίκων τέκνων των διαδίκων η περιοχή της Νέας Αρτάκης Ευβοίας ³³, γ) ότι, λόγω της έντονα συγκρουσιακής σχέσης των γονέων και της αδυναμίας-δυσχέρειας για συναπόφαση και σύμπραξη, σε σχέση με τα αφορώντα τα ανήλικα θέματα, αναθέτει την αποκλειστική επιμέλεια των ανηλίκων τέκνων στην μητέρα τους, λαμβάνοντας ιδιαιτέρως υπόψη δε και ότι οι διάδικοι διαβιώνουν σε διαφορετικές πόλεις (Χρυσούπολη Καβάλας- Αρτάκη Ευβοίας) με χιλιομετρική απόσταση μεταξύ τους περίπου στα 638 χλμ, δ) ότι η παρέκκλιση από τον κανόνα του άρθρου 1513 εδ' α' ΑΚ (με τον οποίο καθιερώνεται ως νόμιμο σύστημα η κοινή γονική μέριμνα, στις περιπτώσεις διάστασης των συζύγων) επιβάλλεται από το συμφέρον των ανηλίκων, που αποσκοπεί στην ανάπτυξη αυτών σε μια ανεξάρτητη, υπεύθυνη και ισορροπημένη προσωπικότητα, και ε) ότι ο πατέρας τρέφει ειλικρινή αισθήματα

³³ οράτε 16^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 475/2023, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.: «Εξάλλου, ενόψει όλων των προαναφερόμενων δεδομένων, ήτοι της ηλικίας των ανηλίκων τέκνων, της σταθερά και σαφώς εκφρασθείσας γνώμης τους, του γεγονότος του ότι τα ανήλικα τέκνα διαμένουν με τη μητέρα τους σταθερά και έχουν προσαρμοστεί απόλυτα στο νέο περιβάλλον (λαμβανομένων υπόψη και των σχολικών τους επιδόσεων που είναι άριστες) από το οποίο δεν θέλουν να απομακρυνθούν κατά τη ρητά εκφρασθείσα βούλησή τους, του γεγονότος ότι τυχόν αλλαγή του τόπου κατοικίας τους και του εν γένει περιβάλλοντός τους θα επέφερε απότομη μεταβολή στην κανονικότητα και τη ρουτίνα της ζωής τους και θα διατάρασσε τη σταθερότητα, τη συνέχεια και την ενότητα στις συνθήκες διαβίωσης και ανάπτυξής τους, προκαλώντας τους σύγχυση και αναστάτωση και αποβαίνοντας σε βάρος της ψυχοσυναισθηματικής τους ισορροπίας, του ισχυρού και σταθερού συναισθηματικού δεσμού, που έχει αναπτυχθεί μεταξύ των ανηλίκων και της μητέρας τους, επί τη βάση της μεταξύ τους λειτουργικής επικοινωνίας και εμπιστοσύνης, του γεγονότος ότι στο παρόν στάδιο οι σχέσεις των ανηλίκων με τον πατέρα τους έχουν σε κάποιο βαθμό πληγεί, ενώ απαιτείται ο πατέρας να αντικαταστήσει σταδιακά το δεσμό του με τα ανήλικα σε ένα πλαίσιο ελεύθερης έκφρασης αναγκών και συναισθημάτων, κατανόησης, σεβασμού, αποδοχής και ασφάλειας, του γεγονότος ότι η μητέρα είναι ικανή να φροντίζει για την ανατροφή, την υγεία, την επίβλεψη και την εκπαίδευση των ανηλίκων και εξασφαλίζει ήδη ένα ήρεμο οικογενειακό περιβάλλον για τα ανήλικα, ανταποκρινόμενη επαρκώς στον γονεϊκό της ρόλο, ...»

αγάπης για τα ανήλικα τέκνα του και επομένως έχει καταρχήν αυτονόητο (λειτουργικό) δικαίωμα για προσωπική επικοινωνία μαζί τους.

Επομένως, ανατεθειμένης της αποκλειστικής επιμέλειας των ανηλίκων τέκνων στην μητέρα, το Δικαστήριο, με την υπ' αριθμ. 475/2023 απόφασή του καθορίζει το δικαίωμα επικοινωνίας του πατέρα με τα ανήλικα τέκνα του, ως ακολούθως: «α) καθημερινή επικοινωνία τηλεφωνική ή/και με οπτικοακουστικά μέσα μεταξύ των ωρών 19:00 έως 21:00, β) κάθε πρώτο και τρίτο Παρασκευοσαββατοκύριακο μηνιαίως, από ώρα 17:00 μ.μ. της Παρασκευής έως ώρα 15:00 μ.μ. της Κυριακής, γ) κατά τις εορτές των Χριστουγέννων και Πρωτοχρονιάς, κατά τα έτη που λήγουν σε ζυγό αριθμό από την 23^η Δεκεμβρίου και ώρα 16:00 μέχρι την 30^η Δεκεμβρίου και ώρα 14:00, δ) κατά τις εορτές του Πάσχα, κατά τα έτη που λήγουν σε μονό αριθμό από τη Μ. Δευτέρα και ώρα 16:00 μέχρι τη Δευτέρα της Διακαινησίμου και ώρα 14:00 κατά τα έτη που λήγουν σε ζυγό αριθμό από τη Δευτέρα της Διακαινησίμου και ώρα 16:00 έως την Κυριακή του Θωμά και ώρα 14:00, ε) κατά την περίοδο των θερινών διακοπών κατά τα μονά έτη από 1^η Ιουλίου και ώρα 16:00 έως 31^η Ιουλίου και ώρα 14:00 και κατά τα ζυγά έτη από 1^η Αυγούστου και ώρα 16:00 έως την 31^η Αυγούστου και ώρα 14:00, με την αναγκαία επισήμανση ότι ως τόπος επικοινωνίας του πατέρα με τα ανήλικα τέκνα καθορίζεται στην υπό στοιχεία β) περίπτωση η οικία όπου διαβιώνουν τα ανήλικα τέκνα στη Νέα Αρτάκη, κατά το οποίο διάστημα (άσκησης του δικαιώματος επικοινωνίας) ο πατέρας θα διαβιώνει μόνος με τα ανήλικα σε αυτή επιβαρυνόμενος ο ίδιος με τα έξοδα μετάβασής του προς τη Νέα Αρτάκη, σε κάθε δε άλλη περίπτωση ως τόπος επικοινωνίας ορίζεται η οικία του πατέρα στη Χρυσούπολη Καβάλας, επιβαρυνόμενη στη περίπτωση αυτή η μητέρα με το σύνολο των εξόδων μετάβασης των τέκνων υποχρεούμενη να παραδίδει τα ανήλικα τέκνα στην οικία του πατέρα στη Χρυσούπολη Καβάλας και να αντιστοίχως να τα παραλαμβάνει από την οικία του πατέρα»³⁴.

Ας σημειωθεί ότι, κατά τη κρίση του δικάζοντος Δικαστηρίου, «ο συγκεκριμένος αυτός τρόπος επικοινωνίας είναι ο πλέον κατάλληλος, που ανταποκρίνεται στο συμφέρον των ανηλίκων τέκνων, ενώ, παράλληλα, θα συμβάλλει αποφασιστικά στη διατήρηση και ενίσχυση του ψυχικού και συναισθηματικού δεσμού τους με το πατέρα τους, αλλά και με το οικογενειακό και συγγενικό

³⁴ βλ. 17^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 475/2025, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

περιβάλλον αυτού καθ'ό χρόνο θα διαβιώνουν στη Χρυσούπολη Καβάλας, γεγονός απαραίτητο για την περαιτέρω ομαλή ψυχοσωματική και πνευματική τους ανάπτυξη»

35.

Ωστόσο, κατά τη προσωπική μου κρίση, καίτοι η ως άνω καθορισθείσα επικοινωνία δεν παρεκκλίνει από το μαχητό τεκμήριο του άρθρου 1519 ΑΚ, η ρύθμιση περί μετάβασης του πατέρα, κάθε πρώτο και τρίτο Παρασκευοσαββατοκύριακο, μηνιαίως, από τη Χρυσούπολη Καβάλας στο τόπο διαμονής των ανηλίκων, και συγκεκριμένα στην Νέα Αρτάκη του Ν. Ευβοίας, επιβαρυνόμενος ο ίδιος με τα έξοδα, κάθε φορά, για τις ανάγκες μετακινήσεώς του, μεταξύ των οποίων, και των εξόδων μισθώσεως οικίας, για την άσκηση του δικαιώματος επικοινωνίας του με τα ανήλικα τέκνα του, με διανυκτέρευση, καθ'ότι είναι εκ των πραγμάτων αδύνατον ο πατέρας το Παρασκευοσαββατοκύριακο επικοινωνίας του με τα ανήλικα τέκνα του να διαβιώνει στην οικία της μητέρας, στη Ν. Αρτάκη, καθιστά εν τοις πράγμασι ανέφικτη την επικοινωνία του πατέρα με τα ανήλικα κάθε μήνα, πέραν των εορτών Χριστουγέννων, Πάσχα και των θερινών διακοπών, πράγμα που σημαίνει ότι η επικύρωση της μεταβολής του τόπου διαμονής των ανηλίκων τέκνων από τη Χρυσούπολη Καβάλας στην Νέα Αρτάκη του Ν. Ευβοίας, με την εκδοθείσα δικαστική απόφαση, πράγματι, δυσχεραίνει, ακόμη και καθιστά ανέφικτη, την ενεργή παρουσία του πατέρα στη ζωή των ανηλίκων τέκνων του, με ό,τι κίνδυνο αυτό συνεπάγεται για τις μεταξύ τους σχέσεις, και κατ' επέκταση και για την ομαλή και υγιή ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη των ανηλίκων τέκνων. Κατ'εσφαλμένη, λοιπόν, ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου, και δη του άρθρου 1519 ΑΚ, το Δικαστήριο δέχεται ότι η μεταβολή του τόπου διαμονής των ανηλίκων τέκνων δεν δυσχεραίνει την επικοινωνία του πατέρα μαζί του, αφού, κατά λογική και πραγματική πορεία των πραγμάτων, η καθορισθείσα, κατά τον ανωτέρω τρόπο επικοινωνία, καθίσταται μη πραγματοποιήσιμη.

δ) Η υπ' αριθμ. 11/2023, απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας:

Η ενάγουσα μητέρα, με την ασκηθείσα αγωγή της, μεταξύ άλλων, αιτείται, να αποκλειστεί απολύτως η επικοινωνία (δια ζώσης, τηλεφωνική ή με τη χρήση διαδικτύου) του εναγόμενου πατέρα με το ανήλικο άρρεν τέκνο τους, δικαιούμενου του εναγομένου πατέρα να λαμβάνει κάθε είδους πληροφορία σχετική με το τέκνο

³⁵ βλ. 17^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 475/2023 απόφασης, του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας).

του, αποκλειστικά από την ενάγουσα μητέρα, σε μια τηλεφωνική επικοινωνία εβδομαδιαίως, δεκαπεντάλεπτης διάρκειας, η οποία θα εκτελείται συγκεκριμένα κάθε Σάββατο, μεταξύ των ωρών 11.00 και 12.00.

Ως εκτίθεται στη μείζονα σκέψη της εν λόγω απόφασης: «Με το άρθρο 1520 ΑΚ, όπως ισχύει μετά την έναρξη ισχύος από 16-9-2021 του ν. 4800/2021 καθιερώνεται ελάχιστο τεκμήριο χρόνου επικοινωνίας του τέκνου με το γονέα με τον οποίο δεν διαμένει. Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση, «η καθιέρωση του ανωτέρω τεκμηρίου δημιουργεί μια υπαρκτή βάση διαλόγου μεταξύ των γονέων, ώστε να αποφεύγονται οι εντάσεις και οι διαφωνίες μεταξύ τους, ως προς το δικαίωμα επικοινωνίας του τέκνου με το γονέα με τον οποίον δεν διαμένει, οι οποίες αποβαίνουν εν τέλει σε βάρος του τέκνου». Από τη διατύπωση της ρύθμισης συνάγεται, ότι το δικαίωμα επικοινωνίας του άρθρου 1520 ΑΚ είναι λειτουργικό δικαίωμα, όπως και το δικαίωμα της γονικής μέριμνας, διότι συνιστά και υποχρέωση του γονέα ο οποίος δεν διαμένει με το τέκνο. Επέρχεται εναρμόνιση με τα άρθρα 9 παρ. 3 της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, 8 της ΕΣΔΑ και 24 παρ. 3 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από τα οποία προκύπτει η ύπαρξη υπερνομοθετικής θέσπισης δικαιώματος του παιδιού για προσωπική επικοινωνία με το γονέα με τον οποίο δεν διαμένει. Ακολουθώντας, σύμφωνα με το 1520 εδ. δ' ΑΚ «Αποκλεισμός ή περιορισμός της επικοινωνίας είναι δυνατός μόνο για εξαιρετικά σοβαρούς λόγους, ιδίως όταν ο γονέας με τον οποίον δεν διαμένει το τέκνο, κριθεί ακατάλληλος να ασκεί το δικαίωμα επικοινωνίας. Για τη διαπίστωση της ακαταλληλότητας του γονέα το δικαστήριο μπορεί να διατάξει κάθε πρόσφορο μέσο, ιδίως την εκπόνηση εμπειριστατωμένης έκθεσης κοινωνικών λειτουργών ή ψυχιάτρων ή ψυχολόγων». Επισημαίνεται ότι η αναφορά της ΑΚ 1520 εδ. δ' στον περιορισμό της επικοινωνίας μόνο για εξαιρετικά σοβαρούς λόγους ακαταλληλότητας του γονέα και με ειδική διαδικασία διαπίστωσης της τελευταίας δεν αναφέρεται στον περιορισμό της επικοινωνίας σε χρόνο μικρότερο του 1/3, γιατί αυτός ο περιορισμός ρυθμίζεται από το αμέσως προηγούμενο εδάφιο του άρθρου 1520³⁶. Σε κάθε περίπτωση, απαιτείται αυστηρός έλεγχος των σοβαρών λόγων που δικαιολογούν τον αποκλεισμό της επικοινωνίας, σε συνδυασμό με την τήρηση της αρχής της αναλογικότητας, ενόψει και της υπερνομοθετικής κατοχύρωσης του εν

³⁶ βλ. Φουντεδάκη Κ., Το δικαίο των σχέσεων γονέων και παιδιών- Οι αλλαγές που επέφερε στον ΑΚ ο Ν. 4800/2021, 2021, σελ. 94

λόγω δικαιώματος με το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ, ήτοι αν το συμφέρον του ανηλίκου (και όχι το συμφέρον του γονέα που έχει την επιμέλεια του ανηλίκου ³⁷ προστατεύεται αποτελεσματικά με το ηπιότερο μέσο του περιορισμού της επικοινωνίας» ^{38,39}.

Εν προκειμένω, μια εργοθεραπεύτρια, συνεργάτης του ιδιωτικού κέντρου ειδικών θεραπειών με την επωνυμία «παιδιόθεν», στη πόλη της Χαλκίδας, αποκάλυψε στην ενάγουσα μητέρα, ότι η ανήλικη (τότε) δεκαεξάχρονη θυγατέρα της από τον πρώτο (α') της γάμο, που παρακολουθεί τακτικές συνεδρίες εκεί, λόγω νοητικής υστέρησης που παρουσιάζει, της εκμυστηρεύτηκε κατά την εκτέλεση μιας συνεδρίας, ότι την 16-5-2019 ο εναγόμενος προέβη σε ασελγείς πράξεις σε βάρος της. Κατά τα όσα ανέφερε η θυγατέρα της στην εν λόγω συνεργάτη του ιδιωτικού θεραπευτικού κέντρου και μεταφέρθηκαν στην ίδια (μητέρα) από τη τελευταία, ο εναγόμενος με το πρόσχημα ότι θα της γνώριζε κάποιον άλλον άνδρα έπρεπε να της μάθει τον τρόπο να φιλάει στο στόμα, πράγμα που ο ίδιος έκανε ασελγώντας πάνω της. Κατόπιν τούτου, η μητέρα τοποθέτησε ηλεκτρονική συσκευή βιντεοσκόπησης (κάμερα) στο χώρα του σαλονιού της οικίας τους συνδεδεμένη (ασύρματα) με το κινητό της τηλέφωνο, στο οποίο θα αναμεταδίδονταν σε πραγματικό χρόνο οι σχετικές λήψεις, προκειμένου να καταγραφούν τυχόν εγκληματικές ενέργειες της προαναφερθείσας φύσεως, εκ μέρους του εναγομένου. Έτσι την 29-5-2019, όταν πλέον είχε τοποθετηθεί και ενεργοποιηθεί ο σχετικός μηχανισμός και ενώ απουσίαζε εσκεμμένα η ενάγουσα, με τα υπόλοιπα τέκνα της (πλην της ανήλικης θυγατέρα της από το α' γάμο της) από την οικία τους, ο εναγόμενος κατελήφθη να προβαίνει σε αντίστοιχες εγκληματικές πράξεις, οι οποίες αναμεταδίδονταν στο κινητό της τηλέφωνο και πιο συγκεκριμένα να την ωθεί να καθίσει τα πόδια του, να την κατευθύνει να τραβήξει το κορδόνι του παντελονιού του, θωπεύοντάς την και φιλώντας την σε όλο το σώμα, ενώ σε άλλη χρονική στιγμή της ημέρας να αποπειράται εκ νέου να την φιλήσει στο στόμα με την ανήλικη να κάνει συνεχώς κινήσεις αποφυγής.

³⁷ βλ. Εφαθ 6148/1994 Δ/νη 1996.1107

³⁸ [ΑΠ 537/2021, ΕφΠατρ 137/2019 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ Βαλμαντώνης Ι, Συνεπιμέλεια και βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, Υπό το φως του Ν. 4800/2021, 2022, σελ. 118* έτσι και η νομολογία του ΕΔΔΑ που δέχεται τον αποκλεισμό του δικαιώματος επικοινωνίας μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, υπόθεση Soderback Vs Sweden (αρ. προσφ. 24484/94), υπόθεση Scozzari and Giunta v. Italy (αρ. προσφ. 39221/98, 41963/98)]

³⁹ βλ. 3^ο φύλλο, της υπ'αριθμ. 11/2023, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

Ούτως εχόντων, κατόπιν σχετικής καταγγελίας της μητέρας, ασκήθηκε ποινική δίωξη σε βάρος του εναγόμενου πατέρα, για παράβαση του άρθρου 338 παρ. 2 εδ. β-α ΠΚ, και ενώ ο τελευταίος αρχικά είχε τεθεί υπό προσωρινή κράτηση, μετά τη μετατροπή του εν λόγω αδικήματος από κακούργημα σε πλημμέλημα, η προσωρινή του κράτηση αντικαταστάθηκε με τον περιοριστικό όρο της εμφάνισής του στο Α.Τ. Χαλκίδας⁴⁰.

Λαμβανομένων υπόψη πάντων των ανωτέρω, το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδος, με την υπ' αριθμ. 11/2023 απόφασή του, ανέθεσε την άσκηση της επιμέλειας του προσώπου του ανήλικου άρρεν τους στην ενάγουσα μητέρα, ενώ για τις λοιπές λειτουργίες της γονικής μέριμνας αυτού διατύπωσε τη κρίση ότι «οι λοιπές λειτουργίες της γονικής μέριμνας του προσώπου του ανήλικου, δηλαδή η διαχείριση της περιουσίας του και η εκπροσώπησή του παραμένουν από κοινού σε αμφοτέρους τους γονείς, ώστε να μη δημιουργηθεί στον πατέρα αίσθημα αποξενώσεώς του από τον ανήλικο υιό του, ενόψει ότι ο τελευταίος, παρά τις τεταμένες σχέσεις με την ενάγουσα, επιδεικνύει ενδιαφέρον για αυτόν και καταβάλλει προσπάθεια να επικοινωνεί μαζί του»⁴¹. Στο σημείο αυτό, το σκεπτικό, του Δικαστηρίου συνεχίζει, ως ακολούθως: «Εξάλλου, από κανένα αξιόπιστο αποδεικτικό μέσο δεν προέκυψε ότι ο εναγόμενος επιδεικνύει ακραίας μορφής αδιαφορία σε σχέση με το ανήλικο τέκνο του, όπως αβάσιμα ισχυρίζεται η ενάγουσα. Η κρίση αυτή του Δικαστηρίου επιστηρίζεται εν μέρει, αφενός στο γεγονός, ότι ο εναγόμενος, παρά την ηθική απαξία που ενέχει η πράξη για την οποία κατηγορείται, δεν έχει εισέτι καταδικαστεί αμετάκλητα για την αποδιδόμενη σε αυτόν πράξη, μη παραβλεπόμενου τοιουτοτρόπως του τεκμηρίου της αθωότητας και αφετέρου στο γεγονός ότι η ενάγουσα με τους αγωγικούς της ισχυρισμούς αντιφάσκει μερικώς, αφού, προτίθεται να ενημερώνει η ίδια τον εναγόμενο πατέρα για κάθε θέμα σχετικό, με το ανήλικο τέκνο τους με τηλεφωνική επικοινωνία, δεκαπεντάλεπτης διάρκειας, μια φορά εβδομαδιαίως και συγκεκριμένα κάθε Σάββατο, μεταξύ των ωρών 11.00 και 12.00, γεγονός που καταδεικνύει μια ενδιάθετη βούληση της ενάγουσας για μη αποξένωση του εναγόμενου πατέρα από την ζωή του ανήλικου τέκνου τους, παρά τα όσα έχουν συμβεί μεταξύ τους»⁴².

⁴⁰ βλ. 6ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 11/2023, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

⁴¹ βλ. 7ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 11/2023, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

⁴² βλ. 7ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 11/2023, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.).

Υπό τις ανωτέρω, λοιπόν, παραδοχές, το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας, κατέληξε, ότι «δεν μπορεί να αχθεί σε πλήρη δικανική πεποίθηση για τον αποκλεισμό της επικοινωνίας του εναγομένου με το ανήλικο άρρεν τέκνου του, ενόψει της ιδιάζουσας φύσης και της εξαιρετικής σοβαρότητας της υπόθεσης και με γνώμονα το καλώς εννοούμενο συμφέρον του ανηλίκου τέκνου των διαδίκων, το οποίο εξυπηρετείται, όταν η επικοινωνία του με τον πατέρα του συντελεί στην ανάπτυξη του ψυχικού κόσμου και της προσωπικότητάς του» διέταξε να αναβληθεί η εκδίκαση της υπόθεσης και να διαταχθεί η επανάληψη της συζήτησης, ως προς το μέρος αυτό, προκειμένου να διοριστεί πραγματογνώμονας παιδοψυχίατρος, ούτως ώστε να διενεργήσει ψυχιατρική πραγματογνωμοσύνη για τον ανήλικο ⁴³.

Σύμφωνα δε, με το Δικαστήριο, τα ερωτήματα, της ψυχιατρικής πραγματογνωμοσύνης, θα έχουν, ως εξής: 1) ποια η ψυχική κατάσταση και συναισθηματική ανάπτυξη του ανηλίκου και ποιος ο βαθμός του ψυχικού συνδέσμου αυτού με καθέναν από τους γονείς του, αλλά και το ευρύτερο οικογενειακό περιβάλλον, 2) ποια η ψυχική διάθεση και στάση του ανήλικου σε σχέση με την επικοινωνία με τον πατέρα του και εάν συντρέχουν λόγοι και ποιοι, που να δικαιολογούν περιορισμό ή αποκλεισμό της επικοινωνίας με τον πατέρα του, 3) εάν υπάρχει σύγχυση στον ανήλικο σχετικά με το πατρικό πρόσωπο, 4) αν ο πλήρης αποκλεισμός της επικοινωνίας του εναγομένου με τον ανήλικο υιό του ενέχει κινδύνους για τη ψυχοσωματική υγεία του τελευταίου και αν κρίνεται απαραίτητο η μερική επικοινωνία αυτή να είναι εποπτευόμενη με τη παρουσία τρίτου προσώπου (επαγγελματικού κοινωνικού λειτουργού, ψυχολόγου ή παιδαγωγού) ⁴⁴.

Κατά τη προσωπική μου κρίση, πρόκειται για μια απόφαση, με πλήρως ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία, ως προς όλα τα ζητήματα, που τέθηκαν, ενώπιον του δικάζοντος Δικαστηρίου, και ιδίως, ως προς το αγωγικό αίτημα της ενάγουσας μητέρας, για αποκλεισμό της επικοινωνίας της ανήλικου άρρεν τέκνου της με τον εναγόμενο πατέρα του. Στη παρούσα περίπτωση, το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας, ερμήνευσε και ακολούθως εφάρμοσε ορθώς το νόμο, και δη τη διάταξη του άρθρου 1520 ΑΚ, διατάσσοντας σ' αυτή την ιδιάζουσα περίπτωση, την εκπόνηση ψυχιατρικής πραγματογνωμοσύνης, με συγκεκριμένα και σαφή ερωτήματα, που

⁴³ βλ. 8^ο και 9^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 11/2023, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

⁴⁴ βλ. 9^ο φύλλο της υπ' αριθμ. 11/2023, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

έθεσε, η απάντηση των οποίων από πρόσωπο με ειδικές γνώσεις όπως είναι ο παιδοψυχίατρος, θα συμβάλλει καθοριστικά στο έργο του Δικαστηρίου, για το σχηματισμό πλήρους δικανικής πεποίθησης, αναφορικά με το αν πρέπει ή όχι να αποκλειστεί η επικοινωνία του εναγόμενου πατέρα με τον ανήλικο υιό του.

ε) Οι υπ'αριθμ. 320/2023, και 89/2023, αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας:

Με την υπ'αριθμ. 320/2023 απόφασή του, το δικάζον Δικαστήριο, κατόπιν ασκήσεως αγωγής του ενάγοντος πατέρα, με αίτημα, όπως ρυθμιστεί το δικαίωμα επικοινωνίας του, με την ανήλικη θυγατέρα του, απέκλινε από το τεκμήριο του χρόνου επικοινωνίας κατ'άρθρο 1520 παρ. 1 εδ. γ' ΑΚ, έχοντας του σκεπτικού του: «Ωστόσο η συχνή παρουσία του πατέρα στη ζωή της ανήλικης κρίνεται ζωτικής σημασίας για την ομαλή και αρμονική ψυχοσωματική ανάπτυξή της. Συνακόλουθα, θα πρέπει να ρυθμιστεί για δύο χρόνια από τη δημοσίευση της παρούσας το δικαίωμα επικοινωνίας του εναγομένου με το ανήλικο τέκνο του, κατά τον ειδικότερο τρόπο που προτείνεται κάτωθι στο διατακτικό της παρούσας, ο οποίος με βάση και το χρόνο εργασίας του εναγομένου (κυρίως τις νυκτερινές ώρες) κρίνεται καταλληλότερος, ώστε σταδιακά η ανήλικη να εξοικειωθεί με το πατέρα της και να δύναται να διανυκτερεύσει μαζί του, όταν το επιτρέπουν οι συνθήκες, λαμβάνοντας υπόψη την νυκτερινή εργασία του πατέρα, την προσκόλληση της ανήλικης στη μητέρα, τα θέματα υγείας που αντιμετωπίζει το τέκνο, τα οποία έχουν επηρεάσει την ψυχοσύνθεσή του σε τέτοιο βαθμό που να δικαιολογείται συνεπεία αυτών απόκλιση από το τεκμήριο του χρόνου επικοινωνίας κατ'άρθρο 1520 παρ. 1 εδ. γ' ΑΚ»⁴⁵.

Επίσης, με την υπ'αριθμ. 89/2023 απόφασή του, το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας, απέκλινε από το τεκμήριο του χρόνου επικοινωνίας κατ'άρθρο 1520 παρ. 1 εδ. γ' ΑΚ, χωρίς όμως η απόφασή του να έχει, αυτή τη φορά, ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία, παρά μόνο να αναφέρεται εν αυτή η νεαρή ηλικία του τέκνου, μόλις 32 μηνών. Ας προσεχθεί, ότι την ίδια στιγμή, που το Δικαστήριο κάνει λόγο για την ιδιαίτερα μικρή ηλικία του τέκνου, και ως εκ τούτου αποκλίνει από το τεκμήριο του χρόνου επικοινωνίας, προβαίνει, όλως παραδόξως και εντελώς αντιφατικά, στην εξής παραδοχή: «ότι η προσωπική επικοινωνία του εναγομένου-ενάγοντος με το ως άνω ανήλικο τέκνο του, είναι δυνατόν να συντελέσει στην ομαλή

⁴⁵ βλ. 4^ο φύλλο, της υπ'αριθμ. 320/2023, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

ψυχοπνευματική του ανάπτυξη, λαμβανομένου υπόψη ότι αυτός δείχνει την απαιτούμενη αγάπη και στοργή για αυτό, ενώ όπως είναι λογικό, αναπτυσσόμενου του ψυχοσυναισθηματικού κόσμου του τέκνου, επιβάλλεται η διατήρηση της επικοινωνίας με τον πατέρα του και η διατήρηση του πατρικού προτύπου»⁴⁶.

στ) Οι υπ' αριθμ. 420/2023 και 259/2023, αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας:

Και στις δύο υποθέσεις, οι ενάγοντες πατεράδες, με τις ασκηθείσες αγωγές τους, αιτούνταν, όπως ασκούν από κοινού με τη μητέρα των ανηλίκων τέκνων τους την επιμέλεια του προσώπου αυτών-των ανηλίκων τέκνων τους, άλλως όπως ρυθμίζεται το δικαίωμα επικοινωνίας τους με τα ανήλικα τέκνα τους. Με την μεν, υπ' αριθμ. 420/2023, απόφασή του, το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας, ρυθμίζει, χωρίς ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία, ευρύτατη επικοινωνία του ενάγοντος πατέρα με τα ανήλικα τέκνα του, ενώ με την δε, υπ' αριθμ. 259/2023, απόφασή του, το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας ρυθμίζει, -χωρίς επίσης να υφίσταται ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία γι' αυτό-, την επικοινωνία του ενάγοντος πατέρα με το ανήλικό τέκνο του, κατά τρόπο, που παρεκκλίνει από το μαχητό τεκμήριο επικοινωνίας, και μάλιστα χωρίς να προκύπτει από το σκεπτικό της απόφασής του, ότι υφίσταται λόγος απόκλισης από το μαχητό τεκμήριο επικοινωνίας, του άρθρου 1519 ΑΚ.

ζ) Η υπ' αριθμ. 50/2023, απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας:

Εν προκειμένω, ανατεθειμένης της αποκλειστικής επιμέλειας του προσώπου του ανήλικου τέκνου στον πατέρα, το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας, με την υπ' αριθμ. 50/2023 απόφασή του, ρύθμισε τα χρονικά διαστήματα, που η μητέρα θα ασκεί το δικαίωμα επικοινωνίας της με το ανήλικό τέκνο της, και τα οποία σαφώς και αποκλίνουν από το μαχητό τεκμήριο επικοινωνίας, συνεκτιμωμένης της αποδοχής του τρόπου επικοινωνίας, όπως αυτός έχει ρυθμιστεί με την προσωρινή διαταγή, από τον ασκούντα την επιμέλεια του προσώπου του ανήλικου πατέρα, αλλά και από τον ίδιο τον ανήλικό, όπως ο τελευταίος εκφράστηκε κατά την επικοινωνία της Δικαστή μαζί του⁴⁷. Κατά τη προσωπική μου κρίση, το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας, εσφαλμένως, απέκλινε, με τα οριζόμενα χρονικά διαστήματα επικοινωνίας της

⁴⁶ βλ. 6ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 89/2023, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

⁴⁷ βλ. 12ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 50/2023, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

μητέρας με το ανήλικό τέκνο της, από το μαχητό τεκμήριο επικοινωνίας, έχοντας γι' αυτό, ως μοναδικό κριτήριο, την αποδοχή του τρόπου επικοινωνίας, όπως η επικοινωνία αυτή είχε ρυθμιστεί με την προσωρινή διαταγή, τόσο από τον πατέρα, όσο και από το ίδιο, το ανήλικό. Εν ολίγοις, στη παρούσα περίπτωση, ουδείς αντικειμενικός λόγος απόκλισης από το μαχητό τεκμήριο επικοινωνίας υφίστατο, και παρόλα αυτά το δικάζον Δικαστήριο διατήρησε την επικοινωνία της μητέρας με παιδί, όπως ακριβώς αυτή είχε ρυθμιστεί με την προσωρινή διαταγή, μόνο και μόνο, επειδή ήταν επιθυμία του πατέρα, αλλά και του ανηλίκου, χωρίς να εξεταστεί, και ως εκ τούτου να αναγραφεί στο σκεπτικό της απόφασης, αν η εκφρασθείσα αυτή, βούληση του ανηλίκου, σχετικά με τα χρονικά διαστήματα, που θα επικοινωνεί με την μητέρα του, ήταν αβίαστη-ανεπηρέαστη ή αποτέλεσε προϊόν επηρεασμού και πειθαναγκασμού, από τον πατέρα.

i. Στατιστικά στοιχεία, που έχουν αντληθεί από τα τηρούμενα ηλεκτρονικά αρχεία του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας:

Κατά το έτος 2023, το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδος, κατόπιν ασκήσεως σχετικών αγωγών, εξέδωσε δέκα (10), τον αριθμό, δικαστικές αποφάσεις, που ρύθμιζαν το δικαίωμα επικοινωνίας του ενός γονέα με το ανήλικό τέκνο του, ανατεθειμένης της αποκλειστικής επιμέλειας αυτού στον άλλον γονέα. Από την άλλη, δύο (2), τον αριθμό, ανοιγείς δίκες, με αυτό το αντικείμενο, καταργήθηκαν λόγω διαμεσολάβησης, δύο (2), τον αριθμό, ανοιγείς δίκες, με επίσης αυτό το αντικείμενο, ματαιώθηκαν, και σε μια (1), τον αριθμό, ανοιγείσα δίκη, με αυτό και πάλι το αντικείμενο έγινε παραίτηση, εκ του δικογράφου ⁴⁸.

Δικαστικές αποφάσεις για το έτος 2024

α) Οι υπ' αριθμ. 80/2024 και 324/2024 αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας:

Στην υπόθεση, που εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 80/2024 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, η ενάγουσα μητέρα αιτούταν τη μεταρρύθμιση του ιδιωτικού συμφωνητικού, που είχαν υπογράψει με τον εναγόμενο πατέρα, του ανήλικου τέκνου τους, κατά το σκέλος της επικοινωνίας αυτού μαζί του, και

⁴⁸ βλ. την, με ημερομηνία, 29-8-2025, ημερήσια κατάσταση αποτελεσμάτων συζήτησης, του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας

συγκεκριμένα, μεταξύ άλλων, αιτούταν: (α) να διαταχθεί ο αποκλεισμός της διαζώσης επικοινωνίας του εναγόμενου πατέρα με το ανήλικο τέκνο και να περιοριστεί σε τηλεφωνική επικοινωνία στο σταθερό τηλέφωνο στην οικία της σε συγκεκριμένες ημέρες και ώρες, (β) να υποχρεωθεί ο εναγόμενος πατέρας να παρακολουθήσει ειδικό πρόγραμμα συνεδριών με ψυχολόγο, προς μελλοντική βελτίωση της συμπεριφοράς του, ώστε να επανακαθοριστεί εάν μπορεί να επικοινωνεί με το ανήλικο τέκνο των διαδίκων, και (γ) να διαταχθεί ο εναγόμενος πατέρας να επιτρέψει τις συνεδρίες του ανηλίκου τέκνου των διαδίκων με τον παιδοψυχολόγο ή ψυχίατρο που θα επιλέξει η ενάγουσα μητέρα, καθώς και να μπορεί η ίδια να επιλέγει κατ'αποκλειστικότητα τόσο τους Ιατρούς που θα χρειάζονται για τυχόν θεραπείες, νοσηλεία και λοιπές ιατρικές πράξεις του ανηλίκου τέκνου των διαδίκων, όσο και τους παιδαγωγούς που θα απαιτούνται για την εκπαίδευση του ανηλίκου τέκνου των διαδίκων.

Ωστόσο, το υπό στοιχεία (β) αίτημα, της ενάγουσας μητέρας, απορρίφθηκε από το Δικαστήριο με το σκεπτικό, ότι «μη νόμιμο τυγχάνει το αγωγικό αίτημα περί υποχρέωσης του εναγομένου να παρακολουθήσει ειδικό πρόγραμμα συνεδριών με ψυχολόγο, προς μελλοντική βελτίωση της συμπεριφοράς του, το οποίο δεν στηρίζεται στο νόμο, όταν τη ρύθμιση της επικοινωνίας δεν την ζητά ο ίδιος ο πατέρας, αλλά η μητέρα»⁴⁹.

Στη συνέχεια, και επί της ουσιαστικής βασιμότητας των λοιπών αγωγικών αιτημάτων της ενάγουσα μητέρας το δικάζον Δικαστήριο δέχτηκε, ως αληθή, αποδειχθέντα πραγματικά περιστατικά, τα παρακάτω:

«Ακολούθως αποδείχτηκε ότι σε μεταγενέστερο χρόνο από την έκδοση της ανωτέρω απόφασης περί λύσης του γάμου των διαδίκων ο εναγόμενος κατά την ενάσκηση του δικαιώματος επικοινωνίας με το ανήλικο τέκνο των διαδίκων καλλιεργεί ιδιαίτερα αρνητικά συναισθήματα στην ανήλικη θυγατέρα του, έναντι της οποίας επιδεικνύει άκρως χειριστική συμπεριφορά. Ειδικότερα, ο εναγόμενος εκδηλώνει έντονη περιφρόνηση για τα πρόσωπα της ενάγουσας και μητέρας της θυγατέρας του, καθώς και της οικογένειας αυτής, καθόσον χρησιμοποιεί για αυτούς ενώπιον της θυγατέρας του απαξιώτικές και μειωτικές εκφράσεις, όπως «εύχομαι η μάνα σου να σαπίσει», «Η πουτάνα που έχει για μάνα. Εύχομαι να ψοφήσει μπας και σωθείς.», «Μήπως είναι με το γκόμενο και τη διακόψεις;», «[η γνώμη] είναι αυτής

⁴⁹ βλ. 2^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 180/2024, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

της πουτάνας που σε μεγαλώνει», «πάρε το γκόμενο της μάνας σου στο μπουρδέλο που ζεις», «ο δήμιος σου είναι η μάνας σου να το θυμάσαι», «η μάνα σου η σκύλα...», «για να είμαι εγώ μακριά και η σκύλα δίπλα σου», «γιατί απλά είναι χωριάτες», «Αυτό για να δεις πόσο ψεύτρα, καριόλα και χειριστική είναι η μάνα σου. Εύχομαι να πάθει καρκίνο και να λιώσει. Να πάει στη κόλαση. Είναι μια πουτάνα», «Εύχομαι να πάει στη κόλαση μπας και σωθείς.», «είναι σκύλες [η θεία και η γιαγιά της θυγατέρας του] και σε λυπάμαι που είναι στη ζωή σου», «η μάνα σου είναι μια γυναικούλα ύπουλη, συμφεροντολόγα και κλέφτρα. Αν αυτή επιλέγεις καλή σου τύχη θα τη χρειαστείς», «τη μάνα σου, τη θεία σου και όλα τα σκατά που έχει δίπλα σου», «με καθοδήγηση του φιδιού που έχει για μάνα», «εύχομαι να ψοφήσουνε, τους αξίζει», «τη θεία σου έπρεπε να την πηδήξω όταν μου έκανε τα γλυκά μάτια», «με κάποιους που πηδάνε τη μάνα σου δεν έχω πρόβλημα», «τη νονά σου, τον πούστη το θείο σου και το τσιγγανάκι που αγοράσανε και το έχουν βάλει να σε στρέψει εναντίον μου. Πολλή βρομιά μυρίζει», «σε ετοιμάζει [η ενάγουσα] για να την ξεσκατίζεις στα γεράματα.». Παράλληλα, ο εναγόμενος συμπεριφέρεται μειωτικά και προσβλητικά και έναντι της ίδιας της θυγατέρας του, την οποία ενίοτε απειλεί πως θα διακόψει κάθε δεσμό μαζί της. Πιο συγκεκριμένα, ο εναγόμενος έχει απευθύνει στην ανήλικη θυγατέρα του, μεταξύ άλλων, τις φράσεις: «αι στο διάλο», «είσαι για λύπηση», «είσαι για κλάματα παιδί μου. Τέτοια ξεφτίλα δεν την περίμενα», «σε κέρδισε το κολοχώρι», «γιατί στο μπουρδέλο που ζεις...», «Να κάνουμε ένα τεστ DNA μήπως δεν είσαι δικό μου παιδί πραγματικά. Νομίζω μοιάζεις λίγο του Κυριάκου [του συντρόφου της ενάγουσας]. Ίσως κι εγώ ήμουν ένα ακόμα πηδύμα στη ζωή της μάνας σου», «αν δεν το καταλαβαίνεις είσαι ηλίθια. Σε κάνανε ηλίθια. Έγινες και εσύ σαν αυτή. Ποντικός που κρύβεται. Ντροπή σας. Εγώ με ποντίκια δεν έχω σχέσεις.», εδώ που φτάσαμε είναι απλά. Ή με τη μάνα σου ή με εμένα... να με πάρεις τηλέφωνο μόνο εάν αλλάξει αυτό. Αλλιώς μην με ξαναπάρεις. Έγινες το σκατό των άλλων και στρέφεσαι εναντίον μου», «σε παρακαλώ να αλλάξεις το επίθετό σου δεν στο παραχωρώ πλέον», «και σου απαγορεύω να πάρεις και τη γιαγιάς σου [μητέρα του εναγομένου]. Την ενημέρωσα ήδη για όσα είπες», «αν θες χαρά στη ζωή σου άλλαξε μάνα», «είσαι το σκατό της μάνας σου όπως αυτή το σκατό του πατέρα της. Δεν σε θέλω πια. Κράτα λοιπόν ένα επίθετο που δεν σου αξίζει. Έγινες και εσύ γκομενάκι σαν τη μάνα σου. Όποιος ενοχλήσει τη γιαγιά θα σας πάρει ο διάλος όλους. Εμένα όποιος μου λέει για εσένα θα λέω συνωνυμία. Αφού εσύ επιλέγεις αυτή που αποκαλείς μαλακισμένη να σε μεγαλώσει δεν είσαι καλύτερη», «Δεν πάτε στο διάλο που θα με κρίνετε εσείς. Θα

το μετανιώσεις. Στο υπόσχομαι. Κάτσε εκεί στο κολοχώρι να γίνεις ένα βλαχάκι όπως η μάνα σου και η θεία σου», «εγώ είμαι αητός και όχι σκουλήκι. Τα σκουλήκια σιάλεξες όμως», «έγινες ένα με τα φίδια», «στο φορέσανε ήδη το κολλάρο», «αν ξαναμιλήσεις μ' αυτούς ή δεις το γκόμενο της μάνας σου έστω και μια φορά, μη με ξαναπάρεις τηλέφωνο», «μια φορά εάν ξαναδείς τον μαλάκα της μάνας σου, με έχασες», «Χριστούγεννα με τον Κυριάκο [σύντροφος της μητέρας] σημαίνει και Πρωτοχρονιά χωρίς τον πατέρα σου», «απαιτώ συνεπιμέλεια. Θα απαιτήσεις και εσύ. Αλλιώς δεν έχουμε τίποτα άλλο να πούμε. Αλλιώς είσαι συνυπεύθυνη», «αν δεν θες συνεπιμέλεια αντί», «Μόλις αυτό ακυρώθηκες για μένα δημόσια [αναφέρεται σε δημόσια ανάρτησή του στη σελίδα κοινωνικής δικτύωσης facebook, όπου διαβάλλει το ανήλικό τέκνο του]. Ο τσογλανισμός και κολοπαιδισμός σου με βεβαιώνει ότι δεν είσαι δικό μου παιδί και ας μου μοιάζεις. Καλή τύχη στη ζωή σου. Δεν θέλω να σε ξέρω.»...Σημειωτέον, ότι ο εναγόμενος, παρότι η θυγατέρα του έχει καταστήσει σαφές πως η ανωτέρω συμπεριφορά του έχει αρνητικό αντίκτυπο στη ψυχосύνθεσή της, δεδομένου και του νεαρού της ηλικίας της και του γεγονότος πως ορισμένες από τις προαναφερόμενες φράσεις διατυπώθηκαν όταν το ανήλικό τέκνο των διαδίκων ήταν δέκα και έντεκα ετών δεν μετέβαλε τη στάση του απέναντί της,...»⁵⁰.

Με βάση τα ανωτέρω, το δικάζον Δικαστήριο σχημάτισε τη κρίση, ότι αυτά, τα πραγματικά περιστατικά συνιστούν κακή άσκηση του δικαιώματος επικοινωνίας⁵¹, και ούτως εχόντων κατέληξε, ότι «συντρέχει νόμιμη περίπτωση, κατ'άρθρο 1520 παρ. 3 εδ. β' ΑΚ, μεταρρύθμισης της επικοινωνίας, την οποίαν σύμφωνα με το σαφές γράμμα της διάταξης της παραγράφου 3 του άρθρου 1520 ΑΚ [όπως το τελευταίο τροποποιήθηκε και ισχύει με το άρθρο 13 του ν. 4800/2021] νομιμοποιείται να αιτηθεί η ενάγουσα στο πλαίσιο της άσκησης της επιμέλειας του τέκνου, προκειμένου να εξυπηρετηθεί το βέλτιστο συμφέρον του τελευταίου»⁵². Το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας, λοιπόν, λαμβανομένων υπόψη, της γνώμης της ίδια, της ανήλικης, που σύμφωνα με τη κρίση του ιδίου Δικαστηρίου, δεδομένης και της ηλικίας της έχει την απαιτούμενη ωριμότητα να αντιληφθεί πλήρως το συμφέρον της, των ψυχολογικών επιπτώσεων που η συμπεριφορά του πατέρα έχει στην ψυχосύνθεση της ανήλικης, ως και το βέλτιστο συμφέρον αυτής, απέκλεισε την δια

⁵⁰ βλ. 4ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 480/2023 απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

⁵¹ ΕρμΑΚ Νικόλαος Λεοντής, τόμος 2, άρθρο 1520 ΑΚ, αριθμός 9, σελ. 3566 επ.

⁵² ΕφΑθ 20/2023, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ (βλ. 4ο και 5ο φύλλο της υπ' αριθμ. 180/2023 απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

ζώσης επικοινωνία της ανήλικης με τον εναγόμενο πατέρα της, και προέβη σε περιορισμό της συγκεκριμένης επικοινωνίας μέσω τηλεφώνου και οπτικοακουστικών κλήσεων, καθώς και μέσω σύγχρονων τεχνολογικών μέσων (λ.χ. SKYPE, VIBER, MESSENGER...), για χρονικό διάστημα που δεν θα υπερβαίνει τα είκοσι λεπτά ανά ημέρα ⁵³. Στο σκεπτικό δε, της υπ' αριθμ. 180/2023 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, χαρακτηριστικά αναγράφεται: «Επισημαίνεται, δε ότι από τη στιγμή που ο εναγόμενος πατέρας προέβαινε σε πρόδηλα κακή άσκηση του δικαιώματος επικοινωνίας με το ανήλικό τέκνο του, ο ανωτέρω περιορισμός της δια ζώσης επικοινωνίας είναι επιτρεπτός και δεν αντίκειται στο άρθρο 7 της ΕΣΔΑ περί δικαιώματος σεβασμού της οικογενειακής ζωής των ατόμων» ^{54,55}.

Επομένως, το Δικαστήριο, αποκλειόμενης της δια ζώσης επικοινωνίας του πατέρα με την ανήλικη θυγατέρα του, περιόρισε την επικοινωνία αυτού μαζί της, κατά τον τρόπο, που προσδιόρισε στο διατακτικό της απόφασής του, και δη: «ΟΡΙΖΕΙ ότι η επικοινωνία του εναγομένου με την ανήλικη θυγατέρα του, η οποία γεννήθηκε στις 6/3/3010, θα πραγματοποιείται σε ημερήσια βάση αποκλειστικά μέσω τηλεφώνου και οπτικοακουστικών κλήσεων, καθώς και μέσω σύγχρονων τεχνολογικών μέσων (λ.χ. SKYPE, VIBER, MESSENGER κ.τ.λ.) και για χρονικό διάστημα, που δεν θα υπερβαίνει τα είκοσι λεπτά ανά ημέρα, ενώ τόσο ο ακριβής χρόνος κατά τον οποίον θα πραγματοποιείται η συγκεκριμένη επικοινωνία, όσο και οι τηλεφωνικές συνδέσεις μέσω των οποίων η επικοινωνία αυτή θα πραγματοποιείται, θα οριστούν από την ενάγουσα μέσω εξωδίκου ή μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (email) το οποίο θα πρέπει να αποσταλεί στον εναγόμενο εντός προθεσμίας δέκα ημερών από τη δημοσίευση της παρούσας απόφασης» ⁵⁶.

Από την άλλη, είναι ενδιαφέρον, ότι το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας, με την υπ' αριθμ. 180/2024 απόφασή του, όχι μόνο αποκλείει την δια ζώσης επικοινωνία του εναγόμενου πατέρα με την ανήλικη θυγατέρα του, αλλά φτάνει μέχρι του σημείου, να επιτρέπει στην ενάγουσα μητέρα, κατά παρέκκλιση του άρθρου 1519 ΑΚ, να αποφασίζει, κατά μονάς και χωρίς την συγκατάθεση του εναγόμενου πατέρα, για κάθε ζήτημα που άπτεται της ψυχικής και σωματικής υγείας και της εκπαίδευσης της ανήλικης θυγατέρας των διαδίκων, καθώς και να επιλέγει Ψυχολόγο και

⁵³ βλ. 5^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 180/2023 απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

⁵⁴ ΕΔΔΑ, Κατσίκερός κατά Ελλάδος της 21/07.2022, www.echr.caselaw.com

⁵⁵ βλ. 5^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 180/2024, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

⁵⁶ βλ. 9^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 180/2024 απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

Ψυχίατρο για την παρακολούθηση συνεδριών από μέρους της ανήλικης, αλλά και να επιλέγει οποιονδήποτε Ιατρό χρειαστεί για κάθε ιατρική πράξη, όπως επίσης και να επιλέγει κατάλληλους για την εκπαίδευση της τελευταίας παιδαγωγούς⁵⁷.

Αντιθέτως, στην υπόθεση, όπου εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 342/2024 απόφαση, του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, το δικάζον Δικαστήριο, καίτοι η ενάγουσα μητέρα, επικαλούμενη άσκηση ενδοοικογενειακής βίας (άσκηση σωματικής βίας), από πλευράς του εναγόμενου πατέρα, σε βάρος των ανηλίκων τέκνων της, αιτούταν τον αποκλεισμό του δικαιώματος επικοινωνίας του εναγόμενου πατέρα με τα ανήλικα τέκνα του, «αντιμετώπισε» με ένα τελείως διαφορετικό τρόπο τη περίπτωση αυτή, χωρίς να φτάσει στο σημείο, να αποκλείσει την δια ζώσης επικοινωνία του εναγόμενου πατέρα με τα ανήλικα τέκνα του.

Ειδικότερα:

Το Μονομελές Πρωτοδικείου Χαλκίδας, παρόλο που δέχτηκε, ως αληθή, αποδειχθέντα πραγματικά περιστατικά, τα κάτωθι: «Προσθέτως αποδείχτηκε ότι κατά τη διάρκεια της ορισθείσας με την ανωτέρω απόφαση επικοινωνίας του εναγόμενου με τα τέκνα των διαδίκων ο τελευταίος ενίοτε επιδεικνύει επιθετική συμπεριφορά απέναντί του. Ειδικότερα, την Κυριακή 9.1.2022, μετά την επικοινωνία του με τον εναγόμενο πατέρα του, το παιδί έφερε ήπια σημάδια από αμυχές στο οπίσθιο δεξιό μέρος του λαιμού του, ως αυτά εμφανίζονται στις από ίδια ημερομηνία (δύο) φωτογραφίες, η γνησιότητα των οποίων δεν αμφισβητείται. Ωσαύτως, την Τρίτη, 1^η.2.2022, ημέρα επικοινωνίας του εναγόμενου με τα ανήλικα τέκνα, κατά την επιστροφή στην οικία του ο έφερε κόκκινα σημάδια και αμυχές γύρω από το λαιμό, τα οποία αποτυπώνονται στις με ίδια ημερομηνία φωτογραφίες, η γνησιότητα των οποίων όμως δεν αμφισβητείται. Τέλος, το Σάββατο, 26.3.2022, ημέρα επικοινωνίας του εναγόμενου με τα ανήλικα τέκνα, ο εναγόμενος επέφερε λακτίσματα στα πόδια της επειδή αυτή παρέλασε με τον παραδοσιακό σύλλογο «ΑΛΩΝΑΚΙ», χωρίς τη συναίνεσή του. Έπειτα, οδήγησε με το αυτοκίνητο τα παιδιά στη Ριτσώνα, σταμάτησε και κατέβηκε από το αυτοκίνητο, πήγε στο πίσω μέρος αυτού όπου κάθονταν τα παιδιά και έπιασε την από το λαιμό και τη φώναζε ότι δεν θα παρακολουθήσει ξανά παραδοσιακούς χορούς στο σύλλογο «ΑΛΩΝΑΚΙ». Τη

⁵⁷ βλ. 9^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 180/2024, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

συμπεριφορά αυτή περιέγραψε η ίδια η κατά την προσωπική επικοινωνία της με το Δικαστήριο. Κρίνεται δε πειστική επειδή, εκτός του ότι είναι ούτως ή άλλως σε μια ηλικία ικανοποιητικής αντιληπτικής ικανότητας ως προς γεγονότα που έχουν συμβεί στην ίδια ώστε να μην είναι εύκολη η υποβολή αυτή από τη μητέρα της, είναι ιδιαίτερα έξυπνη και ώριμη για την ηλικία της. Αντιθέτως, ο κατά τη προσωπική επικοινωνία του Δικαστηρίου με αυτόν, αρνήθηκε, όχι πάντως σθεναρά, το ότι έχουν συμβεί τα ανωτέρω γεγονότα. Ως προς τους τραυματισμούς του ανέφερε γενικά ότι «έπεσε» και τις δύο φορές και ήταν εμφανής η ανησυχία του να μην πει οτιδήποτε αρνητικό για τον πατέρα του. Τα ανωτέρω επιρρωνύονται και από την ενίοτε επιθετική συμπεριφορά του εναγόμενου προς την ενάγουσα, η οποία δεν αποτελεί αντικείμενο της παρούσας δίκης, εντούτοις λειτουργεί ως ενδείκτης του χαρακτήρα του εναγομένου. Η δε συμπεριφορά του αυτή προκύπτει από το γεγονός ότι η ενάγουσα ήδη πριν από τη διακοπή της έγγαμης συμβίωσης, πραγματοποίησε τακτικές συναντήσεις με ψυχολόγο στο Κέντρο Ψυχικής Υγείας από την 8.9.2015 έως τουλάχιστον την 12.4.2018 στο πλαίσιο υποστηρικτικής ψυχοθεραπείας, «η οποία αφορά προβλήματα στη σχέση με το σύζυγο και ενδοοικογενειακή βία- συναισθηματική και κάποιες φορές και σωματική. Έχει εμφανίσει αγχώδη καταθλιπτικά συμπτώματα άλλοτε άλλου βαθμού, χωρίς να έχει χρειαστεί να πάρει φαρμακευτική αγωγή. Κυρίαρχος ήταν ο φόβος για τις αντιδράσεις του συζύγου, γεγονός που την οδήγησε στην υπηρεσία μας».....και την 3.5.2018, η ενάγουσα είχε απευθυνθεί και πραγματοποίησε τρεις συνεδρίες κοινωνικής και μια ψυχολογικής στήριξης...Επιπροσθέτως, έχουν εκδοθεί σε βάρος του εναγομένου όσο και της ενάγουσας πλείονες καταδικαστικές, μη αμετάκλητες αποφάσεις, για πληθώρα αδικημάτων (ενδοοικογενειακή βία, παραβιάσεις δικαστικής απόφασης κλπ), ενδεικτικές της κακής γονεϊκής σχέσης η οποία επηρεάζει και τη σχέση τους με τα ανήλικα τέκνα τους. Σε ο,τι αφορά το αντικείμενο της παρούσας δίκης, έχει εκδοθεί η με αριθμό 1322/2022 καταδικαστική απόφαση σε βάρος του εναγόμενου απόφαση του Α΄ Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Χαλκίδας, μη αμετάκλητη για απλή ενδοοικογενειακή σωματική βλάβη σε βάρος του Γιώργου, την 10.5.2020. Με βάση όλα τα ανωτέρω αποδεικνύεται ότι ο εναγόμενος κατά την διάρκεια της επικοινωνίας του με τα ανήλικα επιδεικνύει ενίοτε επιθετική συμπεριφορά σε βάρος τους. Από την άλλη πλευρά, από την κατάθεσή του ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου προέκυψε ότι η συμπεριφορά αυτή δεν οφείλεται σε έλλειψη ενδιαφέροντος, στοργής και αγάπης προς τα τέκνα του. Κρίνεται ότι πρόκειται για μεμονωμένες εξάρσεις, οι

οποίες οφείλονται περισσότερο στην αδυναμία του να κατανοήσει ότι τέτοιες συμπεριφορές όχι μόνο δεν είναι αποδεκτές στο πλαίσιο πειθαρχησης και διαπαιδαγώγησης των τέκνων του αλλά είναι επιβλαβείς και στιγματιστικές για αυτά, παρά την αδυναμία του να πειθαρχήσει ο ίδιος τον εαυτό του.»⁵⁸, κατέληξε στη κρίση ότι «είναι προς το συμφέρον των ανηλίκων τέκνων των διαδίκων η δυνατότητα της προσωπικής επικοινωνίας με τον πατέρα τους και η δημιουργία δεσμών με αυτόν, υπό την προϋπόθεση ότι η επικοινωνία αυτή θα διεξάγεται με ομαλό τρόπο και θα συνεισφέρει στην υγιή ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη αυτών»⁵⁹.

Επίσης, το Δικαστήριο, συνεκτίμησε την επιθυμία του ενός ανηλίκου τέκνου των διαδίκων, η οποία ήταν, όχι απλώς να επικοινωνεί με τον πατέρα του, αλλά και να διαμένει μαζί του, όπως επίσης και την επιθυμία του έτερου τέκνου των διαδίκων, η οποία ήταν να μη βλέπει τον πατέρα της, επειδή θεωρεί ότι δεν την αγαπάει, και ούτως εχόντων των πραγμάτων κατέληξε, ότι «ως προς το ένα τέκνο δεν κρίνεται σκόπιμο να μειωθεί η επικοινωνία του με τον πατέρα του», ενώ ως προς το άλλο, ότι «πρέπει να επικοινωνεί εξίσου με τον πατέρα της, διότι η διάκριση στο χρόνο επικοινωνίας με τον πατέρα της σε σχέση με τον αδερφό της είναι ικανή να δημιουργήσει -κι έχει ήδη δημιουργήσει- την εντύπωση, ότι ο εναγόμενος πατέρας έχει κάποια ιδιαίτερη προτίμηση στο έτερο τέκνο των διαδίκων»⁶⁰. Με βάση, λοιπόν, τις ανωτέρω παροχές το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας δεν προέβη σε κανένα περιορισμό, ως προς την επικοινωνία του εναγόμενου πατέρα με το ένα ανήλικο τέκνο, ενώ ως προς το άλλο ανήλικο τέκνο του, δεδομένης της έλλειψης επικοινωνίας τους για ικανό χρονικό διάστημα, ως και της άρνησης του ίδιου, του ανηλίκου για επικοινωνία μαζί του, προέβη σε περιορισμό της επικοινωνίας του μαζί του, καθ'όν τρόπο ορίζεται στο διατακτικό της υπ'αριθμ. 342/2024 απόφασής του, και δη: «...ως προς την επικοινωνία του εναγόμενου με το ανήλικο τέκνο του και μόνο για έξι (6) μήνες από την έκδοση της παρούσας ως εξής: κάθε Πέμπτη από 3:00 μ.μ. έως 8:00 μ.μ., κάθε πρώτο και τρίτο Σάββατο κάθε μήνα από 11.00 π.μ. έως 7.00 μ.μ., την Τρίτη και την Πέμπτη του Πάσχα (Διακαινησίμου) από 11.00 π.μ. έως 8.00 μ.μ. και τους καλοκαιρινούς μήνες κατά το διάστημα από 16/7 έως 31/7 και κατά το διάστημα από 16/8 έως 31/8 κάθε Τρίτη και Πέμπτη από 11.00 π.μ. έως 8.00 μ.μ. Μετά δε, το πέρας των έξι (6) μηνών, η επικοινωνία του εναγόμενου με την θα λαμβάνει

⁵⁸ βλ. 3^ο και 4^ο φύλλο, της υπ'αριθμ. 342/2024 απ'φασης, του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

⁵⁹ (βλ. 4^ο φύλλο, της υπ'αριθμ. 342/2024 απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

⁶⁰ (βλ. 5^ο φύλλο, της υπ'αριθμ. 342/2024 απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

χώρα όπως έχει ρυθμιστεί με την με αριθμό 367/2020 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας», επιβαλλομένου συγχρόνως, και για τρεις μήνες από τη δημοσίευση της παρούσας απόφασης, «ως όρο επικοινωνίας του εναγόμενου με τα ανήλικα τέκνα του, την επικοινωνία παρουσία παιδοψυχολόγου μια φορά ανά δεκαπενθήμερο στον επαγγελματικό χώρο παιδοψυχολόγου, της επιλογής του εναγομένου, για μια ώρα τουλάχιστον, η οποία θα λαμβάνει χώρα κατά το χρονικό διάστημα επικοινωνίας του με τα ανήλικα τέκνα σε ημέρα και ώρα, που θα προσδιορίσει ο ίδιος σε συνεννόηση με τον παιδοψυχολόγο»⁶¹.

Σημειωτέον ότι, το αίτημα της ενάγουσας μητέρας, περί παρακολούθησης, από πλευράς του εναγόμενου πατέρα, συμβουλευτικού προγράμματος με ψυχίατρο, απερρίφθη, διότι, σύμφωνα με το σκεπτικό της υπ' αριθμ. 342/2024 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, το Δικαστήριο μπορεί να θέσει όρους ως προς τη διεξαγωγή της επικοινωνίας του γονέα με το τέκνο και όχι να θέσει όρους στο γονέα εξαρτώντας το δικαίωμα της επικοινωνίας από την τήρηση των όρων αυτών⁶².

Κατά τη προσωπική μου κρίση, η πρώτη απόφαση, που με την διάγνωση και μόνο λεκτικής βίας, από πλευράς του πατέρα έναντι του ανηλίκου τέκνου του, απέκλεισε την δια ζώσης επικοινωνία του πατέρα με το ανήλικο τέκνο του, παραβίασε ευθέως το νόμο, ενώ η δεύτερη απόφαση, που παρότι διέγινωσε και άσκηση σωματικής βίας από πλευράς του πατέρα έναντι των ανηλίκων τέκνων του, δεν απέκλεισε την επικοινωνία, αλλά έθεσε ως όρο η επικοινωνία να λαμβάνει χώρα υπό τη παρουσία ψυχολόγου, ορθώς ερμήνευσε και ακολούθως εφάρμοσε το νόμο. Προσέτι, η υπ' αριθμ. 180/2024 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, εξαρτωμένης, ακόμη και της επικοινωνίας του πατέρα με το ανήλικο τέκνο του, διαμέσου τηλεφώνου και διαδικτυακών εφαρμογών, από τη βούληση της εναγομένης μητέρας, όσον αφορά, τόσο την επιλογή του ακριβή χρόνου που θα πραγματοποιείται η συγκεκριμένη επικοινωνία, όσο και την επιλογή των τηλεφωνικών συνδέσεων μέσω των οποίων η επικοινωνία αυτή θα πραγματοποιείται, καθιστά ορατό τον επ'επαπειλούμενο κίνδυνο, λαμβανομένων υπόψη και των έντονα συγκρουσιακών σχέσεων των διαδίκων-γονέων, η ενάγουσα μητέρα να επιδεικνύει άρνηση συνεργασίας, και με προσχήματα, να μην πραγματοποιείται τελικά, έστω και αυτή η

⁶¹ βλ. 5^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 342/2024 απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

⁶² βλ. 2^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

τηλεφωνική επικοινωνία μεταξύ πατέρα και ανηλίκου, με ό,τι κίνδυνο αυτό συνεπάγεται για τη πλήρη διάρρηξη-αποδόμηση των μεταξύ τους σχέσεων.

β) Η υπ' αριθμ. 259/2024 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας:

Η ενάγουσα μητέρα, με την ασκηθείσα αγωγή της, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας απευθυνομένη, αιτούταν, όπως της ανατεθεί η άσκηση της αποκλειστικής επιμέλειας του προσώπου του ανηλίκου τέκνου της. Ωστόσο, το δικάζον Δικαστήριο, αφού πρώτα ανέθεσε την επιμέλεια του προσώπου του ανηλίκου τέκνου των διαδίκων στον πατέρα του, στη συνέχεια, και παρόλο που δεν υπήρχε σχετικό αίτημα στην αγωγή της ενάγουσας μητέρας, περί ρύθμισης του δικαιώματος επικοινωνίας της με το ανήλικο τέκνο της, ορθώς, προχώρησε, αυτεπαγγέλτως, σε ρύθμιση του δικαιώματος επικοινωνίας της μαζί του, ως εκτίθεται στη μείζονα σκέψη, της υπ' αριθμ. 259/2024, απόφασής του, ήτοι: «Σε κάθε όμως περίπτωση το αίτημα περί ανάθεσης της αποκλειστικής επιμέλειας του ανηλίκου τέκνου των διαδίκων στην ενάγουσα θα εκτιμηθεί ως αίτημα ρύθμισης του δικαιώματος επικοινωνίας της ενάγουσας με το ανήλικο τέκνο της, σε περίπτωση ευδοκίμησης της υπό κρίση Α' αγωγής και ανάθεσης της αποκλειστικής επιμέλειας του ανηλίκου τέκνου των διαδίκων στον ενάγοντα στην Α' αγωγή. Και τούτο διότι, σύμφωνα με την άποψη, που υιοθετεί το παρόν Δικαστήριο, το αίτημα περί ρύθμισης επικοινωνίας εμπεριέχεται ως έλασσον αίτημα στο μείζον αίτημα περί αποκλειστικής ανάθεσης της επιμέλειας»^{63,64}.

Επομένως, το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας, με εφαιτήριο την ως άνω κρίση, δηλαδή ότι το αίτημα ρύθμισης του δικαιώματος επικοινωνίας εμπεριέχεται ως έλασσον αίτημα στο μείζον αίτημα περί αποκλειστικής ανάθεσης της επιμέλειας, σε συνδυασμό πάντα, με την παραδοχή, ότι η μητέρα του ανηλίκου τέκνου των διαδίκων τρέφει αισθήματα αγάπης για αυτό, οδηγήθηκε, κατ' ορθή ερμηνεία και ακολούθως εφαρμογή του νόμου, στο να επιβάλλει, σύμφωνα με το συμφέρον της ανήλικης, ευρεία επικοινωνία της τελευταίας με τη μητέρα της⁶⁵.

γ) Οι υπ' αριθμ. 392/2024 και 277/2024, αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας:

⁶³ Απόστολος Γεωργιάδης, Οικογενειακό Δίκαιο, 2022, κεφάλαιο 21, αριθμός 41 επ., σελ. 691

⁶⁴ βλ. 3^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 252/2024 απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

⁶⁵ βλ. 6^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 252/2024 απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

Στην πρώτη υπόθεση, κατατέθηκε επί έδρας ιδιωτικό συμφωνητικό, που είχε συναφθεί μεταξύ των διαδίκων και είχαν συμφωνήσει για τα ζητήματα ρύθμισης της επιμέλειας και επικοινωνίας του ανηλίκου τέκνου τους, εκδοθείσης της υπ' αριθμ. 392/2024 απόφασης, που επικύρωσε επί της ουσίας τη βούληση-επιθυμία των διαδίκων, όπως αυτή είχε αποτυπωθεί στο ιδιωτικό αυτό συμφωνητικό, και δη τη βούληση-επιθυμία των διαδίκων, να ανατεθεί η επιμέλεια του ανηλίκου τέκνου τους στον πατέρα, και η επικοινωνία της μητέρας μαζί του, τα συμφωνηθέντα και ορισθέντα χρονικά διαστήματα, να παρεκκλίνει από το μαχητό τεκμήριο επικοινωνίας, έχουσα η απόφαση αυτή, του σκεπτικού της:

«Κατά συνέπεια, πρέπει σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 298 ΚΠολΔ, που εφαρμόζεται και στην προκείμενη διαδικασία (άρθρο 591 παρ. 1 ΚΠολΔ), να γίνει δεκτή η αγωγή και να εκδοθεί απόφαση σύμφωνα με το περιεχόμενο της προαναφερόμενης δήλωσης αποδοχής, η οποία αναφορικά με το ζήτημα της επικοινωνίας των ανηλίκων τέκνων με τους γονείς τους, ναι με είναι δεσμευτική για το Δικαστήριο, πλην όμως συνεκτιμώντας τη και λαμβάνοντας υπόψη το αληθινό συμφέρον της ανήλικης, το Δικαστήριο κρίνει ότι το συμφέρον της ανήλικης επιβάλλει να ρυθμιστεί το ζήτημα της επικοινωνίας της με την ενάγουσα μητέρα της, χωρίς να υπάρξει διαφοροποίηση από την οικεία ήδη εκφρασθείσα βούληση των μερών, ενώ ενόψει των ανωτέρω δεν κρίνεται εν προκειμένω απαραίτητη η υποβολή της ανήλικης στη διαδικασία της προσωπικής επικοινωνίας κατ' άρθρο 612 ΚΠολΔ»

⁶⁶.

Στη δεύτερη υπόθεση, το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας, με την υπ' αριθμ. 277/2024 απόφασή του, δέχεται: «Εν πάσει περιπτώσει αποδείχτηκε ότι ο εναγόμενος απευθύνεται με απαξιωτικούς ισχυρισμούς προς την ενάγουσα, υποτιμητικά και ιδίως με ύβρεις (ιδ. Σειρά μηνυμάτων, από μεταξύ των διαδίκων συνομιλία από εφαρμογή, που προσκομίζει η ενάγουσα), γεγονός το οποίο έχει επηρεάσει τη ψυχοσύνθεση του ανηλίκου» ⁶⁷, και συνεχίζει: «Ωστόσο, καθ' ότι και η παρουσία του πατέρα δίπλα στα τέκνα του, κρίνεται ζωτικής σημασίας, ο ενάγων-πατέρας τους έχει δικαίωμα να επικοινωνεί με αυτά και ταυτόχρονα η εναγομένη, οφείλει ν' ανέχεται και να του επιτρέπει την επικοινωνία σε συγκεκριμένες μέρες και

⁶⁶ βλ. 4ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 392/2024, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

⁶⁷ βλ. 5ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 392/2024, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

ώρες, και κατ'αυτόν τον τρόπο πρέπει να ρυθμιστεί η επικοινωνία, όπως συνομολογήθηκε από την τελευταία και συγκεκριμένα:....»⁶⁸.

Ας προσεχθούν: α) ότι το δικάζον Δικαστήριο, χωρίς να εξειδικεύει, με μνεία συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών, πως η απαξιώτική συμπεριφορά του πατέρα προς την μητέρα, έχει επηρεάσει, και συνεχίζει μέχρι και σήμερα, να επηρεάζει τη ψυχοσύνθεση του ανήλικου τέκνου τους, γενικά και αόριστα, στην απόφασή του, αναγράφει: «γεγονός που έχει επηρεάσει τη ψυχοσύνθεση του ανηλίκου», πράγμα που ασφαλώς δεν μπορεί να οδηγήσει σε ασφαλή δικαϊκή κρίση και να αποτελέσει, παρ'ουδενός αποδεικνυομένου, αντικειμενικό και αξιόπιστο λόγο παρέκκλισης από το μαχητό τεκμήριο επικοινωνίας, και β) ότι το δικάζον Δικαστήριο καθορίζει την επικοινωνία του πατέρα με το ανήλικο τέκνο του, καθ'όν τρόπο η επικοινωνία αυτή συνομολογήθηκε από την μητέρα στο ακροατήριο, πράγμα που οδηγεί σε παράδοξο, δηλαδή να μην υφίσταται το ανήλικο αρνητική επίδραση από την επικοινωνία του με τον πατέρα, και επειδή οι γονείς μεταξύ τους έχουν συγκρουσιακές σχέσεις και έντονη αντιπαλότητα, όπως άλλωστε είναι αναμενόμενο για ικανό χρονικό διάστημα, μετά τη διάσπαση της εγγάμου συμβιώσεώς τους, π.χ. με ανταλλαγή μεταξύ τους επιθετικών γραπτών μηνυμάτων, αυτό και μόνο να αποτελεί λόγο, -κατά τη κρίση μου εσφαλμένο, και καθ'υπέρβαση του νόμου-, προκειμένου το Δικαστήριο να παρεκκλίνει από το μαχητό τεκμήριο επικοινωνίας, και να καθορίζει την επικοινωνία του πατέρα με το ανήλικο τέκνο του, κατά τον τρόπο, που η μητέρα επιθυμεί, ακόμη και επιτάσσει, ικανοποιώντας έτσι πλήρως τις παράλογες επιθυμίες της, που μπορεί να υποκρύπτουν προσωπικούς λόγους αντεκδίκησης, χρησιμοποιώντας ως μέσο, το ίδιο, το ανήλικο, το οποίο εν τέλει εργαλειοποιείται, προς επίτευξη των ιδίων σκοπών των διαδίκων-γονέων.

δ) Οι υπ'αριθμ. 13/2024 και 96/2024, αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας:

Το δικάζον Δικαστήριο, με την υπ'αριθμ. 13/2024, απόφασή του, μη συντρέχοντος του όποιου λόγου, που να επιτάσσει παρέκκλιση από το μαχητό τεκμήριο επικοινωνίας, ρυθμίζει, κατ'ορθή ερμηνεία και ακολούθως εφαρμογή του νόμου, ευρεία επικοινωνία του γονέα, με τον οποίον δεν διαμένει το ανήλικο τέκνο, μαζί του, πράγμα που επίσης πράττει και η υπ'αριθμ. 96/2024 απόφαση του

⁶⁸ βλ. 5^ο φύλλο, της υπ'αριθμ. 392/2024, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, με την χαρακτηριστική στο σκεπτικό αναφορά της: «Συναφώς, ο ενάγων της υπό στοιχεία Β΄ αγωγής-εναγόμενος της υπό στοιχεία Α΄ αγωγής, πατέρας του ανηλίκου, με τον οποίο αυτό δεν διαμένει, έχει δικαίωμα, αλλά και υποχρέωση ευρείας επικοινωνίας με τον ανήλικο υιό του, την οποία η εναγόμενη της υπό στοιχείο Α΄ αγωγής οφείλει να διευκολύνει και να προωθεί»⁶⁹.

ι. Στατιστικά στοιχεία, που έχουν αντληθεί από τα τηρούμενα ηλεκτρονικά αρχεία του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας:

Κατά το έτος 2024, το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας, κατόπιν ασκήσεως σχετικών αγωγών, εξέδωσε επτά (7), τον αριθμό, δικαστικές αποφάσεις, που ρυθμίζουν το δικαίωμα επικοινωνίας του ενός γονέα με το ανήλικο τέκνο του, ανατεθειμένης της αποκλειστικής επιμέλειας αυτού στον άλλο γονέα. Από την άλλη, μια (1), τον αριθμό, ανοιγείσα δίκη, με αυτό το αντικείμενο, καταργήθηκε λόγω διαμεσολάβησης, δύο (2), τον αριθμό, ανοιγείσες δίκες, με επίσης αυτό το αντικείμενο, ματαιώθηκαν, και σε μια (1), τον αριθμό ανοιγείσα δίκη, με αυτό και πάλι το αντικείμενο έγινε παραίτηση, εκ του δικογράφου⁷⁰.

Δικαστικές αποφάσεις για το έτος 2025

α) Η υπ'αριθμ. 385/2025, απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας:

Οι ενάγοντες παππούδες με την ασκηθείσα αγωγή τους, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας απευθυνομένη, αιτούνταν, όπως ρυθμιστεί το δικαίωμα επικοινωνίας τους με την ανήλικη εγγονή τους. Ως εκτίθεται στη μείζονα σκέψη, της υπ'αριθμ. 385/2025 απόφασης, του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας: «Με το άρθρο 1520 παρ. 1 τελ. εδαφ. ΑΚ ορίζεται ότι οι γονείς δεν έχουν δικαίωμα να εμποδίζουν την επικοινωνία του τέκνου με τους απώτερους ανιόντες, παππούδες και γιαγιάδες, και αποβλέπει στην ικανοποίηση του φυσικού αισθήματος αγάπης μεταξύ αυτών και στην αποτροπή της αμοιβαίας αποξένωσής του, η οποία θα ασκούσε βλαπτική επίδραση στο συμφέρον του παιδιού. Η αρνητική διατύπωση του προαναφερθέντος εδαφίου του ως άνω άρθρου έχει την έννοια ότι η αυθυπαρξία του δικαιώματος επικοινωνίας του απώτερου ανιόντος, είναι δυνατόν, κατ'εξάιρεση, να

⁶⁹ βλ. 4^ο φύλλο, της υπ'αριθμ. 96/2024 απόφασης, του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

⁷⁰ (βλ. την, με ημερομηνία, 29-8-2025, ημερήσια κατάσταση αποτελεσμάτων συζήτησης, του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας)

εμποδιστεί από τους γονείς ή τον γονέα που έχει την επιμέλεια των τέκνων, αν συντρέχει σοβαρός λόγος. Το Δικαστήριο, προκειμένου να ρυθμιστεί το δικαίωμα επικοινωνίας των άνω προσώπων με το ανήλικο τέκνο, λαμβάνει πρωτίστως υπόψη το συμφέρον του ανηλίκου. Κατά κανόνα, η επικοινωνία του τέκνου με τον παππού ή τη γιαγιά του έχει επωφελή αποτελέσματα γι' αυτό. Αντίθετα όμως, σε ορισμένες περιπτώσεις, η άρνηση των γονέων να επιτρέπουν την επικοινωνία των απώτερων ανιόντων με το παιδί είναι δυνατόν να εμφανίζεται δικαιολογημένη, όπως για παράδειγμα μπορούν να αναφερθούν οι περιπτώσεις που οι εκάστοτε συναντήσεις οδηγούν σε εντάσεις ή που οι σχέσεις των γονέων με τους ανιόντες αυτών είναι σημαντικά διαταραγμένες ή όταν οι τελευταίοι επεμβαίνουν στην ανατροφή του παιδιού, παραβλέποντας το προβάδισμα των γονέων ή επηρεάζουν δυσμενώς το παιδί σε βάρος των γονέων ⁷¹. Εξάλλου, η παρεμπόδιση του δικαιώματος επικοινωνίας του απώτερου ανιόντος με το ανήλικο τέκνο, χωρίς να υπάρχει σοβαρός προς τούτο λόγος, παρέχει δικαίωμα αγωγής εναντίον αυτού που ασκεί τη γονική μέριμνα ατομικώς, γιατί η διαφορά γεννιέται από την άρνηση του τελευταίου ⁷², προσωποπαγές, οικογενειακό και συνακόλουθα, ανεπίδεκτο παραίτησης ή μεταβίβασης έστω και κατά την άσκησή του» ^{73,74}.

Ούτως εχόντων των πραγμάτων, το δικάζον Δικαστήριο δέχτηκε, ως αληθή, αποδειχθέντα πραγματικά περιστατικά, τα κάτωθι: (α) ότι, κατά το χρονικό διάστημα επιδείνωσης της υγείας, της θυγατέρας, των εναγόντων, οι τελευταίοι ήταν εκείνοι που είχαν αναλάβει τόσο τη φροντίδα της ίδιας, ως προς την αντιμετώπιση της ασθένειάς της, όσο και της ανήλικης εγγονής τους, (β) ότι, κατά το σχολικό έτος 2022-2023, η εγγονή, των εναγόντων, εγγράφηκε σε παιδικό σταθμό, ευρισκόμενο απέναντι από την οικία των παππούδων της, ενώ είχε αναπτύξει φιλικές σχέσεις με παιδιά από το οικογενειακό και φιλικό περιβάλλον της αποβιωσάσης μητέρας της, με τα οποία συναντιόταν και έπαιζε στο σπίτι των παππούδων της, ακόμη και μετά το θάνατο της μητέρας της, και (γ) ότι, όλο το χρονικό διάστημα, που η αποβιώσασα θυγατέρα τους μαζί με την ανήλικη εγγονή τους διέμεναν μόνιμα μαζί με τους

⁷¹ Πουλιάδης σε ΑΚ Γεωργιάδη-Σταθόπουλο, τ. VIII, σελ. 236

⁷² ΑΠ 5/2005 ΝοΒ 53 (2005). 1251= ΕλλΔνη 46 (2005). 748, ΕφΑθ 333/2008 ΕλλΔνη 49 (2008). 827, ΜΠρΑθ 1027/2013 ΕφΑΔ 2014. 286]. Το δικαίωμα της επικοινωνίας είναι αυτοτελές [ΑΠ 22/1996 ΝοΒ 46. 205, ΑΠ 1308/89 ΕλλΔνη 35 (1994). 441, Κ. Παπαδοπούλου, Αγωγές Οικογενειακού Δικαίου, τομ. Β', 2003, παρ. 232, Ε. Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη, μελέτη στον Αρμ 42., 1102-1103, Α. Παπαχρήστου, σημ. στο ΝοΒ 34, 900, Β. Βαθρακοκόλη, Το Νέο Οικογενειακό Δίκαιο, 2000, σ. 964

⁷³ ΜΠρΑθ 3527/2007 ΝοΒ 56 (2008). 1830

⁷⁴ βλ. 3^ο και 4^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 385/2025 απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

ενάγοντες παππούδες, αλλά και νωρίτερα που περνούσαν αρκετό χρόνο στην οικία τους, οι τελευταίοι συνεπικουρούσαν την κόρη τους στη φροντίδα και την ανατροφή της ανήλικης, επιδεικνύοντας στοργή και αγάπη για την ανήλικη, με αποτέλεσμα να αναπτυχτούν ισχυροί συναισθηματικοί δεσμοί μεταξύ τους⁷⁵.

Με βάση τα ανωτέρω, το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδος, κατέληξε, στα κάτωθι: «Αυτονόητη δε προϋπόθεση για την ομαλή ανάπτυξη της προσωπικότητας της ανήλικης και τη συναισθηματική της πληρότητα είναι η επικοινωνία της με τους παππούδες της προκειμένου να διατηρηθεί ο ψυχικός δεσμός και η προσωπική σχέση μεταξύ τους, η αποτροπή της μεταξύ τους αποξένωσης, η ικανοποίηση των αισθημάτων αγάπης, συμπάθειας, στοργής και ενδιαφέροντος μεταξύ τους και η δυνατότητα των αιτούντων άμεσης γνώσης της ανάπτυξης και γενικά της παρακολούθησης όλης της πορείας του τέκνου, το οποίο, μετά τον πρόωρο θάνατο της μητέρας του, παρέχει σ' αυτούς παρηγοριά και ελπίδα ζωής. Θα πρέπει δε να σημειωθεί ότι οι ενάγοντες παππούδες δεν είναι ιδιαίτερα μεγάλης ηλικίας, είναι δραστήριοι και έχουν τη διάθεση αλλά και τη δυνατότητα να ασχοληθούν και προσφέρουν στην ανήλικη. Με την επικοινωνία άλλωστε της ανήλικης με τους παππούδες της εκ της μητρικής γραμμής θα γνωρίσει, όπως άλλωστε επιβάλλεται, τους συγγενείς καθώς και το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον της μητέρας της, ανεξαρτήτως της αγάπης και της φροντίδας με την οποία αδιαμφισβήτητα το περιβάλλουν ο πατέρας της και το δικό του συγγενικό περιβάλλον. Επιπρόσθετα, με την επικοινωνία αυτή ικανοποιείται και η συναισθηματική ανάγκη του ανηλίκου για τη διατήρηση του φυσικού δεσμού του και με τους εκ μητρικής γραμμής ανιόντες, ενόψει μάλιστα και του γεγονότος ότι τούτο στερείται λόγω των κατά τα άνω αντικειμενικών συνθηκών της παρουσίας της μητέρας του»⁷⁶.

Σημειωτέον ότι, το δικάζον Δικαστήριο απέρριψε τον ισχυρισμό του πατέρα της ανήλικης, ότι υφίσταται σοβαρός λόγος που επιβάλλει να μην υπάρχει διευρυμένη επικοινωνία των εναγόντων παππούδων με την ανήλικη και να μην διανυκτερεύει αυτή στην οικία τους, με την αιτιολογία ότι «η ανήλικη, η οποία διέμενε από το καλοκαίρι του 2022 μέχρι τον Ιανουάριο του 2023 μαζί τους, δεδομένου ότι η μητέρα της βαριά ασθενής, κι εκείνοι είχαν αναλάβει ουσιαστικά τη φροντίδα της,

⁷⁵ βλ. 6ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 385/2025, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

⁷⁶ βλ. 6ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 385/2025, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

έχει αναπτύξει ισχυρούς ψυχικούς και συναισθηματικούς δεσμούς με αυτούς»⁷⁷. Από την άλλη, στο σκεπτικό, της υπ' αριθμ. 385/2025 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, μεταξύ άλλων, αναγράφεται: «Επιπλέον, εάν ήταν αληθές ότι η ανήλικη επιστρέφει με αρνητικά συναισθήματα από την επικοινωνία με τους παππούδες της εκ της μητρικής γραμμής, το γεγονός αυτό θα γινόταν αντιληπτό από τις δασκάλες της στο νηπιαγωγείο όπου περνά καθημερινά το μεγαλύτερο μέρος της ημέρας της, κάτι που δεν συμβαίνει αλλά αντίθετα, όπως βεβαιώνει η ίδια η διευθύντρια του παιδικού σταθμού όπου φοιτά, η ανήλικη «είναι ένα πολύ χαρούμενο παιδί, έρχεται και φεύγει από το σχολείο πάντα με χαρά!»...Το γεγονός περαιτέρω ότι το τελευταίο χρονικό διάστημα η ανήλικη εμφανίζεται κάπως «μαγκωμένη» και αμήχανη κατά τις επισκέψεις της στους παππούδες της, όπως κατέθεσαν τόσο η όσο και ο, ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου, προφανώς οφείλεται στο ότι και από τις δύο πλευρές της έχει μεταφερθεί εμμέσως ή και αμέσως το τεταμένο κλίμα και οι αντιδικίες που υπάρχουν μεταξύ τους, δεδομένου ότι, όπως συνομολογούν οι αντίδικες πλευρές και οι μάρτυρες η ανήλικη είναι ένα πανέξυπνο παιδί»⁷⁸.

Κατόπιν πάντων των άνω, και «με αποκλειστικό γνώμονα το καλώς εννοούμενο συμφέρον της ανήλικης, που επιβάλλει να μην αποξενωθεί αυτή ψυχικά από τους παππούδες της εκ της μητρικής γραμμής, αλλά αντίθετα να διατηρηθεί και να ενδυναμωθεί η μεταξύ τους ουσιαστική και ποιοτική διαπροσωπική επαφή και ο ψυχικός δεσμός, παρά το θάνατο της μητέρας της»⁷⁹, το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδος ρύθμισε το δικαίωμα των εναγόντων παππούδων με την ανήλικη εγγονή τους, ως εξής και με τον κάτωθι όρο:

«Υπό τον όρο της παρακολούθησης εκ μέρους τους, με δικά τους έξοδα, τεσσάρων (4) συνεδριών (μία ανά μήνα) συμβουλευτικής στη Ψυχολόγο, συντασσομένης σχετικής έκθεσης-βεβαίωσης από την τελευταία, ως προς τη διαχείριση του πένθους τους για τη κόρη τους προς την ανήλικη εγγονή τους και τον τρόπο με το οποίο θα μιλούν στην ανήλικη για εκείνη καθώς και ως προς τη βελτίωση της σχέσης τους με τον πατέρα της και τον τρόπο συνεργασίας μαζί του σε ο,τι αφορά τα ζητήματα που ενδεχομένως ανακύπτουν κατά τη διάρκεια της άσκησης εκ μέρους τους του δικαιώματος επικοινωνίας με την ανήλικη εγγονή τους, οι ενάγοντες

⁷⁷ βλ. 6ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 385/2025, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

⁷⁸ βλ. 7ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 385/2025 απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

⁷⁹ βλ. 8ο φύλλο της υπ' αριθμ. 385/2025 απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

παππούδες θα επικοινωνούν με την ανήλικη εγγονή τους: 1) το τρίτο Σαββατοκύριακο εκάστου μηνός από ώρα 9.00 του Σαββάτου έως ώρα 20.00 της Κυριακής, πλην των μηνών Ιουλίου και Αυγούστου και των περιόδων των εορτών των Χριστουγέννων και του Νέου έτους και του Πάσχα, 2) κάθε Τετάρτη, με παραλαβή της ανήλικης από το σχολείο όπου θα φοιτά, μετά τοσχόλασμα, και επιστροφή στην οικία του πατέρα της στις 20.00, πλην των περιόδων των εορτών Χριστουγέννων και του Νέου έτους και του Πάσχα και των χρονικών διαστημάτων από 15 Ιουλίου έως 31 Ιουλίου και από 15 Αυγούστου έως 31 Αυγούστου, 3) κατά τις εορτές των Χριστουγέννων και του Νέου έτους4) κατά την εορτή του Πάσχα...5) Τον Ιούλιο εκάστου έτους...και τον Αύγουστο εκάστου έτους...6) κατά την ημέρα των γενεθλίων της...και κατά την ονομαστική της εορτή...»⁸⁰.

β) Οι υπ' αριθμ. 206/2025, 11/2025, και 230/2025, αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας:

Στην πρώτη υπόθεση, το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας, με την υπ' αριθμ. 206/2025 απόφασή του, όρισε μικρότερο χρόνο επικοινωνίας του τέκνου με τον πατέρα του από το προβλεπόμενο από τη διάταξη του άρθρου 150 παρ. 1 εδ. δ' ΑΚ, χωρίς στο σκεπτικό της απόφασής του να διαλαμβάνει, κατά ευθεία παράβαση του νόμου, ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία προς τούτο, με μνεία συγκεκριμένου λόγου που να επιτάσσει τον καθορισμό μικρότερου χρόνου επικοινωνίας, τουναντίον στην εν λόγω απόφασή του, γενικά και αόριστα, αναγράφει: «Περαιτέρω, η διεξαγωγή της επικοινωνίας των τέκνων με τον ενάγοντα-εναγόμενο, με τον οποίον δε διαμένουν, θα πρέπει, να γίνεται με τρόπο, που να εξασφαλίζει το βέλτιστο συμφέρον τους, όπως αυτό καθορίζεται από τις βιοτικές και ψυχικές ανάγκες τους, την ηλικία τους, το πρόγραμμα των ανηλίκων που παρακολουθούν εξωσχολικά φροντιστηριακά μαθήματα, αλλά και τις μεταξύ των διαδίκων σχέσεις και την καθημερινότητά τους»⁸¹, και συνεχίζει: «Επισημαίνεται δε, ότι εν προκειμένω ορίζεται μικρότερος χρόνος επικοινωνίας του τέκνου με τον πατέρα από τον προβλεπόμενο από τη διάταξη του άρθρου 1520 παρ. 1 εδ. δ' ΑΚ, διότι τούτο κρίνεται σύμφωνο με το συμφέρον των ανηλίκων, ενώ η προαναφερόμενη ρύθμιση για τον τρόπο και τη διάρκεια της επικοινωνίας των ανηλίκων με τον πατέρα τους,

⁸⁰ βλ. 11^ο και 12^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 385/2025 απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

⁸¹ βλ. 9^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 206/2025 απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ. βλ. 9^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 206/2025 απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

δίνει μια κατευθυντήρια γραμμή προς την καλύτερη επίτευξή της, η υλοποίησή της όμως εξαρτάται από τις προσπάθειες αμφοτέρων των γονέων και τις αμοιβαίες υποχωρήσεις τους σε πνεύμα συνεννόησης.»⁸².

Επίσης, και με την υπ' αριθμ. 11/2025 απόφασή του, το Μονομελές Πρωτοδικείου Χαλκίδα όρισε μικρότερο χρόνο επικοινωνίας του τέκνου με τον πατέρα από το προβλεπόμενο από τη διάταξη του άρθρου 150 παρ. 1 εδ. δ' ΑΚ, χωρίς και πάλι να υφίσταται και ως εκ τούτου να διαλαμβάνεται στο σκεπτικό της απόφασής του, συγκεκριμένος λόγος που να επιτάσσει κάτι τέτοιο. Μόνο και μόνο, με την αναφορά «λαμβανομένης υπόψη της απόστασης μεταξύ του τόπου διαμονής των διαδίκων»⁸³ το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας όρισε μικρότερο χρόνο επικοινωνίας του τέκνου με τον πατέρα, κατ' ευθεία παράβαση του νόμου, συνιστώσα αυτή σε εσφαλμένη και ερμηνεία και ακολούθως εφαρμογή του ισχύοντος νόμου, στερούμενης δε, της εκδοθείσας απόφασής του, ειδικής και εμπεριστατωμένης αιτιολογίας.

Από την άλλη, το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας, επίσης, όρισε με την υπ' αριθμ. 230/2025 απόφασή του, μικρότερο χρόνο επικοινωνίας του πατέρα με το ανήλικο τέκνο του, επικαλούμενο ως λόγο προς τούτο τη σταδιακή αποκατάσταση των σχέσεων μεταξύ των διαδίκων, λόγος που δεν κρίνεται επαρκής για να λάβει χώρα η όποια παρέκκλιση από το μαχητό τεκμήριο επικοινωνίας, καθ' όσον κριτήριο του δικάζοντος Δικαστηρίου για την εφαρμογή ή όχι του τεκμηρίου επικοινωνίας θα έπρεπε να είναι οι μεταξύ του πατέρα και του ανηλίκου σχέσεις, και όχι οι μεταξύ των διαδίκων σχέσεις, που ως επί τω πλείστον για ικανό χρονικό διάστημα μετά τη διάσπαση της εγγάμου συμβιώσεώς τους είναι ιδιαίτερα τεταμένες και χρειάζεται να παρέλθει ένα διάστημα προς αποκλιμάκωση της υφισταμένης έντασης⁸⁴.

γ) Οι υπ' αριθμ. 244/2025, 276/2025 και 341/2025, αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας:

Με την μεν, υπ' αριθμ. 244/2025 απόφασή του, το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας, όρισε, ορθώς, διευρυμένη επικοινωνία του πατέρα με το ανήλικο τέκνο

⁸² βλ. 10^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 205/2025 απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

⁸³ βλ. 3^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 11/2025 απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

⁸⁴ βλ. 3^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 230/2025 απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.: «Περαιτέρω, είναι εξίσου προς το συμφέρον του τέκνου η επικοινωνία αυτού με τον πατέρα του και η σταδιακή αποκατάσταση των μεταξύ τους δεσμών»

του, διαλαμβάνοντας στο σκεπτικό του, το εξής: «Λαμβανομένων υπόψη όλων των ανωτέρω, πρέπει να δοθεί διευρυμένη επικοινωνία στο πατέρα, ο οποίος κρίνεται ότι ασκεί ιδιαίτερα θετική επιρροή στο τέκνο, προκειμένου να μπορεί κι αυτός να εμφυσήσει τις δικές του αξίες και αρχές στο παιδί του και να συνδιαμορφώσει την προσωπικότητά του»⁸⁵ και με την δε, υπ' αριθμ. 276/2025 απόφασή του, το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας, επίσης, όρισε, ορθώς, διευρυμένη επικοινωνία του πατέρα με το ανήλικο τέκνο του, κατά συνομολόγηση αυτής της ευρείας επικοινωνίας και από πλευράς της εναγομένης μητέρας, του ανηλίκου τέκνου, αναγράφοντας δε, μεταξύ άλλων, στο σκεπτικό της απόφασής του: «Περαιτέρω αυτονόητη προϋπόθεση για την ομαλή ανάπτυξη της προσωπικότητας των ανηλίκων και για τη συναισθηματική του πληρότητα είναι η επικοινωνία του με τον ενάγοντα πατέρα τους. Τούτο δε επιβάλλεται με γνώμονα πρωτίστως το συμφέρον τους και δευτερευόντως του συμφέροντος του γονέα που δεν διαμένει με τα τέκνα να διατηρήσει την προσωπική του σχέση με τα ανήλικα και να παρακολουθεί την εξέλιξή τους»⁸⁶. Εξάλλου, το εύρος της επικοινωνίας του ενάγοντος πατέρα συνομολογήθηκε από αμφότερα τα διάδικα μέρη, τα οποία παραδέχτηκαν ότι οι εντάσεις μεταξύ τους το τελευταίο τετράμηνο έχουν καταλαγιάσει και υφίσταται πλέον καλύτερο πεδίο συνεννόησης μεταξύ των διαδίκων σχετικά με τα κοινά τέκνα τους»⁸⁷.

Ας σημειωθεί δε, ότι και με την υπ' αριθμ. 341/2025 απόφαση, του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, ορίστηκε η επικοινωνία του πατέρα με το ανήλικο τέκνο του, κατά τα χρονικά αυτά διαστήματα, που εκείνος αιτούταν στο εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο, χωρίς η ενάγουσα μητέρα να αντιλέξει επί του προταθέντος προγράμματος επικοινωνίας, ούτε και να επισημάνει δυσχέρειες στο πρόγραμμα των τέκνων⁸⁸.

⁸⁵ βλ. 5^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 244/2025, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

⁸⁶ Μεφ. Αθ 72/2016 ΕφΑΔΠολΔ 2017.142

⁸⁷ βλ. 5^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 276/2025, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

⁸⁸ βλ. 5^ο φύλλο, της υπ' αριθμ. 341/2025 απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.: «Περαιτέρω, ενόψει της χωριστής διαβίωσης των διαδίκων, ο εναγόμενος-ενάγων έχει αυτονόητο δικαίωμα για προσωπική επικοινωνία με τα τέκνα του, η οποία είναι αναγκαία για την ομαλή ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους, τη συναισθηματική τους πληρότητα και τη διατήρηση της ψυχικής του ισορροπίας. Σημειώνεται ότι δεν αποδείχτηκαν περιστάσεις που να επιβάλλουν τον πλήρη αποκλεισμό του δικαιώματος του εναγομένου-ενάγοντος με τα ανήλικα τέκνα του, ούτε όμως η ενάγουσα-εναγομένη προβάλλει τέτοιο ισχυρισμό, αντίθετα συνομολογεί την αναγκαιότητα επικοινωνίας των τέκνων τους με τον πατέρα τους,...Πρέπει μετά ταύτα να ρυθμιστεί οριστικά το δικαίωμα επικοινωνίας του εναγομένου-ενάγοντος με τα ανήλικα τέκνα του, ως ακολούθως, δεδομένου ότι η ενάγουσα-εναγομένη ουδέν

ι. Στατιστικά στοιχεία, που έχουν αντληθεί από τα τηρούμενα ηλεκτρονικά αρχεία του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας:

Κατά το έτος 2025, το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδος, κατόπιν ασκήσεως σχετικών αγωγών, εξέδωσε επτά (7), τον αριθμό, δικαστικές αποφάσεις, που ρύθμιζαν το δικαίωμα επικοινωνίας του ενός γονέα με το ανήλικο τέκνο του, ανατεθειμένης της αποκλειστικής επιμέλειας αυτού στον άλλον γονέα ⁸⁹.

αντέλεξε επί του προταθέντος προγράμματος επικοινωνίας, ούτε επεσήμανε δυσχέρειες στο πρόγραμμα των τέκνων τους:...»

⁸⁹ βλ. την, με ημερομηνία, 29-8-2025, ημερήσια κατάσταση αποτελεσμάτων συζήτησης, του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας

Κεφάλαιο Ε: Ερωτηματολόγια που έχει συμπληρωθεί από τα διάδικα μέρη – γονείς, μετά τη δικαστική διαδικασία.

Κατόπιν προσωπικού χειρισμού, εκ της δικηγορικής μου ιδιότητας, κάποιων εκ των, υπό εξέταση, δικαστικών αποφάσεων, του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, κατά τα έτη 2022 έως 2025, παραδόθηκε, την 8-9-2025, δηλαδή μετά από τρία με τέσσερα περίπου έτη από το πέρας της δικαστικής διαμάχης (απόσταση χρονική και ψυχική από τον δικαστικό αγώνα), σε δέκα (10), τον αριθμό, διαδίκους-γονείς ερωτηματολόγιο, με τα εξής ερωτήματα:

«1) Η εκδοθείσα δικαστική απόφαση τηρήθηκε, και αν όχι από ποια πλευρά παραβιάστηκε;

NAI ή OXI

Σε περίπτωση παραβίασης, η δικαστική απόφαση παραβιάστηκε:

από τη μητέρα ή από το πατέρα ή από το παιδί

2) Είστε ικανοποιημένος/-η από το αποτέλεσμα της απόφασης;

NAI ή OXI

3) Θα επιλέγατε εκ νέου την δικαστική διαμάχη ή αυτή τη φορά θα επιλέγατε τον συμβιβασμό;

Δικαστική Διαμάχη ή Συμβιβασμός

4) Από το ένα (1) έως το δέκα (10), πόσο δαπανηρή οικονομικά ήταν η δικαστική διαμάχη για εσάς;

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

5) Από το ένα (1) έως το δέκα (10), πόσο σας επηρέασε ψυχικά η δικαστική διαμάχη;

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

6) Από το ένα (1) έως το δέκα (10), πόσο επηρέασε το ψυχισμό του ανηλίκου ή των ανηλίκων τέκνων σας η δικαστική διαμάχη;

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

7) Από το ένα (1) έως το δέκα (10), πόσο επηρέασε τη γονεϊκή σας σχέση με το ανήλικο ή τα ανήλικα τέκνα σας η δικαστική διαμάχη;

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

8) Από το ένα (1) έως το δέκα (10), πόσο ευέλικτη-γρήγορη ήταν η απονομή δικαιοσύνης στην υπόθεσή σας;

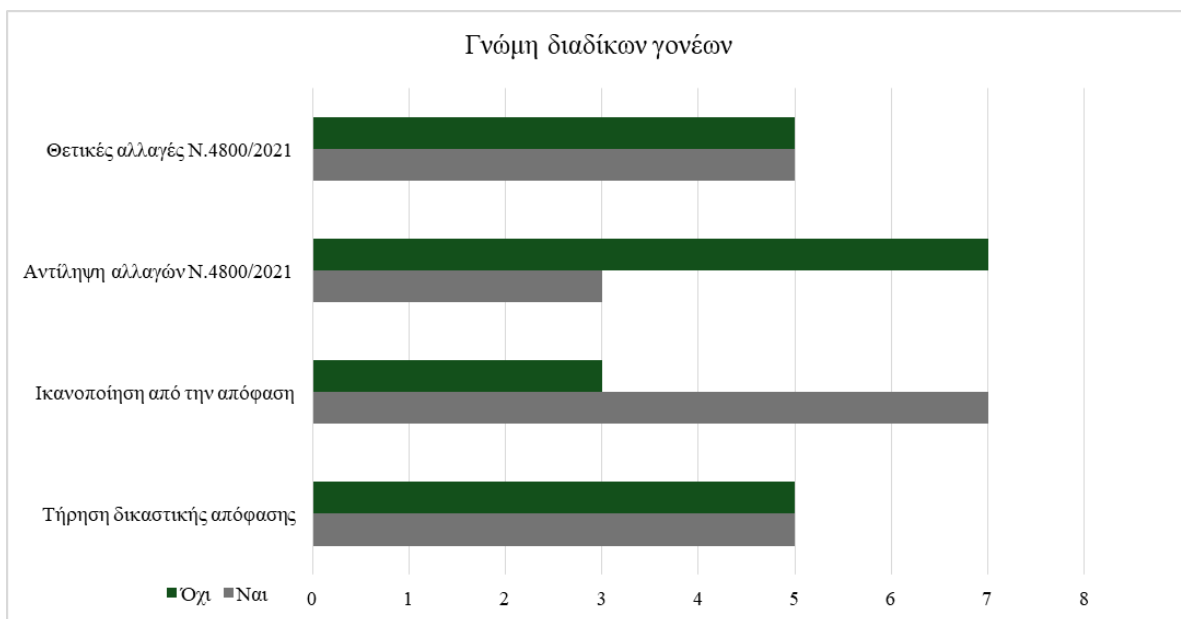
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

9) Αντιληφθήκατε τις αλλαγές του νόμου 4.800/2021 κατά την δικαστική επίλυση της διαφοράς σας;

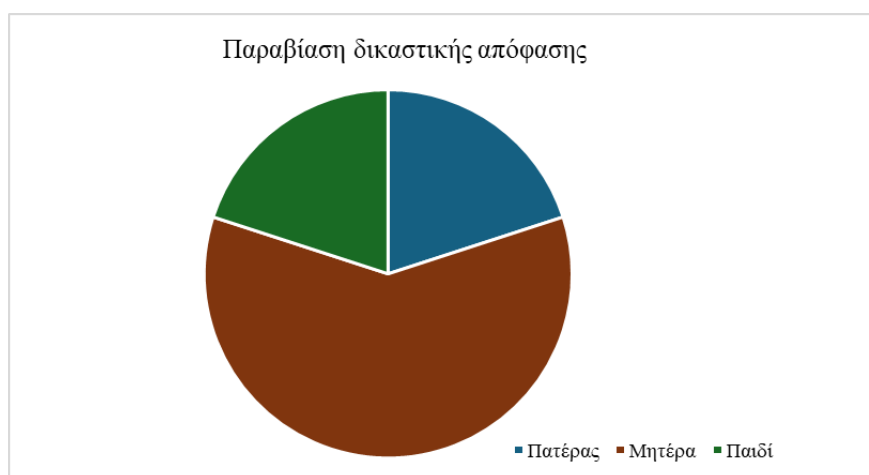
Καθόλου ή Καλά ή Πολύ καλά

10) Θεωρείτε θετικές τις αλλαγές του ν.4800/2021;

Καθόλου ή Καλές ή Πολύ καλές ή Άριστες», το οποίο συμπλήρωσαν, και τα αποτελέσματα αυτού αποτυπώνονται κάτωθι, και δη στο Διάγραμμα 2: Διαγραμματική απεικόνιση απόψεων διαδίκων γονέων, και στο Διάγραμμα 3: Διαγραμματική απεικόνιση παραβίασης δικαστικής απόφασης.



Διάγραμμα 2: Διαγραμματική απεικόνιση απόψεων διαδίκων γονέων.



Διάγραμμα 3: Διαγραμματική απεικόνιση παραβίασης δικαστικής απόφασης.

Κεφάλαιο ΣΤ: Συμπεράσματα

Από την επισκόπηση των ανωτέρω δικαστικών αποφάσεων, όπου ανατεθειμένης της αποκλειστικής επιμέλειας του ανηλίκου ή των ανηλίκων τέκνων στο έναν γονέα ρυθμίζεται το δικαίωμα επικοινωνίας του έτερου γονέα με το ανήλικο ή τα ανήλικα τέκνα του, εξάγονται, τα κάτωθι:

1) ότι το έτος 2022, από τις τριανταπέντε (35), τον αριθμό, δικαστικές αποφάσεις, που εκδόθηκαν από το τμήμα του Οικογενειακού Δικαίου, του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, μόλις οι επτά (7) εξ' αυτών ρύθμιζαν αμιγώς/αυτοτελώς το δικαίωμα επικοινωνίας του ενός γονέα με τα ανήλικα τέκνα του, ότι το έτος 2023, από τις τριανταέξι (36), τον αριθμό, δικαστικές αποφάσεις, που εκδόθηκαν από το τμήμα του Οικογενειακού Δικαίου, του ιδίου Πρωτοδικείου, μόλις οι δέκα (10) εξ' αυτών ρύθμιζαν αμιγώς /αυτοτελώς το δικαίωμα επικοινωνίας του ενός γονέα με τα ανήλικα τέκνα του, ότι το έτος 2024, από τις τριανταέξι (36), τον αριθμό, δικαστικές αποφάσεις, που εκδόθηκαν από το τμήμα του Οικογενειακού Δικαίου, του ιδίου Πρωτοδικείου, μόλις οι επτά (7) εξ' αυτών ρύθμιζαν αμιγώς/αυτοτελώς το δικαίωμα επικοινωνίας του ενός γονέα με τα ανήλικα τέκνα του, και ότι το έτος 2025, από τις τριανταέξι (36), τον αριθμό δικαστικές αποφάσεις, που εκδόθηκαν από το τμήμα του Οικογενειακού Δικαίου, του ιδίου Πρωτοδικείου, μόλις οι τέσσερις (4) εξ' αυτών ρύθμιζαν αμιγώς/αυτοτελώς το δικαίωμα επικοινωνίας του ενός γονέα με τα ανήλικα τέκνα του ⁹⁰, εξ' όν συνάγεται ότι πλέον ακολουθείται ο κανόνας περί συνεπιμέλειας, είτε με το σύστημα της χρονικής κατανομής και εναλλασσόμενης κατοικίας, είτε με το σύστημα του ορισμού αποκλειστικού τύπου διαμονής του ανηλίκου τέκνου, και ακολούθως ρύθμισης του δικαιώματος επικοινωνίας του γονέα με το οποίον δεν διαμένει το ανήλικο τέκνο, και ούτως εχόντων οι περιπτώσεις παρέκκλισης από το κανόνα της συνεπιμέλειας και ανάθεσης της αποκλειστικής επιμέλειας του προσώπου του ανηλίκου τέκνου στον έναν γονέα, με συνεπακόλουθο τη ρύθμιση του δικαιώματος επικοινωνίας του έτερου γονέα με το ανήλικο τέκνο του είναι κατά πολύ περιορισμένες (κάτω από τις μισές από το σύνολο των εκδοθεισών αποφάσεων, κατ'έτος).

2) ότι, κατά τη νομολογιακή τάση, που είχε καθιερωθεί πριν την ισχύ του ν.4800/2021, η νεαρή ηλικία του τέκνου, η χιλιομετρική απόσταση της οικίας των

⁹⁰ βλ. Δημοσίευση Πολιτικών Αποφάσεων, Πρωτοδικείου Χαλκίδας

διαδίκων-γονέων, το επάγγελμα του δικαιούχου της επικοινωνίας, οι έντονα συγκρουσιακές σχέσεις των διαδίκων-γονέων, η προσκόλληση του παιδιού στη μητέρα, τα θέματα υγείας που τυχόν αντιμετωπίζει το τέκνο, ακόμη και η άρνηση του ίδιου, του ανήλικου, προς άσκηση του δικαιώματος επικοινωνίας, που αποτελούσαν για το δικάζον Δικαστήριο λόγους ρύθμισης της επικοινωνίας του γονέα με τον οποίον δεν διαμένει το ανήλικο, κατά τρόπο περιορισμένο, εξακολουθούν, και μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4800/2021 και την τροποποίηση του άρθρου 1520 ΑΚ, να αποτελούν για το δικάζον Δικαστήριο λόγους παρέκκλισης, από το μαχητό τεκμήριο επικοινωνίας, του 1/3 του συνολικού χρόνου, σε ετήσια βάση ⁹¹.

3) ότι το δικάζον Δικαστήριο, μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4800/2021 και τη τροποποίηση του άρθρου 1520 ΑΚ, σε περιπτώσεις που προβάλλετε, είτε ως ισχυρισμός του εναγόμενου γονέα, είτε ως αγωγικό αίτημα, από πλευράς του ενάγοντος γονέα, ο περιορισμός της επικοινωνίας του γονέα με το ανήλικο τέκνο του, θέτει ως όρο για την εκκίνηση της επικοινωνίας του γονέα με το ανήλικο τέκνο του τη διενέργεια συνεδριών με ψυχολόγο ⁹².

4) ότι το δικάζον δικαστήριο, κατά παρέκκλιση της νομοθετικής ρύθμισης, του άρθρου 1520 ΑΚ, όπως τροποποιήθηκε μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4800/2021, που, μεταξύ άλλων, ορίζει: «Αποκλεισμός ή περιορισμός της επικοινωνίας είναι δυνατός μόνο για εξαιρετικά σοβαρούς λόγους, ιδίως όταν ο γονέας με τον οποίον δεν διαμένει το τέκνο, κριθεί ακατάλληλος να ασκεί το δικαίωμα επικοινωνίας. Για τη διαπίστωση της ακαταλληλότητας του γονέα το δικαστήριο μπορεί να διατάξει κάθε πρόσφορο μέσο, ιδίως την εκπόνηση εμπεριστατωμένης έκθεσης από κοινωνικών λειτουργών ή ψυχιάτρων ή ψυχολόγων», αποκλείει την δια ζώσης επικοινωνία του πατέρα με το ανήλικο τέκνο του, έχοντας σχηματίσει κρίση περί ακαταλληλότητας αυτού, χωρίς πρώτα να έχει διατάξει, με την απόφασή του, και σύμφωνα πάντα με το γράμμα του νόμου, την εκπόνηση εμπεριστατωμένης έκθεσης από ψυχίατρο ή ψυχολόγο, ούτως ώστε, προτού αποκλείσει την δια ζώσης επικοινωνία του με το ανήλικο τέκνο του, να έχει σχηματίσει, με βάση τη συνταχθείσα από πρόσωπο, με ειδικές γνώσεις, έκθεση,

⁹¹ οράτε τις υπ' αριθμ. 175/2022, 136/2022, 360/2022, 272/2022, 320/2023, 89/2023, 277/2024, 50/2023, 206/2025, 11/2025 και 230/2025 αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας

⁹² οράτε τις υπ' αριθμ. 360/2022, 11/2023, 385/2025 αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας

πλήρη δικανική πεποίθηση, για την καταλληλότητα ή μη αυτού, του γονέα, προς άσκηση του δικαιώματος επικοινωνίας του με το ανήλικο τέκνο του ⁹³.

Αντιθέτως, με την υπ' αριθμ. 11/2023 απόφασή του, το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας τηρεί το νόμο, και δη το άρθρο 1520 ΑΚ, όπως αυτό τροποποιήθηκε και ισχύει μετά το ν. 4800/2021, διατάσσοντας την διενέργεια ψυχιατρική πραγματογνωμοσύνης, προκειμένου να σχηματική δικανική κρίση, αναφορικά με τη καταλληλότητα ή μη του γονέα, προς άσκηση του δικαιώματος επικοινωνίας του με το ανήλικο τέκνο του, κρίση δε, που αποτελεί πρόκριμα για τον αποκλεισμό ή μη της δια ζώσης επικοινωνίας του γονέα με το ανήλικο τέκνο του.

5) ότι το δικάζον Δικαστήριο, μετά την έναρξη ισχύος του ν.4800/2021, σε περιπτώσεις όπου αναθέτει αποκλειστικά την επιμέλεια του προσώπου του ανηλίκου τέκνου στον έναν γονέα, προβαίνει αυτεπαγγέλτως και σε ρύθμιση του δικαιώματος επικοινωνίας του έτερου γονέα με τη ανήλικο τέκνο του, ενώ στο εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο, του τελευταίο, δεν υπάρχει αγωγικό αίτημα, περί ρύθμισης του δικαιώματος επικοινωνίας του με το ανήλικο τέκνο του, πλην του αιτήματός του, περί ανάθεσης στον ίδιο της αποκλειστικής επιμέλειας του προσώπου του ανηλίκου τέκνου του, το οποίο πρωτίστως και έχει απορρίψει, ως ουσία αβάσιμο ⁹⁴.

6) ότι το δικάζον δικαστήριο, κατά παρέκκλιση της νομοθετικής ρύθμισης, του άρθρου 1519 ΑΚ, όπως τροποποιήθηκε μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4800/2021, που ορίζει: «Για τη μεταβολή του τόπου διαμονής του τέκνου που επιδρά ουσιωδώς στο δικαίωμα επικοινωνίας του γονέα με τον οποίον δεν διαμένει το τέκνο, απαιτείται προηγούμενη έγγραφη συμφωνία των γονέων ή προηγούμενη δικαστική απόφαση που εκδίδεται μετά από αίτηση ενός από τους γονείς. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει κάθε πρόσφορο μέτρο», παρότι διαγιγνώσκει, πως η μονομερής και χωρίς προηγούμενη συγκατάθεση του έτερου γονέα, μεταβολή του τόπου διαμονής των ανηλίκων τέκνων πράγματι δυσχεραίνει την άσκηση του δικαιώματος επικοινωνίας του μαζί τους, επικυρώνει με την εκδοθείσα απόφασή του την μεταβολή του τόπου

⁹³ Η επιμέλεια του παιδιού κατά τον Αστικό Κώδικα μετά το ν. 4800/2021, Γεώργιος Λέκκας, σελ. 299, οράτε την υπ' αριθμ. 80/2024 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας

⁹⁴ οράτε την υπ' αριθμ. 259/2024 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας

διαμονής των ανηλίκων τέκνων του, και στην συνέχεια ρυθμίζει την επικοινωνία του μαζί τους κατά τρόπο, που, εκ των πραγμάτων, δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί⁹⁵.

7) ότι, από το σύνολο των τριανταένα (31), τον αριθμό, δικαστικών αποφάσεων, που εκδόθηκαν, τα έτη 2022 έως 2025, από το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας, με τις οποίες και ανατέθηκε η αποκλειστική επιμέλεια του ανηλίκου τέκνου στον έναν γονέα, ρυθμιζομένης της επικοινωνίας του έτερου γονέα με αυτό, μόλις οι δέκα εξ'αυτών ρύθμισαν, σύμφωνα με το μαχητό τεκμήριο επικοινωνίας του άρθρου 1520 ΑΚ, όπως αυτό ισχύει και τροποποιήθηκε μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4800/2021, το δικαίωμα επικοινωνίας του γονέα με το ανήλικό τέκνο του, ενώ οι δεκατρείς (13) εξ' αυτών ρύθμισαν το δικαίωμα της επικοινωνίας του γονέα με το ανήλικό τέκνο του, κατά τρόπο που παρεκκλίνει από το μαχητό τεκμήριο επικοινωνίας, διαλαμβάνοντας δε, στο σκεπτικό τους, τον λόγο παρέκκλισης⁹⁶, πλην της υπ'αριθμ. 259/2023 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, που δεν διέλαβε στο σκεπτικό της την όποια αιτιολογία, γι' αυτή την παρέκκλιση.

8) ότι, από το σύνολο των τριανταένα (31), τον αριθμό, δικαστικών αποφάσεων, που εκδόθηκαν, τα έτη 2022 έως 2025, από το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας, με τις οποίες και ανατέθηκε η αποκλειστική επιμέλεια του ανηλίκου τέκνου στον έναν γονέα, ρυθμιζομένης της επικοινωνίας του έτερου γονέα με αυτό, μόλις οι έξι (6) εξ' αυτών εκδόθηκαν, κατόπιν συμβιβαστικής επίλυσης της διαφοράς και συμφωνίας των διαδίκων-γονέων, πράγμα που σημαίνει, ότι σε περιπτώσεις αντιδικίας, με έγερση αντίθετων αγωγών, από πλευράς των διαδίκων-γονέων, για τη ρύθμιση των ζητημάτων επιμέλειας, διατροφής και επικοινωνίας των ανηλίκων τέκνων, σπανίως επέρχεται συμβιβασμός, και αν επέλθει τελικώς συμβιβασμός των διαδίκων-γονέων στο ακροατήριο του δικάζοντος Δικαστηρίου, το τελευταίο με την εκδοθείσα απόφασή του επικυρώνει την συμφωνία αυτή, χωρίς να προβεί σε περαιτέρω έλεγχο, αναφορικά με το αν τα συμφωνηθέντα χρονικά διαστήματα επικοινωνίας του γονέα, που δεν διαμένει με το ανήλικό τέκνο του, συμβαδίζουν/συμπίπτουν ή παρεκκλίνουν από το μαχητό τεκμήριο επικοινωνίας, καίτοι το δικάζον Δικαστήριο πρέπει να εξετάζει αυτεπαγγέλτως αν η συμφωνία των διαδίκων- γονέων εξυπηρετεί πράγματι το καλώς νοούμενο συμφέρον του ανηλίκου

⁹⁵ οράτε την υπ'αριθμ. 475/2023 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας

⁹⁶ οράτε τις υπ'αριθμ. 175/2022, 136/2022, 318/2022, 272/2022, 320/2023, 89/2023, 324/2024, 277/2024, 50/2023, 206/2025, 11/2025, 230/2025, αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας

τέκνου ⁹⁷. Και βέβαια, παρότι αναγράφεται στο σκεπτικό των εκδοθεισών αποφάσεων, ότι το Δικαστήριο προχωρά αυτεπαγγέλτως σε έλεγχο της καταρτισθείσας συμφωνίας, αναφορικά με το αν αυτή εξυπηρετεί το καλώς νοούμενο συμφέρον του ανηλίκου τέκνου, επί της ουσίας, επαναλαμβάνω, πως ουδείς έλεγχος γίνεται, και απλώς το Δικαστήριο με την εκδοθείσα απόφασή του επικυρώνει τη μεταξύ των διαδίκων-γονέων καταρτισθείσα συμφωνία.

9) ότι το δικάζον Δικαστήριο, ακολουθώντας την επιταγή του άρθρου 1511 παρ. 4 ΑΚ, όπως αυτό ισχύει μετά την έναρξη ισχύος του ν.4800/2021, προβαίνει σε ακρόαση του ανηλίκου τέκνου, εφόσον το τελευταίο διαθέτει την κατάλληλη ηλικία – πνευματική ωριμότητα, και εν συνεχεία, συναξιολογώντας την εκφρασθείσα βούλησή του, μετά των λοιπών προσκομιζόμενων αποδεικτικών μέσων, αναθέτει την αποκλειστική επιμέλεια του ανηλίκου τέκνου στον έναν γονέα, και ακολούθως ρυθμίζει το δικαίωμα επικοινωνίας του έτερου γονέα με το ανήλικο τέκνο του⁹⁸.

10) ότι από το δείγμα των υπό εξέταση αποφάσεων του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, μόνο, σε δύο (2), τον αριθμό, υποθέσεις, ανατίθεται, σύμφωνα με τις υπ'αριθμ. 50/2023 και 392/2024 αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, η αποκλειστική επιμέλεια του προσώπου των ανηλίκων τέκνων στον πατέρα, και ως εκ τούτου ρυθμίζεται το δικαίωμα επικοινωνίας της μητέρας με τα ανήλικα τέκνα της. Σε όλες τις υπόλοιπες περιπτώσεις ο γονέας του οποίου το δικαίωμα επικοινωνίας ρυθμίζεται είναι ο πατέρας.

11) ότι, μετά την έναρξη ισχύος του ν.4800/2021, η μητέρα, που ασκεί την επιμέλεια του προσώπου του ανηλίκου τέκνου της, νομιμοποιείται ενεργητικώς να εγείρει αγωγή, αιτούμενη τον αποκλεισμό, άλλως τον περιορισμό, της επικοινωνίας του πατέρα με το ανήλικο, όπως αυτή έχει ρυθμιστεί με ιδιωτικό συμφωνητικό ή με δικαστική απόφαση ⁹⁹.

⁹⁷ οράτε τις υπ'αριθμ. 303/2022, 276/2022, 520/2023, 475/2023, 392/2024, και 11/2025 αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας

⁹⁸ οράτε τις υπ'αριθμ. 318/2022, 360/2022, 175/2022, 420/2023, 475/2023, 50/2023, 342/2024, 230/2025, 206/2025, και 341/2025 αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, όπου το Δικαστήριο προβαίνει σε προσωπική επικοινωνία με το τέκνο των διαδίκων-γονέων, και μάλιστα με τις υπ'αριθμ. 360/2022, 475/2023, 50/2023, 342/2024, και 341/2025 αποφάσεις του, υιοθετεί, κατά τον σχηματισμό δικανικής κρίσης, την εκφρασθείσα βούληση των ανηλίκων τέκνων.

⁹⁹ Η επιμέλεια του παιδιού κατά τον Αστικό Κώδικα μετά το ν. 4800/2021, Γεώργιος Λέκκας, σελ. 228 και 299, οράτε τις υπ'αριθμ. 11/2023, 180/2024, και 342/2024 αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας

12) ότι από το δείγμα των υπό εξέταση αποφάσεων του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας προκύπτει, ότι, κατά τα έτη 2022 έως 2025, η Γραμματεία του Πρωτοδικείου Χαλκίδας προσδιόριζε τη συζήτηση της αγωγής, μετά από τεσσεράμισι περίπου μήνες, από το χρόνο/την ημερομηνία κατάθεσής της, ενώ εκδίδονταν πρωτόδικες δικαστικές αποφάσεις, μετά από 6 περίπου μήνες, από το χρόνο συζήτησης της αγωγής¹⁰⁰.

13) ότι από το δείγμα των υπό εξέταση αποφάσεων του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας προκύπτει, ότι, κατά τα έτη 2022 έως 2025, στις τριάντα (30), από τις τριανταμία (31), σύνολο, τον αριθμό, υποθέσεις, τα διάδικα μέρη-γονείς παραστάθηκαν μετά, και μάλιστα σε πέντε εξ'αυτών, των υποθέσεων, το Δικαστήριο εξέτασε ανωμοτί τους διαδίκου-γονείς στο ακροατήριο, πράγμα που σημαίνει, αφενός, ότι οι διάδικοι-γονείς, ενόψει της οικογενειακής φύσεως της διαφοράς τους, επιθυμούν, για ευνόητους προφανώς λόγους, να παρίστανται αυτοπροσώπως στο ακροατήριο κατά την εκδίκαση της οικογενειακής τους υπόθεσης, και αφετέρου, ότι το δικάζον Δικαστήριο σε κάποιες περιπτώσεις, καίτοι προσάγονται μετ'επικλήσεως ενώπιον του μαρτυρικές καταθέσεις τρίτων προσώπων, προβαίνει και σε εξέταση ανωμοτί των ίδιων, των διαδίκων-γονέων, προς σχηματισμό πλήρους δικανικής πεποιθήσεως¹⁰¹.

14) ότι από το δείγμα των υπό εξέταση αποφάσεων του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας προκύπτει, ότι, κατά τα έτη 2022 έως 2025, στις εικοσιτέσσερις (24), από τις τριανταμία (31), σύνολο, τον αριθμό, υποθέσεις, που, ως προσεχθεί, εκδικάστηκαν κατά την ειδική διαδικασία των οικογενειακών διαφορών, και επομένως ίσχυε η αρχή της προφορικότητας, εξετάστηκαν και μάρτυρες στο ακροατήριο του δικαστηρίου, πέραν των ενόρκων βεβαιώσεων, που προσκομίστηκαν μετ'επικλήσεως από τα διάδικα μέρη¹⁰².

15) ότι σε όλες τις δικαστικές αποφάσεις, που εκδόθηκαν τα έτη 2022 έως 2025, από το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδος, με τις οποίες και ανατέθηκε η

¹⁰⁰ οράτε Διάγραμμα 1: Μέσοι όροι χρόνων προσδιορισμού αρχικής δικασίμου και έκδοσης δικαστικής απόφασης

¹⁰¹ οράτε Πίνακα 1B: Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2022, Πίνακας 2B: Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2023, Πίνακας 3 Γ: Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2024, Πίνακας 4B: Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2025

¹⁰² οράτε Πίνακα 1B: Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2022, Πίνακας 2B: Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2023, Πίνακας 3 Γ: Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2024, Πίνακας 4B: Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2025

αποκλειστική επιμέλεια του ή των ανηλίκων τέκνων στον έναν γονέα, ρυθμιζομένης της επικοινωνίας του άλλου γονέα μαζί τους, το δικάζον δικαστήριο, αναφορικά με τη διάταξη της επικοινωνίας, απείλησε χρηματική και προσωπική κράτηση σε βάρος του γονέα που παραβιάζει την υποχρέωσή του για παράδοση του ανήλικου τέκνου στον δικαιούχο γονέα προς άσκηση του δικαιώματος επικοινωνίας του μαζί του, πλην της υποθέσεως, αυτής, όπου εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 303/2022 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας ¹⁰³.

16) ότι σε όλες τις δικαστικές αποφάσεις, που εκδόθηκαν τα έτη 2022 έως 2025, από το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας, με τις οποίες και ανατέθηκε η αποκλειστική επιμέλεια του ή των ανηλίκων τέκνων στον έναν γονέα, ρυθμιζομένης της επικοινωνίας του άλλου γονέα μαζί τους, το δικάζον δικαστήριο, λόγω της υφιστάμενης οικογενειακής σχέσης μεταξύ των διαδίκων-γονέων, προέβη σε συμψηφισμό των δικαστικών εξόδων, πλην των υποθέσεων, αυτών, όπου εκδόθηκαν, οι υπ' αριθμ. 303/2022 και 11/2023, αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, με τις οποίες και καταδικάστηκε ο ηττημένος διάδικος σε καταβολή δικαστικής δαπάνης ¹⁰⁴.

17) ότι κατά των δικαστικών αποφάσεων, που εκδόθηκαν τα έτη 2022 έως 2025, από το Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας, με τις οποίες και ανατέθηκε η αποκλειστική επιμέλεια του ή των ανηλίκων τέκνων στον έναν γονέα, ρυθμιζομένης της επικοινωνίας του άλλου γονέα μαζί τους, δεν ασκήθηκε από τα διάδικα μέρη το ένδικο μέσο της εφέσεων, πλην των υποθέσεων, αυτών, όπου εκδόθηκαν οι υπ' αριθμ. 89/2023, 547/2023, και 230/2025 αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, σε βάρος των οποίων τα διάδικα μέρη άσκησαν το ένδικο μέσο της εφέσεως.

18) ότι από το δείγμα των δέκα, τον αριθμό, διαδίκων-γονέων, οι οποίοι συμπλήρωσαν το σχετικό ερωτηματολόγιο, που τους παραδόθηκε, προκύπτουν: α) ότι οι πέντε (5) εξ' αυτών θεωρούν θετικές τις αλλαγές του ν. 4800/2021, ενώ οι άλλοι πέντε (5) θεωρούν αρνητικές τις αλλαγές του ν. 4800/2021, β) ότι οι επτά (7)

¹⁰³ οράτε Πίνακα Γ: Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2022, Πίνακα 2 Γ: Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2023, Πίνακα 3Γ: Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2024, Πίνακας 4Γ: Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2025

¹⁰⁴ οράτε Πίνακα Γ: Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2022, Πίνακα 2 Γ: Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2023, Πίνακα 3Γ: Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2024, Πίνακας 4Γ: Δικαστικές αποφάσεις του έτους 2025

εξ'αυτών δεν αντιλήφθηκαν τις αλλαγές του ν. 4800/2021, ενώ τρεις (3) αντιλήφθηκαν τις αλλαγές του ν. 4800/2021, γ) ότι οι τρεις (3) εξ' αυτών δεν ικανοποιήθηκαν με το αποτέλεσμα της δικαστικής απόφασης, ενώ οι επτά (7) ικανοποιήθηκαν με το αποτέλεσμα της δικαστικής απόφασης, και δ) ότι για πέντε (5) εξ'αυτών τηρείται η δικαστική απόφαση, ενώ για τους άλλους πέντε (5) δεν τηρείται η δικαστική απόφαση¹⁰⁵.

19) ότι από το δείγμα των δέκα, τον αριθμό, διαδίκων-γονέων, οι οποίοι συμπλήρωσαν το σχετικό ερωτηματολόγιο, που τους παραδόθηκε, προκύπτει, ότι ο πατέρας είναι εκείνος, που, ως επί τω πλείστον, παραβιάζει την εκδοθεισομένη απόφαση, είτε ως προς την υποχρέωσή του, όπως επικοινωνεί με το ανήλικο τέκνο του, είτε ως προς την υποχρέωσή του, όπως καταβάλει το ποσό διατροφής, που έχει οριστεί, για την κάλυψη των διατροφικών αναγκών του ανηλίκου τέκνου του¹⁰⁶.

20) ότι από το δείγμα των υπό εξέταση αποφάσεων του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, μόνο, σε δύο (2), τον αριθμό, υποθέσεις, ρυθμίζεται το δικαίωμα επικοινωνίας των παππούδων με το εγγόνι τους¹⁰⁷.

Σημειωτέον ότι, σύμφωνα με το γράμμα και το σκοπό της ΑΚ 1520 παρ. 1 εδ. γ' το τεκμήριο του ενός τρίτου (1/3) δεν ισχύει για την επικοινωνία του παιδιού με αιώτερους ανιόντες, αδερφούς ή τρίτους¹⁰⁸, και επομένως στις παραπάνω υποθέσεις ο χρόνος της επικοινωνίας των παππούδων με το εγγόνι τους ρυθμίστηκε από το δικάζον Δικαστήριο, με γνώμονα το συμφέρον του παιδιού, ήτοι στην μεν υπ'αριθμ. 276/2022 απόφαση, του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, τα χρονικά διαστήματα επικοινωνίας της γιαγιάς με το εγγόνι της ρυθμίστηκαν κατά τρόπο πολύ περιορισμένο, και μάλιστα ρυθμίστηκε όπως η γιαγιά επικοινωνεί με το εγγόνι της μόνο τα χρονικά διαστήματα που ο πατέρας θα απουσιάζει, και όντας ναυτικός θα βρίσκεται εν πλώ, και στη δε υπ'αριθμ. 385/2025 απόφαση, του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, ρυθμίστηκε η επικοινωνία των παππούδων με το εγγόνι τους, υπό τον όρο παρακολούθησης, από πλευράς των παππούδων, συνεδριών, με ψυχολόγο.

¹⁰⁵ οράτε Διάγραμμα 2: Διαγραμματική απεικόνιση απόψεων διαδίκων γονέων

¹⁰⁶ οράτε Διάγραμμα 3: Διαγραμματική απεικόνιση

¹⁰⁷ οράτε τις υπ'αριθμ. 276/2022 και 385/2025 αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας

¹⁰⁸ βλ. Η επιμέλεια του παιδιού κατά τον Αστικό Κώδικα μετά το ν. 4800/2021, Γεώργιος Λέκκας, σελ. 280

21) ότι ο τρόπος ρύθμισης της επικοινωνίας του γονέα με τον οποίον δεν διαμένει το ανήλικο, σύμφωνα με το μαχητό τεκμήριο, διαφέρει από τον τρόπο που ρυθμιζόταν δικαστικά η επικοινωνία πριν την έναρξη ισχύος του ν. 4800/2021, στο ότι πλέον δίδονται δύο ημέρες, με διανυκτέρευση, εντός της εβδομάδας, και από Παρασκευή έως Κυριακή (Παρασκευοσαββατοκύριακο παρά Παρασκευοσαββατοκύριακο εκάστου μηνός), και μάλιστα σε κάποιες περιπτώσεις ορίζεται παράδοση του ανηλίκου, τη Δευτέρα, στο σχολείο του, ενώ δίδονται εναλλάξ και η ημέρα γενεθλίων, και η ονομαστική εορτή του ανηλίκου, ως και οι εθνικές εορτές (28^η Οκτωβρίου και 25^η Μαρτίου).

22) ότι, ανατεθειμένης της αποκλειστικής επιμέλειας του ανηλίκου τέκνου στον ένα γονέα, ο τρόπος ρύθμισης της επικοινωνίας του άλλου γονέα μαζί του, σύμφωνα με το μαχητό τεκμήριο, δεν διαφέρει, κατά πολύ, από τις περιπτώσεις εκείνες, όπου οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του ανηλίκου τέκνου τους, με ορισθέντα, όμως, ως αποκλειστικό τόπο διαμονής αυτού την οικία του ενός γονέα, με συνεπακόλουθο έτσι τη ρύθμιση του δικαιώματος επικοινωνίας του άλλου γονέα μαζί του. Εν ολίγοις, και στις δύο αυτές περιπτώσεις τα χρονικά διαστήματα επικοινωνίας του γονέα με τον οποίο δεν διαμένει το ανήλικο ομοιάζουν.

23) ότι, υπό το πρίσμα του νέου νομικού πλαισίου η αποκλειστική επιμέλεια στον ένα γονέα (κατά κανόνα στη μητέρα), με 1/3 ουσιαστικής επικοινωνίας στον άλλο γονέα (πιθανότατα στο πατέρα) ισοδυναμεί πρακτικά με συνεπιμέλεια, καθώς, πλέον, σύμφωνα με το άρθρο 1519 ΑΚ, οι γονείς για όλα τα ζητήματα υγείας και εκπαίδευσεως, που επιδρούν ουσιωδώς στο μέλλον του ανηλίκου τέκνου συναποφασίζουν/λαμβάνουν από κοινού τις αποφάσεις, ενώ για τα τρέχοντα και απολύτως επείγοντα ζητήματα αποφασίζει, ο γονέας με τον οποίον διαμένει το τέκνο, και επομένως αποφασίζει και ο πατέρας, για τα τρέχοντα και απολύτως επείγοντα ζητήματα, του ανηλίκου τέκνου του, κατά τα διευρυμένα χρονικά διαστήματα επικοινωνίας μαζί του, (και όχι μόνο η μητέρα, υπό την ιδιότητά της, ως ασκούσα την αποκλειστική επιμέλεια του προσώπου του ανηλίκου τέκνου της), διατηρών συγχρόνως τις λοιπές πτυχές άσκησης της γονικής μέριμνας του προσώπου του ανηλίκου τέκνου του.

Βιβλιογραφία

Βαλμαντώνης Ι, Συνεπιμέλεια και βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, Υπό το φως του Ν. 4800/2021, 2022, σελ. 118*

Βαθρακοκοίλη, Το Νέο Οικογενειακό Δίκαιο, 2000

Απόστολος Γεωργιάδης, Οικογενειακό Δίκαιο, 2022, κεφάλαιο 21, αριθμός 41 επ., σελ. 691

Ε. Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη, μελέτη στον Αρμ 42., 1102-1103, Α.

Λαδογιάννης σε ΑΠ 201/2011. Γεωργιάδη ΣΕΑΚ ΙΙ, σελ. 869, αριθμ. 8

Γ. Λέκκας, Η επιμέλεια του παιδιού κατά τον Αστικό Κώδικα μετά το νόμο 4800/2021, σ. 228, 279, 280, 299

ΕρμΑΚ Νικόλαος Λεοντής, τόμος 2, άρθρο 1520 ΑΚ, αριθμός 9, σελ. 3566 επ.

Κ. Παπαδοπούλου, Αγωγές Οικογενειακού Δικαίου, τομ. Β', 2003, παρ. 232,

Παπαχρήστου, σημ. στο ΝοΒ 34, 900, Β.

Πουλιάδης σε ΑΚ Γεωργιάδη-Σταθόπουλο, τ. VIII, σελ. 236

Φουντεδάκη Κ., Το δίκαιο των σχέσεων γονέων και παιδιών- Οι αλλαγές που επέφερε στον ΑΚ ο Ν. 4800/2021, 2021, σελ. 94

Νομολογία

Soderback Vs Sweden (αρ. προσφ. 24484/94), υπόθεση Scozzari and Giunta v. Italy (αρ. προσφ. 39221/98, 41963/98]

ΑΠ 1631/2018 σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

ΑΠ 429/2002 ΕλλΔνη 2002, σελ. 1621

ΕφΘεσ 2658/2019 σε ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

ΑΠ 201/2011 ΝοΒ 2010. 174

ΑΠ 1316/2009 ΝοΒ 2010. 162

ΑΠ 5/2005 ΝοΒ 53 (2005). 1251= ΕλλΔνη 46 (2005). 748

ΕφΑθ 333/2008 ΕλλΔνη 49 (2008) 827

ΜΠρΑΘ 1027/2013 ΕφΑΔ 2014. 286

ΑΠ 537/2021

ΕΔΔΑ, Κατσίκερός κατά Ελλάδος της 21/07.2022, www.echrcaselaw.com

Εφ Δωδ 55/2021 ΤΝΠ Νόμος, ΕφΘεσ 200/2019, ΤΝΠ Νόμος, ΕφΘεσ 1324/2001, Αρμ. 2003/1442

Εφαθ 20/2023, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ) (βλ. 4ο και 5ο φύλλο της υπ' αριθμ. 180/2023 απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

Εφαθ 6148/1994 Δ/νη 1996.1107

ΕφΠατρ 137/2019 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

Μεφ. Αθ 72/2016 ΕφαΔΠολΔ 2017.142

ΜονΠραθ 5418/2021 ΤΝΠ Νόμος

ΜΠραθ 3527/2007 ΝοΒ 56 (2008). 1830

ΜΠραθ 60/2017 ΕφαΔ 2017. 55

ΑΠ 22/1996 ΝοΒ 46. 205, ΑΠ 1308/89 ΕλλΔνη 35 (1994).

Υπ' αριθμ. 547/2023, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

Υπ' αριθμ. 11/2023, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

Υπ' αριθμ. 11/2025 απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

Υπ' αριθμ. 136/2022, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

Υπ' αριθμ. 175/2022, 318/2022, 272/2022, 320/2023, 89/2023, 324/2024, 277/2024, 50/2023, 206/2025, 230/2025, 360/2022 αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας

Υπ' αριθμ. 180/2023 απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

Υπ' αριθμ. 180/2024, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

Υπ' αριθμ. 205/2025 απόφαση του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

Υπ' αριθμ. 244/2025, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

Υπ' αριθμ. 252/2024 απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

Υπ' αριθμ. 259/2024 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας

Υπ' αριθμ. 385/2025 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδος

Υπ' αριθμ. 276/2025, απόφαση του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

Υπ' αριθμ. 303/2022, 276/2022, 520/2023, 475/2023, και 392/2024 αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας

Υπ' αριθμ. 420/2023, 475/2023, 342/2024 και 341/2025 αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας.

Υπ' αριθμ. 473/2023, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκίδος

Υπ' αριθμ. 480/2023 απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

Υπ' αριθμ. 50/2023, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

Υπ' αριθμ. 520/2023, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκίδος

Υπ' αριθμ. 547/2023, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

Υπ' αριθμ. 89/2023, απόφασης του Μον. Πρωτ. Χαλκ.

Υπ' αριθμ. 96/2024 απόφασης, του Μον. Πρωτ. Χαλκ.